

MÁTÉ G. PÉTER
LOPOTT ÉJSZAKÁK

Novellák

TARTALOM

Előszó	
A három nővér	
A zöld szemű szörny	
Cicuskám	
Boldogító sírás	
A kortalan nő	
Ez is temiattad van!	
Hűség, hűtlenség, szarvak...	
Vasárnapi sírás a nagyszobában	
Mai eszemmel	
A mama ebédje	
Bezzeg a Huffnágel Pisti	
Anyai szív	
Elrontott élet	
Ha az asszony a főnök	
Ha főnök az asszony	
Pontatlan kedvesek	
A megetetett férj	
Amikor a vad vadászik	
Édes bosszú	
Anikó mackója	
Üdülésre cserélt barát	
Az elivott férj	
Fájó vereség	
Szerelmi történet, apróban	
Lopott éjszakák	
Vágyak hullámhosszán	
Téves szexteszt	
Férfiről, férfire	
Sasica	
Az utolsó taps	
A fogadásból szerzett férj	
Kalandorok kíméljenek!	
Ezerráncú Terézia	
A vénlány	
Hobbikurtizánok	
Miféle anya az ilyen?	
Diploma nélküli szerelem	
Végzetes ugrás	
Dorottya napja	
Régi ízek	
Gárdonyi éj	
Velencei mese	
Elégtétel	
Ducus	
A papír	

„Ha nemzettel egy gyereket, ültettel egy fát és írtál egy könyvet, már nem éltél hiába”.

/Kínai mondás/

- - - - -

Édesanyámnak, akitől az írás vágyát, örömét örököltem.

Köszönöm Andreámnak a sok jó ötletet.

- - - - -

Előszó

Későn, harminchat évesen kezdtem el komolyabban foglalkozni az újságírással. A korábbi, sportszakmai lapban tett próbálkozásaim után először a Fejér Megyei Hírlapban jelentek meg írásaim.

Ahogy elkapott a közlés, az írás vágya, úgy szaporodtak a kinyomtatott sorok. Megjelenhettek gondolataim sok kisebb újság mellett az Új Tükörben, Nők Lapjában, Esti Hírlapban, Magyar Nemzetben, Népsportban és jogutódjában a Nemzeti Sportban, Tallózóban, Fehérvári Hétben, Fehérvári Polgárban. Szerkesztő-riporterként dolgozhattam a Magyar Televízió Sorstársak című műsorában, a Duna TV Híradójában. Ideig-óráig műsorvezetője voltam a Danubius Rádiónak. Büszke vagyok arra, hogy főszerkesztője lehetek a velencei-tavi térség televíziójának, a gárdonyi központú Tó Tévének.

A Fehérvári Hétben láttak napvilágot nőkről, férfiszemmel írt történeteim, amelyek sorát csak a lap megszűnése szakította meg. Népszerű volt e sorozat és ez ösztönzött arra, hogy az akkor megjelent meséket, azok átíratát és új történeteimet immár kötetbe foglalva ajánljam az Ön figyelmébe.

Mottóként választottam a könyv elején lelhető kínai mondást, hiszen nagykorú fiam, több elültetett fám mellett talán e könyv teszi teljessé eddigi életemet.

Máté G. Péter

A három nővér

A Kolozsváry lányok neve fogalom volt a város előkelő negyedében. Szépek voltak, magasak, csinosak és nagyon válogatóságok. Nekik azután nem volt mindegy, ki tartozik társágukba, ki a barátnőjük, ki udvarlójuk. Ha egy ifjú udvarlót valamelyik Kolozsváry lány - valamelyik az ikrek közül - a kegyeibe fogadott, hát annak a fiatalembernek az maga volt a mennyország.

Legalábbis eleinte. Mert hamarosan kiderült, Emma és Malvin, a két ikerlány sajátosan értelmezi az életet. Úgy gondolták, ők, a Kolozsváry lányok egészen mások, különbek, mint a körülöttük élők. Eszerint éltek és uralkodtak mindenkin. Számukra a világ többnyire csak önmagukból állt. Elvárták, hogy rokon, barát, udvarló egyaránt meghajoljon szépségük, értelmük, önmaguk alkotta nagyságuk előtt.

Karola, a legkisebb lány más volt. Tisztelte, rajongásig szerette szüleit, nővéreit. Valami különleges segítőkészséggel áldotta meg a természetet. Ha kérték, ha nem, azonnal segítségére sietett a - szerinte - rászorulóknak.

Ezt használta ki a két nagylány. Kiszolgáltatták magukat, kihasználták testvérük adakozó természetét. Nem kímélték Karolát, csak a maguk öröme, kényelme volt fontos számukra. Dolgoztatták, számtalanszor meg is alázták a Kicsit, ahogy akkoriban egymás között nevezték hűgukat.

Sokáig nem vettek tudomást öntörvényű világuk mindennapjaiban arról, hogy az élet körülöttük időközben fenekestől felfordult. A háború meglepte őket, mert bár már jócskán lángolt Európa, és ezrek haltak nap, mint nap, a polgári otthon vattapuhaságú fészkébe csak nagy sokára tört be a világégés lángja, zaja.

A jómódú polgári család sorsa a háborút követő években alaposan megváltozott. A város egyik legszebb helyén álló házukat államosították, édesapjuk sohasem heverte ki vagyona, az általa építtetett, hön imádott otthon tulajdonának elvesztését. Napjaik szegényen, az osztályidegenek kirekesztettségével zajlott tovább.

A két nagylány ennek ellenére jól ment férjhez. Emma egy idősebb jómódú ügyvédhez, akit szerencsecsillaga még a nehéz években sem hagyott el, Malvin egy mérnökhöz, akit - nagy dolog volt ez az ötvenes évek közepén - munkája Nyugatra szólított. Ők azután kint is maradtak. Karola nővéreivel ellentétben megszenvedte a nehéz éveket. Testvérei után szüleit szolgálta ki, majd ápolta, s amikor eljött az ideje, tisztességgel eltemette őket.

Sok-sok év után sodorta össze újra őket az élet. Mindhárman túl voltak már a hatvanon. Emma özvegyen, Karola és Malvin elváltan élte életét. Karola, aki a nehéz időkben egymaga maradt szüleivel, ma a régi családi otthonban, az egykori villa hámszobás lakásában él lányával, unokájával. De az ikreknek sem kellett lemondaniuk a korábban oly kedvelt környékről, a szeretett utcák látványáról, mert Emma férje után örökölt, Malvin hazatelepülése okán vásárolt lakása alig pár lépésre van az egykori szülői háztól.

A három nővér eleinte sokat járt össze. Persze, ilyenkor is Karola, a legfiatalabb ugrált körülöttük, főzte, hozta a kávé, szaladt le egyiküknek, másikuknak kenyérét, gyógyszerét, vagy állt sorban helyettük postán, bankban, hivatalban.

A békés testvérkapcsolatnak egyik pillanatról a másikra lett vége. A valamikori saját tulajdomban, az édesapa építtette házat, annak egyik, Karola és családja által lakott lakását, visszavásárolhatták az önkormányzattól.

Nosza, lett is erre féltékenység, vita, veszekedés. Mert bár Emmának és fiának több lakása, nyaralója volt már, ahogy Malvin sem tudott külhonban és itthon vásárolt lakásnál többet lakni egyszerre, mindhárman igényt tartottak a szülői ház lakására.

Mind gyakoribb lett a bántó szóváltás. Karola mit sem értett az egészből, hiszen a lakást mindvégig ő lakta, még akkor is, amikor az ötvenes, hatvanas években testvérei mit sem törődve a szülőkkel, vidáman éltek életüket, vagy akkor, amikor a teljesen lelakott otthont saját, soványka pénzén alakíttatta, korszerűsítette. Nem értette, nem is érthette, mit akar két nővére most, amikor már úgyis mindenük megvan. Hát hova menjen ő lakni, ha testvérei kiteszik a lakásból?

Malvin és Emma eleinte a közös ellenség, Karola ellen szövetkezett, majd ki tudja miért, ők is összevesztek, egymás ellen fordultak. A három nővér most úgy él az alig négyzetkilométernyi területen, mint három idegen. Ha Emma összetalálkozik Karolával a piacon, ridegen fogadja annak közeledő köszönését, és tünetőleg az árakat tanulmányozza. Malvin lopással, csalással vádolja két testvérét.

Karola pedig szenved. Nem érti, mi és hol romlott le, hogy egy anyától, egy apától származó nővérek miként válhattak ellenségekké? Nem érti, csak érzi: nagy a baj ebben a világban, ha már ikrek, egykor szerető testvérek is haragosai, ellenségei lehetnek egymásnak.

Pedig de szép is volt, amikor még irigyelték őket, a Kolozsvári nővéreket, a környékszerte híres három nővért.

A zöld szemű szörny

É., a húszas évei elején járó fiatalasszony nap mint nap sírva érkezett munkahelyére. Zárkózott volt, nemigen beszélt otthoni dolgairól. Napközben a kollégák vidámsága, a hivatali ügyek intézése láthatóan helyrebillentette lelki egyensúlyát, de ahogy közeledett a munkaidő vége, munkatársaitól eltérően, egyre boldogtalanabb arckifejezéssel nézte óráját. Túlmunkát sohasem vállalt, és irodabeli társaival sem ment el soha egy kis baráti beszélgetésre.

A fiatalasszony, mint említettem, nem volt hajlandó senkivel sem megosztani mindennapi sirásának okát. Pedig munkatársai, főleg a mindenre kíváncsi kolléganők rendre faggatták, meséljen gondjairól, hátha tudnak segíteni rajta. É., a faggatások ellenére is zárkózott maradt, ugyanolyan ideges kapkodással indult hazafelé és érkezett sírva reggel, mint máskor.

Időközben a hivatal létszáma egy újabb munkatárssal szaporodott, egy fiatalemberrel. É., miért, miért nem, a többiek legnagyobb meglepetésére a fiatalembert, az új kollégát fogadta bizalmába. Vele reggelizett, beszélte meg szakmai kérdéseit és vele ebédelte együtt.

Az új kolléga hamarosan megismerhette É. otthoni gondjait, mindennapi fájdalmát. Kiderült, a még mindig nagyon fiatal asszonyka öt évvel korábban ment férjhez és hamarosan született egy kisfiú. Sajnos, a gyerekáldás is csak ideig-óráig fékezte, feledtette férje már-már beteges féltékenységét.

A bizalomba fogadott kolléga megismerte az előzményeket is. É., már az udvarlás, az együtt járás idején is szigorú ellenőrzés alatt volt, jövődöbelije minden idejéről beszámoltatta. Eleinte ez még tetszett is a lánynak, úgy gondolta, az a férfi szeret igazán, aki féltékeny szerelmére. Később persze kezdett ez a szerelemféltés terhessé válni, de a család, a barátnők tanácsa ellenére sem szakított udvarlójával.

- Bízátok rám - mondta az aggódóknak - majd én megnevelem, csak legyen a férjem!

Az esküvő után hamarosan elviselhetetlenné vált a helyzet. A féltékeny férj végigjárta felesége valamennyi útvonalát és lemérte a megtételéhez szükséges időt. Elment a munkahelyére, a közeli élelmiszerboltba, az asszony szüleinek lakására és mért, mért, mért. S ha az asszonyka csak két, három perccel is később érkezett haza a megadott, engedélyezett időnél, bizony alaposan felborult a családi béke. Volt kiabálás, megcsalással vádolás, gyilkolással, öngyilkossággal fenyegetőzés, és mind egyre gyakrabban el-elcsattant a pofon is. Az asszony, gyerekkükre tekintettel, pedig csak túrt és szenvedett.

É., az egyik reggel, ki tudja hányadszor, ismét sírva érkezett munkahelyére. Mindez már megszokott volt, kollégáinak fel sem tűnt volna igazán, de ezúttal még más figyelemre méltó is akadt. É., ugyanis egy hatalmas napszemüveggel érkezett, ami nemigen volt indokolt a borongós téli napon. Hamarosan kiderült: a nyári divatdarab hatalmas monoklit takar, amelyet a „szerető” férj alkotott féltékeny pillanataiban.

- Nézd - mondta a baráttá vált munkatárs, hagyományos közös reggelijük alatt -, valamit tenned kell. El nem akarsz válni a gyerek miatt, miközben lassan, de biztosan tönkremész ebben a házasságban, rendben van, de legalább csald meg, ha már tehetetlen vagy az állandó jogtalan féltékenységgel szemben. Hidd el - biztatta a fiatalasszonyt - megérdemli a gazember, és te is jobban érzed majd magad, mert oka lesz a féltékenységének.

Egyre gyakrabban lett téma mindez kettőjük között. A férfi kedvelte É.-t, mint embert, mint barátot, de nem jelentett számára többet. É., viszont láthatóan lélekben is mind közelebb került hivatalbeli barátjához. Talán ez adta a bátorságot ahhoz, hogy egy reggel, amikor ismét sírva ült le asztalához, az érdeklődő fiatalembernek szegezze ajánlatát:

- Elmeséltem barátnőmnek mindazt, amit mondtál. Igazat adott neked, és én is döntöttem. Itt van nálam a lakáskulcsa. Gyere, valamilyen ürüggyel szökjünk el az irodából, és én még ma a tiéd leszek.

Természetesen nem feladatom az intimitás határát súroló beszámoló, legyen elég annyi, hogy létrejött a pásztoróra. A fiatalasszony, mintha valamilyen gonosz varázslat alól szabadult volna fel, vidám lett, sőt harcias. A féltékeny férj egyre gyakrabban találta magát szemben egy, a veszekedést, pofozkodást nem tűrő asszonnyal, aki legnagyobb döbbenetére kivirágzott, csinosan kezdett öltözködni. Új frizurát csináltatott és már eljárt a kollégákkal munka után egy kis presszóbeli csevegésre is.

A lélekgyógyító szerelmi együttlét soha többet nem ismétlődött meg a két kolléga között, de egyszeri ölelésük így is döntő változásokat idézett elő É. életében. S hogy mi lett a férjjel? Nos szegénynek a féltékenységgel, a zöld szemű szörny okozta kínok mellett más baja is akadt.

Fejét mind nagyobb súllyal húzta az egyre több ráaggatott szarv...

Cicuskám

A fiatalasszony már két hónapja élte mézesheteit legújabb barátjával, amikor egy este a beszélgetés hevében véletlenül Ferikém-nek nevezte a férfit. Nem is lett volna ebből konfliktus, ha történetesen nem Palinak hívják az urat. Lett is felelősségre vonás, kérdezősködés és mentegetőzés is.

- Ugyan kérlek - állította az asszonyka váltig - honnan veszel ilyen badarságot, hogy én nem a te nevedet mondtam ki? És ha így is van - folytatta a nő, sajátos gondolatsorát - mit számít, hogy milyen nevet mondtam, amikor csak téged szeretlek?

Az esti kis malőr felkeltette hösnőnk párjának gyanakvását. Az addig asszonyában tökéletesen megbízó férfi csak lassan nyugodott meg, és jó ideig nap mint nap szóba hozta a leferizést. A nyelvbottlásban szenvedő hölgy elpanaszolta esetét barátnőjének, a doktori címmel, felelős beosztással, férjjel és két gyerekkel is rendelkező középkorú asszonynak, kérve tanácsát.

- Mondd - kérdezte -, te hogyan hoznád helyre ezt a tévedést?

- Tudod - kezdte mesélni történetét a tudós asszony -, férjemmel még az egyetemen ismerkedtem meg. Szerelem volt a miénk, első látásra. Minden időnként együtt töltöttük, ő volt az első férfi életemben. Utolsó évesek voltunk, amikor összeházasodtunk. Szépen, de meglehetősen szerényen éltünk. Uram esténként eljárt otthonról, mindenféle munkát vállalt, csak hogy mihamarabb sínre kerüljön az életünk.

Egy ilyen alkalommal - bár odáig soha nem tettem ilyent - utána telefonáltam. Valami gyermeteg gondolatom volt, lehet, hogy féktelen szerelmemben csak hallani akartam a hangját, nem tudom. Már késő estére járhatott, amikor hívtam, de kiderült, aznap nem ment be esti munkahelyére. Majd beleőrültem az aggodalomba, de csak vártam. Hajnalban, a szokott időben hazajött, halkán levetkőzött és odabújt mellém az ágyba.

Bevallom, egy világ dőlt össze bennem. Nem tudtam, hogy hol járt, csak azt, becsapott engem, hazudott nekem. Másnap kialvatlanul mentem a munkahelyemre és nem tagadom, el-elsírtam magamat. Volt ott egy fiatal kolléga, aki rendszeresen tette a szépet, de csak egy jó munkahelyi havernak tekintettem. Aznap is elhalmozott figyelmességével, jópofáskodott, mindenáron igyekezett felvidítani. A munkaidő végén azután először ismeretségünk óta, elfogadtam meghívását, elmentem vele egy presszóba dumcsizni. Jó hangulatban indultam hazafelé és otthon férjem faggatózására kitérő válaszokat adtam. Végül feldühített és hirtelen haragomban - még neki áll feljebb, amikor kimaradt éjszakára! - rákiáltottam:

- Idefigyelj Sanyi! Én a te helyedben egy szót sem szólnék, csak mélységesen hallgatnék!

- És mi történt ezután - érdeklődött a mindezidáig csendben figyelő barátnő -, mit szólt a férjed?

- Döbbsenten nézett rám. Egy hang nem sok, annyi sem hagyta el a száját, csak a feje kezdett egyre jobban pirosodni. Végül szinte kirobant belőle:

- Mit mondtál, hogyan nevezted?

Ez volt az a pillanat amikor bennem húlt meg a vér.

- Te jó Isten - gondoltam elhűlve -, a férjem neve Józsi... No, nem húzom tovább az időt történetemmel, hidd el, nem kevés rafinéria kellett ahhoz, hogy végül is én kerüljek ki győztesen ebből az elszólás okozta galibából. Meggyőztem, mindezt szándékosan tettem, így

akartam megleckéztetni éjszakai kiruccanásáért. Erről egyébként kiderült, nem nővel maradt ki, haverjaival csapott egy görbe estét.

- Azóta nem is fordult elő veled ilyen eset?

- Nem. Kitaláltam, mit is tehetnék. Tudod, egy ideje már nem olyan igazi a házasságunk, mint volt korábban, elhidegültünk egymástól, de a gyerekek, a megszerzett jólét miatt sohasem válnék el férjemtől, aki szerintem ugyanígy van velem. Éljük szemre jó házasságunkat, és felettébb vigyázunk, hogy ne bántsuk meg túlzottan a másikat. Nem tagadom, volt azóta egy-két kalandom, de már sohasem követhetem el azt az otromba hibát, hogy valamelyiküket is a másik nevéen szólítsam. Férjemet, szerelmünk kezdetén az ágyban mindig Cicuskámnak becéztem. Nos, az ominózus eset óta, csak ezt az elnevezést használom. És Cicuskámnak hívom a barátomat, hogy cinikus legyek egy kicsit: a mindenkori barátomat is. Csak egyszer kerültem furcsa helyzetbe emiatt: Mentem a város főutcáján és megláttam a barátomat előttem menni. Rákiáltottam: Cicuskám! Hárman fordultak vissza a járókelők közül.

- Mulatságos lehetett...

- Annyira azért nem volt az. A három, Cicuskámra hallgató férfi közül ugyanis az egyik a férjem volt.

Boldogító sírás

A legtöbb férfi retteg a női sírástól. Amikor a szeretett - vagy tisztelt - hölgy végső eszközhöz: a könnyezéshez, pityergéshez, síráshoz, zokogáshoz menekül, mi, a teremtés koronái a legtöbbször tehetetlenné válunk. A ma oly divatos pszichológiai kifejezéssel élve, frusztrált állapotba kerülünk, vagyis a síró nő megvigasztalásában ügyetlenek lévén kellemetlen, bénító élményben lesz részünk.

Meglehet, a nők tökéletesen tisztában vannak a férfiak ezen állapotával. S bár tudják, legtöbbjüknek a sírás eltorzítja szép vonásait, arcának kedvességét, vállalják a legörbülő száj furcsaságát, a szem és orr nedveinek keveredését, a lecsorgó szemfesték nevetségességét, az átáztatott, agyongyúrt zsebkendő látványát. És teszik mindezt céljuk eléréseért ott, ahol elfogyott a józan ész diktálta érv, a szerelmes gügyögés hatása, vagy a zsarnok követelés.

Persze a női sírás közel sem olyan egyszerű megnyilvánulása a női léleknek, amit könnyen meg tudna érteni, sőt magyarázni a férfinember. Mert a nő sir örömeiben, bánatában, szerelmében, csalódásában, eszközként, kifejezésként, és - állítom, ilyen is van - bosszúból.

Sok évvel ezelőtti élményem az a velencei-tavi evezősverseny, ahol a győztes kétpárevezős hajó csinos, éppen a felnőttkor határán lévő egyik tagja a célba érkezés után így kiabált ki edzőjének a partra: - Jaj Lajos bácsi, ötszáznál olyan jól sírtam... Hát igen, a nők nagy része a mindenkori versenytáv negyedénél, felénél megáll egy kis pihentető sírásra.

A mi térségünkben nem divat, sőt visszaszítító a férfinember sírása. Így alakult ki, így nevelték belénk őseink sok száz vagy talán több ezer év óta. A sírás a nők kiváltsága. Felnőtt férfi ilyent legfeljebb csak gyászában tehet, akkor is méltóságteljesen, visszafogottan. Nem így a lányok, asszonyok. Ők kihasználhatják e privilégiumukat, és ki is használják. Megoldják problémáikat, levezetik feszültségeiket, és lehet, hogy ezért is, tovább élnek.

Édesanyámnak évtizedek óta az a film vagy könyv az igazán jó, amelyiken egy jóízűt sírhat. Akkor is, amikor az emberfiának vagy -lányának a mindennapokban inkább van sírhatnékja - férfinembernek káromkodhatnékja - mintsem öröme, oka a vigasztalásra. Édesanyám, és ezzel közel sincs egyedül a nők táborában, a történelem mindenkori aktuális viharai közepette is boldogan áldoz időt egy kis szenvedő, felszabadító pityergésre. Számára az a komoly mű, a veretes élmény, amelyiken egy jó sort pityeregethet.

Meglehet ahány lány, felnőtt nő, vagy asszony van, annyi vérmérséklet, magatartás, szokás, viselkedés. Ennek ellenére bizony nagyon sok a rokon vonás a sírás művészei között, mint ahogy közöttünk férfiak között is az erre történő válaszadásban. Mert van-e valami, amit mi férfiak meg ne tennénk egy síró nő kínzó látványa nyomán? Ha másért nem hát csak azért, hogy... szóval, hogy végre hagyja már abba...!

A kortalan nő

- Jegyezd meg fiam - oktattam illemlre a minap a női nem szépségét éppen csak felfedezni kezdő fiúgyermekemet -, egy hölgytől sohasem illik megkérdezni a korát.

Persze, mint afféle tizenégy éves fiatalember, fiam is felettébb elcsodálkozott az udvariasság ilyen megnyilvánulásán. Egy kis ideig gondolkodott a hallottakon, majd nemes egyszerűséggel megkérdezte:

- Miért?

Tényleg, miért - elmélkedtem el a válaszon, sóvárogva, emlékezve vissza arra az időre, amikor a miért kérdés még csak a miért korszak jellemzője volt és ennek megfelelő lehetett a válasz is. Ezúttal a valóságos kérdésre rendes választ kellett adnom.

Sok-sok éve már, tizenéves fiatalemberként egy társaságban üldögéltem szüleimmel és hallgattam a nagyok beszélgetését. A hölgyek - akkoriban kezdtem felismerni a női nem sajátosságát, az azonos neműekkel szembeni kíméletlen kritikai érzéket - nevetve csipkedtek egy jelen nem lévő, de a hölgykoszorú valamennyi tagja által jól ismert asszonykát.

- Tudjátok - mesélte a társaság egyik szépasszonya - emlékszem rá, hogy pár évvel ezelőtt még mindenkinek úgy mutatott be, mint egykori osztálytársnőjét, barátnőjét. Talán négy vagy öt évvel ezelőtt feltűnt, ismerőseinek már csak barátnőjeként mutat be. Tavaly - ti tudjátok, minek tagadjam - mindketten betöltöttük a negyvenedik évünket... Jaj istenem, de nehéz is ezt ki mondani... Na mindegy, szóval a fülem hallatára újságolta valakinek, hihetetlen, milyen jól érzi magát így túl a harmincötön. Lehet, hogy nemsokára már csókolommal köszön majd nekem?

A társaság lányai, asszonyai jót derültek az eseten, bennem pedig mély nyomokat hagyott a történet. Vajon miért félnek a nők koruk bevallásától, és vajon ki elől titkolják mindazt, ami természetes?

Évekkel később már felnőttként ismerkedtem meg egy házaspárral. A férj ellenfelem, olykor csapattársam volt a lakótelepi dühöngőbeli focimeccseken, a nála vagy tíz évvel idősebb, kora ellenére felettébb csinos fehérnép felesége csupán csak ismerősöm. Élénk, bőbeszédű, mindenkiel barátságos hölgy.

Ahogy az évek teltek, az asszony kezdett hozzáfialodni férjéhez, szinte napról napra kislányosabbnak tűnt. Igaz, mindezt csak a felszínes szemlélődő látta így, mert a hosszúra növesztett, szőkére festett haj, a csitrinek illő öltözék, a bakfis allűrök egyre inkább visszaszítónak tetszettek a szomszédoknak, ismerősöknek.

Egy napon azután megtörtént az is, ami végképpen megdöbbentette a hölgy ismerőit. A lakótelepi ház folyosóján valamit is alig takaró tenisz szoknyácskájában végigszaladó nő kipirult arccal állt meg és köszönt oda az egyik lakás ajtaja előtt csevegő asszonyoknak:

- Kezicsókolom - biccentett mosolyogva a megdöbbent szomszédok felé, majd libegő járással indult lakása felé.

- Ez megőrült?! - ocsúdott fel a beszélgetők egyike - öt évvel vagyok idősebb nála és már ő is jócskán túl van a nyugdíjkorhatáron. Még megérem, hogy egy szép napon nagymaminak szólít majd!

Valóban nehéz tudomásul venni az évek múlását, de a korosodást megállítani nem, legfeljebb csak lassítani lehet. Ennek pedig biztosan nem az életkor letagadása a legjobb eszköze.

Ez is temiattad van!

- Boldogult házasságom kezdetén - mesélte egyik ismerősöm valamikori kalandjait házassága első és mindeddig utolsó hét évéből - életem akkori párja egy szép napon nagyszerű kristály pohárkészlettel lepte meg magát. Persze mondanom sem kell, mint afféle fiatal házaspárnak, nekünk is számtalan dologra lett volna szükségünk, mintsem kristály poharakra. Mondjuk jó lett volna egy lakás a bérelt lak helyett, némi pénz a hónap vége felé ennivalóra és még számtalan apróság, ami egy ifjú, de nem túl jómódú párnak elengedhetetlen ahhoz, hogy boldogan éljenek, de legalábbis egy darabig együtt éljenek.

Szóval, hogy szavamat ne felejtsem, egy szép napon beállított asszonykám kies bérletünkbe és sugárzó arccal közölte, íme, itt van az, amire mindig is vágyott. Lázasan csomagolni kezdett, majd a valóban szép, ámbár részletre vásárolt poharakat sorban beállította a bérlakás bérvitrinjébe. A mozdulatsor végén, büszkén tekintett végig vadonatúj szerzeményén és közölte: meg ne próbálj hozzájuk nyúlni, ha egy is összetörik közülük, sohasem bocsátom meg neked!

Persze egy ilyen szíves felhívásnak nem nehéz eleget tenni, így én is betartottam a rendszabályokat. Különösen azért, mert bármi rossz is történt, annak mindig én voltam az oka. Ha kifutott a tej, az azért történt, mert elvontam a figyelmét, ha az étel odakozmált, akkor más miatt voltam hibás. De az én bűnöm volt, ha lekéstük a buszt, a mozielőadás kezdetét, vagy ha nem kaptunk színházjegyet. Nejem utolérhetetlen volt önmaga hibátlanságának hangsúlyozásában és kifogyhatatlan az indokokból, mikor, miért vagyok én a hibás. Számtalanszor hangzott el: ez is temiattad van!

Teltek, múltak a hetek, hónapok, és én, mint egészséges a leprást, úgy kerültem a vitrin szépét, a csehszlovák pohárkészletet. Különösen a pezsgős poharak voltak pompásak, és mintha csak gúnyolódtak volna rajtam, csillogva-villogva suttogták felém, ügyetlen vagy, hozzánk ne nyúlj!

Egy szép napon vendégek érkeztek hozzánk. Vendégek, akiknek nem lehetett akármilyen pohárból szervírozni a pezsgőt. Nagyszerűen teltek az órák, jól érezte magát mindenki, kellemes hangulatban távoztak ismerőseink, ahogy mi is remekül éreztük magunkat a jól sikerült összejövétel után. Persze a bulik, vendégségek velejárója a rendcsinálás, a mosogatás. A kellemes est után mi is nekiveselkedtünk a munkának. Rendes beosztásom szerint - ahogy egy jó házból való férjnek illik - már indultam is a konyhába, hogy nekikezdek a mosogatásnak. Ebben a pillanatban megjelent hűséges társam az ajtóban, és azonnal rám parancsolt, eszembe ne jusson féltett poharaihoz hozzányúlni, még bajuk esik.

Aligha van férfi, akinek kétszer kellene mondani, hagyja ott a konyhai munkák legalantasabbját, én is sebesen igyekeztem befelé a békésebb szobába. Szólt a zene, építgettem a rendet, mi tagadás, derűs volt a kedvem. Ebbe az idilli milliőbe, mint derült égből a hagyományos villámcsapás, vágott be a konyhából behallatszó csörömpölés, sikítás és az ezt követő döbbszent csend.

Villámgyorsan ugrottam ki asszonykám munkahelyére. Nejem, kezében egy valamikori pohár talpával, dühödten nézett rám és nem kevésbé haragosan sziszegte felém: ez is temiattad van...!

Feleségem - fejezte be történetét mesemondó barátom - ígérete szerint sohasem tudta megbocsátani nekem a mindenkori bűnbaknak ezt és sok más ügyetlenségét. Hát mondd, csoda, hogy nemsokára elváltunk?

Hűség, hűtlenség, szarvak...

Ha egy férfitársaságban szó kerül lányokról, asszonyokról, alighanem rövid időn belül a női hűség, hűtlenség lesz a téma. Amikor a skalpokat gyűjtő, női szíveket meghódító Don Juan meséli kalandjait, rendre kiderül, az elcsábított szerelmes nők mily hűségesek is a szívraglálhoz. Ezen még a férfiak is jól szoktak szórakozni, persze, ha nem éppen az ő kárakra köszörüli nyelvét a barátok kórusa.

Egy közeli ismerősből álló társaságban minap a férfiak dicsekvését hallgatva P., a korát meghazudtolóan csinos, diplomás, negyvenes, elvált asszony, egyszer csak megszólalt:

- Összevissza beszéltek, közben nem is tudjátok, legtöbbször ti magatok idézitek elő, hogy megcsaljunk benneteket. Szarvatokat leginkább saját butaságotoknak köszönhetitek. Ha kíváncsiak vagytok rá, egy történettel mindezt be is bizonyítom.

Talán még emlékeztek rá, hiszen köztudott volt - kezdett P. történetébe a barátok biztatása közepette -, hogy válásom után, mi tagadás, elkezdtem élni az életet. Házasságomban hűséges voltam, és nagyon sokáig még csak eszembe sem jutott, hogy megcsaljам a férjemet. Szerelmi házasság volt a miénk, még az egyetemen kezdődött. Teltek-múltak az évek, és közben minket is elérte a válság, nem is élte túl a nehéz időszakot a kapcsolatunk.

Ennyit kitérőként, csak, hogy lássátok, nem voltam én afféle csélcsap nőszemély. Nos, visszatérve a válásom utáni időszakra, úgy gondoltam, most azután bepótolom mindazt, amit a maga idejében nem tettem meg. Nagyon sok kapcsolatom volt, és ha legtöbbször éreztem is valamit a szívemben, ma már csak a testiségre emlékezem.

Egyszer azután eljött a nagy ő. Legalábbis, azt hittem, hogy ő az. Bevallom, beleszerettem a jóképű, csinos, magas, férfibe. Nem sokkal korábban még az egyik labdasport válogatott csapatának erősségeként járta a világot. Jó volt vele együtt lenni, különösen eleinte. Egy idő után ugyanis valami megmagyarázhatatlan önmarcangolásba kezdett.

- Hiába vagyok jóképű - mondogatta nemegyszer -, ha kevés a pénzem és nem tudok megadni neked mindent. Most még azt mondd, hogy szeretsz, de jobb lenne, ha keresnél egy gazdag pasit, és nem egy ilyen csórával mászkálnál a világban.

Barátomnak fogalma sem volt arról, hogy engem akkoriban a legkevésbé sem érdekelt az ő anyagi helyzete. Szerettem, mi több: szerelmes voltam belé, és egy szerelmes nő egészen másképpen látja a világot, de egyre jobban kezdett idegesíteni az állandó önmarcangolása, és az, hogy a legnagyobb komolysággal vizsgálta a lapok társkereső rovatát, hátha talál egy hozzám való férfit. Eleinte tréfának vettem mindezt, de később rájöttem, szó sincs viccről, nagyon is komolyan gondolja, amit tesz.

Egy tavaszi napon a belvárosban sétálgattam, amikor mellém kanyarodott egy csillogó-villogó, metálszínű nyitott autó. Ilyent eddig még csak a filmekben láttam és azok is leginkább valahol Amerikában játszódtak. A kocsiban ülő ötven feletti, jól ápolt, jól öltözött úr egy utca neve felől érdeklődött, majd amikor elmagyaráztam, megkérdezte, nem mutatnám-e meg neki az utat? Megmutattam.

A gazdag férfi - mert bizony nagyon gazdag, Amerikába szakadt honfitársammal hozott össze a véletlen - egy csapásra megváltoztatta az életemet. Olykor napokat, néha heteket töltött Magyarországon. Jártuk az országot, majd később a világot is. Eljutottam vele Amerikába, Európa számos országába, sieltem Svájc legdrágább sípályáin. Vett nekem bundát, ékszert és mindent, amit csak akartam. Azt már mondanom sem kell, olyan szerelmes volt belém - legalábbis jó ideig azt hittem -, hogy vállalva gyerekeket, feleségül is akart venni. Én is

szerelmesnek éreztem magam és szerelmem csak akkor hagyott alább, amikor rájöttem, barátainak is felajánlotta „szolgáltatásaimat”.

Azt kérdezitek, hogy mit szólt mindehhez jóképű, sportos barátom? Nos, nevetni fogtok, boldog volt velem. Semmit sem tudott ugyanis amerikai kapcsolatmról, és furcsa módon valahogy meg is nyugodott egy kicsit. Amikor távol voltam, úgy tudta, a munkám miatt járom az országot, vagy éppen amerikai nagybácsim meghívására utaztam a tengerentúlra.

Ne csodálkozzatok, hogy ilyen őszintén meséltem el történetemet, de nemigen hagyott nyugodni a gondolat, ti férfiak, a legtöbbször nem is tudjátok, mit tesznek a női érzelmekkel. Elmondhatom, sok férfit kipróbáltam, és egy ideje megnyugodva kikötöttem egy - remélem - hozzám való férfi mellett. Csak abban bízom, párom soha nem követi majd el azokat a hibákat, amelyekkel felkelti a bennem és minden nőben szunnyadó, önigazoló vadászszenvédélyt.

Mondhatom nektek, buta férfiak, nem csak számotokra fontos időről időre bizonyítani férfias-ságotokat, de nekünk nőiességünk elismerése legalább ilyen elengedhetetlen. És ha nem kapjuk meg tőletek, hát megkapjuk mástól...

Vasárnapi sírás a nagyszobában

A két leánygyerekes, negyvenéves anya - nagyon fiatal kinézetű negyvenévesről van szó - egy vasárnap délután leült lakótelepi lakásának nagyobbik szobájába és sírva fakadt. Ahogy ő mondta, elsíratta magát rettenetes magányában.

Történt ugyanis, hogy az anyuka nagyobbik, húszéves leánya egy másik vidéki város egyetemére járva már a sokadik hétvégét töltötte a családtól távol. Persze ez már akkor is érthető, ha csak a közlekedés tarifáit számolgatjuk. De a nagylány esetében nemcsak erről volt szó. Az ifjú hölgy ugyanis szerelmes lett egyik évfolyamtársába, aki történetesen az egyetem városában él családjával. És ki ne tudná mindazok közül, akik valaha is szerelmesek voltak, hogy mily nehéz a válás a kedvestől, akárcsak egy hétvégére is.

Ez tehát magyarázható, mint ahogy a férj tette is, aki mindeddig nem kis szerencsével elkerülve a munkanélküliséget, három műszakban dolgozott városa egykori nagyvállalatánál. Ezen a vasárnap délutánon - ilyen a sors és a munkabeosztás - éppen délutános volt.

Persze, ha ön figyelt, most mondhatja, hol volt a kisebbik leányka ezen a jeles napon, miért volt magányos az anyuka, a még mindig fiatal és szemrevaló hölgy, miközben tisztos családja van? Nos, valóban nem volt egyedül a lakásban, hiszen ifjabbik leánygyermek otthon volt. Szorosan becsukott ajtó mögött. Nem kérem, szó sincs haragról, családi, generációs veszekedésről, ellentétről, haragszomrádról. A kisebbik gyermek ugyanis szintén fülíg szerelmes volt. És mit tehet egy anyuka, ha nem akarja, hogy magzata az utcán keveregve szerelmével, fagyoskodjon? Igen, megengedi, hogy a fiatalok otthon találkozzanak.

Ne gondoljon a tisztelt olvasó rosszra, a kislány nagyon is jól ismeri az illetet, tud is vigyázni magára, jól nevelték. Az anyuka ezt is tudta, meg azt is, ez az élet rendje. Nem is volt ezzel semmi baja, csak valahogy ezen a délutánon megütötte az öregedés szele, a „valami véget ért” érzés kínzó fájdalma. Rádöbrent, gyerekei már nem gyerekek többé, lányai nőkké értek és hamarosan asszonyokká válnak.

Visszaemlékezett húsz év előtti önmagára, mindarra ami akkor természetes volt számára, az önállósodásra, az első felnőtt lépéseire. Két évtizede, minden oly természetesnek tűnt, és egy pillanatra sem gondolt rá, vajon édesanyja lelkében mi játszódik le akkor, amikor egy vasárnap délután a megszokott családi együttlét, a közös programok helyett a randevút választotta. Meglehet, azon a napon az ő édesanyja is zokogva, önmagát, fiatalságát, anyaságát, valami elmúlását siratva ült lakásuk szobájában.

Hősnőnk tehát csak ült az egyre sötétedő szobában, komor hangulatban, és eszébe sem jutott, hogy mindennek akár a szebbik oldalát is észrevegye. Kezébe vehette volna hetek után a sok munka miatt félbehagyott kedvenc könyvét, az ugyancsak torzó kézimunkáját, bekapcsolhatta volna a televíziót, hogy egyszer végre egy ültében végignézzon egy filmet. Nem, ő csak sírt és végtelenül elesettnek érezte magát.

A történetet maga az illető hölgy mesélte el másnap, mosolyogva önmagán, sírásán, mert rájött, ha már a gyerekei felnőttek és ki is repülnek a családi fészekből, az unokáknak azért még szükségük lesz rá.

De sírni azért jó volt.

Mai eszemmel

- Az elmúlt ősszel - mesélte a minap egy kedves hölgyismerősöm - nagylányom felvételizett és felvételt is nyert egy távoli város egyetemére. Bevallom, nagyon sokat sírtam elutazása előtt, legalábbis akkor, amikor nem látta, mert attól tartottam, elveszítem őt. Szerencsére nem ez történt, de egy ügyetlen kijelentésem miatt volt egy pillanat, amikor azt hittem, végleg kiábrándul belőlem.

Lányom már vagy két év óta együtt járt egy fiatalemberrel, ami természetes is az ő korában, hiszen közel van a huszadik évéhez. Szóval, a gyerekek rettenetesen szerelmesek voltak egymásba, mielőtt lányom elutazott tanulni.

Persze, nem ment a világ végére, s bár az utazási költségek igencsak megterhelték családunk költségvetését, semmiképpen sem akartuk őket egymástól elszakítani, fizettük a hazautakat. Emlékszem, egy téleleji hétvégén azután lányom helyett csak egy telefonhívás érkezett. - Jaj anyukám - csicseregte izgatottan a telefonba -, olyan boldog vagyok! Megismerkedtem itt az egyetemen egy fiúval. Te, hogy ez milyen klassz srác... Fülig szerelmes vagyok bele!

Az itthon maradt, hoppon maradt udvarló mintha megérezte volna, baj van. Nap mint nap felhívott bennünket, érdeklődött lányom iránt, olykor-olykor fel is jött hozzánk, megkérdezni, nem segíthetne valamiben és, hogy hívott-e bennünket a kislányunk.

Bevallom, sajnáltam a fiatalembert, mert tisztességes gyerekek ismertem meg, aki szerette a lányomat. Ugyanakkor nekem, az anyának semmi sem lehetett fontosabb a lányom boldogságánál. Ha neki így volt jó, hát akkor nekem is el kellett fogadnom a helyzetet.

Egy alkalommal, amikor hazajött, elhatároztam, beszélgetek vele erről a furcsa helyzetről. - Tudod kislányom - kezdtem kicsit nehezen az anyai tanácsadásba -, itt lenne az ideje, hogy tisztázd elhagyott barátoddal a kapcsolatokat. Egyszer mondtad ugyan neki, hogy más szeretsz, de ő még mindig hitetlenkedik, nem akarja elfogadni, hogy elveszített téged. Nézd - folytattam - én a mai eszemmel biztosan másképpen csinálnám.

Ez volt az a pillanat, amikor érdeklődést láttam felcsillanni a szemében. - Tényleg anyu - kérdezett vissza -, te hogyan csinálnád?

Nos, ekkor követtem el a kettőnk kapcsolatát majdnem elrontó hibát. Azt találtam ugyanis mondani, mai eszemmel én bizony mind a két fiút megtartanám. Lenne udvarlóm az egyetemen és lenne itthon. Mindenki jól járna, és ha ügyesen csinálnám, a fiúk sem éreznék becsapottnak magukat.

Kislányom döbbsen nézett rám. Percekig egy árva szót sem szólt, csak szétterpesztett ujjakkal turkált a hajában. Láttam, valami rettenetesen feszíti, bántja, majd végül csak kibökte:

- Ugye anyu, te most csak tréfáltál? Egyszerűen nem hiszem el, hogy ilyen aljasságra képes lettél volna valaha is!

Láttam, a dolog nem egészen úgy sült el, ahogy gondoltam, mentenem kellett a helyzetet. - Ugyan - simogattam meg nevetve a kezét -, csak kíváncsi voltam, vajon te hogyan gondolkodsz a szerelemről, mit szólna, ha egy ilyen képtelen ötlettel állok elő. Bevallom - folytattam a kegyes hazugságot - örülök, hogy így reagálsz mindarra, amit mondtam.

Már messze voltunk a beszélgetéstől, ültünk a tévé előtt, néztük az esti filmet, de nem sokat érezkeltem abból, amit láttam. Egyre csak az járt az eszemben: Uramisten, csak lennék az ő helyében!

A mai eszemmel én bizony tényleg két fiút tartanék.

A mama ebédje

- Te régóta ismersz engem, tudod, hogy szívből gyűlölöm a politikát. Számomra az elmúlt négy év legnagyobb tragédiája, hogy a politika, a politikai viszálykodás beköltözött a magán-életembe. Védtelennek érzem magam, amikor a vasárnapi ebédemet a napi történések fűszerezik.

Kérdezed, hogy mindezt miért mondom el? Nos, szeretném, ha az én helyembe képzelned magad. Tanácstalannak érzem magam, a véleményedre vagyok kíváncsi. Szóval, hogy a történetemnél maradjak, és hogy megérts engem, fel kell idéznem a múltat is. Te azt is tudod rólam, hogy a fővárosban egyedül élő, magányos, idős édesanyámat minden héten meglátogatom. Számára a vele elköltött vasárnapi ebédek jelentik az igazi ünnepet, a családi együtt-létet. Mára már csak ketten maradtunk, édesapám majd' másfél évtizede egy nyugodtabb világra költözött, itt hagyott bennünket.

Nos, a vasárnapi ebédnél tartottam. Hazamegyek - látod, még mindig így mondom, pedig az otthonom a „haza” számomra már nem édesanyám lakása - és vár a finom étel. Olyan finom, amilyen csak az édesanya főztje lehet. Mindennél finomabb.

Ülünk egymással szemben és eszünk. Persze közben csak jár a szó, megbeszéljük mi is történt a héten. Szó esik a munkámról, a családról és arról, hogy egyre drágább minden, napról napra nehezebb a megélhetés. És már a helyben is vagyunk. Édesanyám pillanatok alatt rám zúdítja panaszáradatát, hogy ő, a szegény nyugdíjas milyen nehéz helyzetben van és, hogy egyre kilátástalanabb a jövő. Mert, és itt mintha zsilipet nyitottak volna ki, úgy ömlik rám a felgyülemlett mondanivalója, a héten is ezt mondta a Kiss, vagy a Nagy, azt Kovács, meg a Lakatos, hogy a miniszterelnök megint mindent csuda jónak tartott, biztosan régen volt lent az abc-ben vásárolni. No és itt van ez az a csúf nő az ő kopaszaival, akik miatt lassan már az utcára sem mer lemenni az ember.

Egy darabig úgy teszek, mintha érdekelni, amit édesanyám mond, de mindinkább érzem, megy fel a pumpa. Lassan már nem érzem az étel ízét, pontosabban egyre keserűbb a falat, majd kifakadok:

- Drága anyukám - kérlelem feszült hanggal -, nem lehetne másról beszélni? Filmekről, könyvekről, családról, szerelemről, emlékekről, bármiről csak ne a politikáról!

Édesanyám persze ilyenkor sértődötten vonul vissza sündisznóállásába, mondván, miről beszéljen, ha egész héten csak ezt látja a tévében, ezt hallja a rádióban és ezt olvassa a lapokban. Persze megérti, hogy ez engem nem érdekel, de ő lassan már aludni sem tud a napi történések miatt, annyira idegesíti. Muszáj beszélnie!

Bevallom, az a tény, hogy az említett urak és hölgyek heteim legszebb napjába, a vasárnapba, a családba is beköltöztek, mérhetetlenül bánt. Ismerhetsz, tudod azt is rólam, hogy mint afféle szerencsétlen értelmiségi, még olvasok, még el-elmegyek színházba és bizony átnézem a napilapokat, mert tudni, ismerni akarom mindazt, ami velünk történik. De beszélni semmiképpen sem akarok róla. Úgysem tudok mit tenni az acsarkodókkal, a gyűlölködőkkel, hát inkább rájuk hagyom.

Persze, az egészben az a furcsa, hogy édes, aranyos anyukám több mint hetven évig azt sem tudta, mi a politika. Nem tudta, ki az MSZMP KB tagja, ki az Elnöki Tanács elnöke. Azt pedig végképpen nem, hogy ki mikor mit határozott, mondott, vagy csinált. És így volt ezzel sok hasonló barátnője, ismerőse is. Férjhez ment, szült, dolgozott keményen, kiszolgált bennünket, egyengette utunkat a világban. Tudta, hol kapja a legjobb kenyeret, hogyan lehet

újjávarázsolni a már kopott holmikat. Vezette a háztartást és sokszor a nélkülözésekkel terhes években, évtizedekben is csodát varázsolt a vasárnapi asztalra.

Barátnőjével manapság órákig ülnek egymással szemben és vitatkoznak. Politizálnak. És nem csak ők, de meglett, tisztos nagymamák sora teszi ugyanezt. Még sütnek, főznek, takarítanak, intézik a gyerekek, unokák ügyes-bajos dolgait, de munka közben hallgatják, nézik a parlamenti közvetítéseket, bújják az újságot és idegesítik magukat, családjukat.

Kérdezed, hogy mit akarok elmondani történetemmel? Pizskál egy kérdés, érzés, előttem görbül a kérdőjel. Mi lesz ezzel a világgal, ha már a vasárnapi ebédet, a délutáni beszélgetéseket, a meghitt családi hangulatot, anya és gyerek kapcsolatát is a percmember politikusok uralják? Mi lesz velünk?

Bezzeg a Huffnágel Pisti

- Ha már annyit kritizálsz minket, hát tessék, vettem neked egy könyvet, ebből megtudhatod, mi hogyan látunk benneteket.

Ezekkel a szavakkal adta át ajándékát párom, azt a mintegy százoldalas kis könyvecskét, amelyet egy Nan Tucket nevű hölgy szedett, állított össze. Nos, nem mintha valamiben is magamra ismertem volna a Férficiki című műalkotásban, de felettébb érdekesnek tartottam, hogy a hölgyek milyenek látják a férfiakat.

Már a könyv ajánlása sem mindennapos. A szerző köszönetet nyilvánít azoknak a férfiaknak akik a nyersanyagot szolgáltatottak alkotásához. Nos, a felsoroltak a teljesség igénye nélkül: minden hivatásos birkózó, minden Fiaskámnak vagy Öcsinek szólított felnőtt férfi, minden képviselő, az obsitos cserkészek csapata, és a keménykalaposok. A felsorolásból is látszik, New York-i bírálónk sokat tapasztalt nő, aki a magyar hölgyek között - tapasztaltam, tanúsíthatom - dicséretes sikert ért el aforizmagyűjteményével. A mű ugyanis mély életbölcsest tartalmazó gondolatok sorából áll.

S hogy milyenek lát bennünket, férfiakat a hölgy? Részezesnek, aluszékonyak, horkolós-nak, szőrösnek, lustának, butának, szexmániásnak, a női élet megrontójának, tehetségtelennek, alkalmatlannak, munkakerülőnek, egyszerűen, koloncnak a nyakukon.

Persze egy ilyen összeállítás olvasója, ha férfi, elgondolkodik néhány apróságon. Vajon, ha mindez igaz, és mi tényleg elviselhetetlen teremtményei vagyunk a világnak, vajon miért akar majd' mindegyik nő a lehető leghamarabb férjhez jönni hozzánk? Vajon miért lesznek vakon szerelmesek belénk, miért futnak utánunk még akkor is, amikor ez már számunkra teher? És vajon miért oly vigasztalhatatlanul boldogtalanok, ha mi, a megtűrt, éppen csak elviselt, szőrös kétlábúak, megelégedve ócsárlásukat, a „bezzegeket”, az örök elégedetlenséget, a házsártosságot, a veszekedéseket, a visszautasításokat, fogjuk magunkat és odébb állunk? Hát igen, ilyen a női logika.

A szépen ápolt, otthonosan berendezett lakás ezen az estén mindennek mondható volt, csak éppen nyugodt, békés otthonnak nem. Az anya fején vizes borogatással üdögélt magába roskadva a fotel mélyén, az apa leszegett vörös fejével rózsa a métereket hosszú percek óta. Időnként kitört, fel-felmordult, érthetetlen mondatfoslányokat dünnyögött, majd fejéhez kapott és folytatta ideges útját faltól, falig. A családi vihar kiváltója, a família szemefénye, a húszas éveik elején járó csinos ifjú hölgy dacos arccal, félig háttal az eseményeknek a szoba sarkában üdögélt.

- De hát áruld már el végre - szólalt meg a mindeddig hallgató anya -, mi történt veled? Olyan szépen elrendeztünk mindent. Gyerekkorod óta arra neveltünk, hogy Józsi felesége legyél, a két család is mindent elrendezett. Szép lakás, autó, biztos jövő várt rád, és akkor most közlöd, napokkal az esküvő előtt, hogy mást szeretsz. Rádadásul egy nyikhaj senkit, egy munkást...! Hát ránk, a szüleidre nem gondolsz? Apád bele fog betegedni ebbe az egészbe!

Az ifjú lány szórakozottan hallgatta édesanyja kifakadását, de gondolatai már máshol jártak. Eszébe jutott, hogy anyja hányszor sírt, amikor azt hitte nem látják, hányszor mondta, mennyire szeretné, ha lánya élete jobb lenne, mint az övé. Mert bár a szomszédok, a felületes ismerősök úgy gondolták, boldogan élnek férjével, tudta, ez az általa mindenkivel jobban szeretett középkorú asszony nagyon boldogtalan.

Sok évvel ezelőtt ez a történet más szereplőkkel már lejátszódott. A fiatal lány súlyos döntés előtt állt. Válassza szülei jelöltjét, a tisztas egzisztencia, karrier előtt álló, jól felsült, jólöltözött

fiút, vagy azt a kedves srácot, akinek bizonytalan a jövője és aki meg sem kérte a kezét, de csodálatos minden vele töltött perc. A döntés, bár nem volt könnyű, a jó házból származó, és a szülők kegyét is bíró ifjúra esett.

Az évek teltevel mind gyakrabban jött rá, rosszul döntött. Férje rendes volt, szerette gyerekeit, hazaadta keresetét, és igyekezett mindenben neje kedvére tenni. De az asszonynak ez kevés volt. Többet, mást akart. Bármit tett, cselekedett a férje, mindig összehasonlította az elcserélt kedvessel. És rendre a férj vesztett. Ezerszer megbánta választását, de eleinte szülei, később közös gyereük miatt nem vált el, nem csalta meg a urát, csak szenvedett.

Mindezt, meglehet, csak sejtette a lánya, de azt tudta, ő másképpen dönt majd, ha döntenie kell. És ezen a viharos napon végre elhatározásra jutott. Soha nem akarja kimondani a száján a megbánás mondatait: bárcsak a másikat választottam volna!

Tanulság a történetből? Hölgyeim, meglehet, sokfélék és olykor kibírhatatlanok vagyunk, mégis a legtöbb esetben önök választanak bennünket. Igaz, ahogy Mézgáné, az örökifjú rajzfilmsorozat asszonya, önök is számtalanszor sóhajtanak fel vágyakozva:

- Miért is nem mentem a Huffnágel Pistihez feleségül?

Anyai szív

A nagymenő ügyvéd apa, a család háztartását vezető anya és szemük fénye egyke fiúgyermekük a város előkelő negyedében élte munkával, pénzzel teli napjait. Az apa, keményen dolgozott kis családja bősége érdekében, az anya felügyelte a megszerzett jólétet. Emellett nevelte, mit nevelte, imádta, pátyolgatta, csucsujgatta, szeretgette kamaszkorba keveredett fiúcskájukat.

Az apa, emlékezve kemény gyermekkorára, a küzdelmekkel, sokszor az éhezéssel teli évekkel, szeretne volna gyermekét megtanítani az élet harcaira, az egyre szaporább és keményebb pofonok kivédésére, vagy netán adására. Szóval elvei voltak. Úgy gondolta, hogy egy fiúgyermeknek fegyelemre, következetességre van szüksége, és ennek megfelelő szigorúsággal fogta a kamaszt.

Persze, az elfoglaltsága miatt rendre rohanó, zaklatott életet élő apa szigorúsága legtöbbször csak az utasításokban, a parancsok kiosztásában, no és természetesen a számonkérésben merült ki. Természetesen így is lehet nevelni, különösen, ha a család valamennyi felnőtt tagja részt vesz benne.

Az anya messze feledve a gyermekük születését megelőző időszakot, a terhesség csodálatos napjait, amikor együtt tervezgették férjével a kis jövevény nevelését, jövőjét az idő haladtával egyre inkább rabjává vált gyermekének. Sokszor már nem is szeretettel, de szerelemmel csüngött kisfián. Eleinte csak kis dolgokban majd mind gyakrabban és nagyobb horderejű esetekben bírálta felül férje véleményét.

Történt egyszer, hogy a középiskolás éveinek legelején járó fiatalember az apai szigorú és meghatározott hazatérési időt semmibe sem véve késő éjszakáig kimaradt egy baráti buli kedvéért. A sokat tapasztalt ügyvéd apa úgy gondolta, a bűn büntetést kíván és fiának „lelki beszédet” tartott, majd azt tetézve, halmazati büntetésként egy időre eltiltotta fiát a televíziózástól, a kimaradástól, és a zsebpénztől.

A szerelmes édesanya szíve majd' megszakadt bánatában fia ilyen mértékű bántását látva, és úgy döntött, kézébe veszi a dolgok irányítását. Igaz, ezt közel sem úgy tervezte, hogy férjét meggyőzi majd egy kiadós beszélgetés alatt, mondván, mindaz, amit tesz helytelen. Nem. Sokkal egyszerűbb módját találta a megoldásnak. Egy este, amikor kettesben ücsörögtek a televízió előtt - kicsikém, nem kell mindent olyan szigorúan venni, nézd csak a tévét, ha akarod! -, magához ölelte egy szem csemetéjét és halkán a fülébe súgta:

- Borzasztó, hogy hülye apád milyen kegyetlen veled. De sose bánd, majd én segítek neked, hogy ne jöjjön rá, ha nem tartod be, amit előírt. Ugye, tudod, hogy mennyire szeretlek?

Ennyi a történet. S hogy el ne felejtsem elmondani, mindez nem a közelmúltban esett meg. A fiatalember - aki otthon a kettős nevelés sikereként megtanulta, a szabályokat nem kell komolyan venni - mostanra talán már kiszabadult a börtönből...

Elrontott élet

M., a huszonötödik születésnapját már férje nélkül töltötte. Persze ez manapság egyre gyakrabban megesik, sőt megesett akkor is, amikor sok évvel ezelőtt M. huszonöt éves volt.

Meglehet, most elmondhatnám a feleségét elhagyó férjről mindazt, amit ilyenkor az egyedül maradt, elhagyott, vagy férjüket elhagyó feleségek elmondani szoktak - részeges volt, nem adta haza a pénzt, nem törődött asszonyával, sehova sem jártak, nőügyei voltak, kimaradozott, hazudott, utálta felesége szüleit stb., stb. - de ennek történetem szempontjából semmi értelme sem lenne.

Nos, a történet: Az ifjú, szemrevaló, határozott és emiatt kicsit akaratos hölgy a válási hercehurca után egyre-másra kosarazta ki a szabad prédára gyűlő, vadászösztönű és -hajlamú férfiakat, korra, kinézetre, kocsira és pénztárcára való tekintet nélkül. Családja, barátai persze nem értették tettét, segíteni akartak, így hát egymás után mutatták be a jobbnál jobb „partikat”. Néhány kényszerű és rosszul végződött találkozás után a lágyszívű ismerősök is megunták a pátyolgatást, lassan mindenki elfogadta aényt: M. egyedül él.

S hogy mesém szálait egymáshoz kötögessem, el kell mondanom, M. igazából csak férj és barát nélkül élt, de nem magányosan. Szép belvárosi lakását megosztotta egy ifjú úrral, aki válásakor még bizony alig töltötte be második életévét. Így éltek szépen kettesben, fiú és az ő szerető anyukája.

M. minden tettét, cselekedetét, napirendjét fia léte határozta meg. Munkába azután ment, hogy a kisfiút óvodába, később iskolába kísérte, munkából fiáért sietett, fiának főzte a vacsorát és vasárnap, ünnepkor az ünnepi ebédet. Gyerekéért dolgozott, neki vett naponta ajándékokat és rá keresett. M. csak a fiáért élt.

A fiúcska, ahogy illik szépen cseperedett, kamasz, majd jóképű fiatalember lett. Emberi kapcsolatait meghatározta anyja nevelése, nehezen barátkozott, és akikkel végül is összejött, hamarosan továbbléptek. Unták a mama-kedvence fiatalember különlegességeit.

Az ifjú nem mehetett úgy társaságba, buliba, hogy ne telefonáljon haza akár óránként is, tájékoztatva a mamát, mi hogyan alakul, megnyugtatta az aggódó anyai lelket, nem iszik sokat, sőt egyáltalán semmit, ami alkoholos, nem gyújt rá, és persze rettenetesen vigyáz a csélcsp lányokkal, mert hát az ember ugye sohasem tudhatja.

Telt-múlt az idő, a fiatalember is lassan házasuló korba került. Voltak nehéz időszakaik, de ezeken is túljutottak: Ilyen volt például, amikor a fiút besorozták, katonának vitték. Anyja majd' belebolondult az aggodásba. Meg is tett mindent fiacskája kedvéért. Minden látogatáson, ahol más ifjú katonákat barátnőjük látogatott, ott volt, de ha kellett - ha úgy érezte, hogy méltánytalanság történt fiával - hát a parancsnokokat is felkereste.

Felnőtt fiacskáját szinte szerelemmel szerető anyuka egy, számára borzasztó napon rádöbbsent, fia megváltozott, valamit titkolt előle. A mindaddig pontos, türelmes gyereke kimaradozott otthonról, anyja faggató kérdésére érezhetően hamis válaszokat adott, végül egy napon előállt bejelentésével:

- Anyukám, szeretném, ha megismerkednél valakivel. Ha nincs ellenedre, vasárnap ebédre felhozom, bemutatom neked azt a lányt, akit szeretek.

M., a gyermekét tigrisként védelmező, féltő anya borzasztó tragédiát szimatolt. Valaki, egy jöttment, egy kis senki, egy csitri, akinek még ott a tojánhéj a fenekén, szóval egy nő, el akarja szedni tőle egyszülött gyermekét! Hát ezt azért már mégsem hagyhatja!

A vasárnapi ebéd bizony a fiú és szerelme, a még ilyen téren igencsak tapasztalatlan kislány szájában keserű ízeket hagyott. A mézesmázos hangú, kedveskedő mama tüskéi, fullánkjai hamarosan elüldözték az ifjú hölgyet, majd sorban valamennyit, akit fia hasonló céllal mutatott be neki. Végül bizony egyedül maradtak.

Valami azért történt, megváltozott kettőjük között. Az addig hibátlan mázú anya-fiú kapcsolat egyre több helyen repedezett meg, szóváltások, az anyai részről féltékenységi jelenetek sora zajlott le, majd egy este a már hagyományossá vált veszekedések egyike alkalmával a lassan középkorúvá öregedett férfi hatalmas dörrenéssel vágta be maga mögött a korábban meleg családi fészek ajtaját.

A csapódó ajtó fület, lelket sértő hangja sokáig keringett M. fejében, szívében. Napjai üressé váltak, egyedül volt. Mint hallotta, fia megnősült, gyereke is született, és jól éltek feleségével. M. eleinte duzzogva, mit sem akart tudni fia dolgairól, majd maga előtt is titkolva szándékát, napi sétái alkalmával egyre többször tévedt gyereke új otthona felé. Tagadta, hogy találkozni akarna vele, hiszen a fiú becsapta, sőt megcsalta őt, de valami mégis vonzotta.

Az egyedüllét rászoktatta arra, hogy mindent magával beszéljen meg. Eleinte persze ezt csak úgy befelé tette, majd rádöbbsent, hogy már hangosan kimondja gondolatait. Egy alkalommal lakásához közel a téren üldögélt, élvezte a bágyadt őszi nap melegét és szokásához híven a múlton rágódott, amikor valami megvilágosodott fejében:

- Mindenemet - motyogta -, az egész életemet rááldoztam, csak érte éltem, és most egyedül vagyok. Lehet, hogy rosszul csináltam valamit?

Ha az asszony a főnök

- Hát ebből elegendem van - csapta le a fakanalat az asztalra Juli. - Teljességgel képtelenek vagyatok magatoktól bármit is megcsinálni? Minek néztek engem? Mi vagyok én, a cselédek?

A gömbölydedre, molettire, sőt kövérré alakult asszony, félretaposott házi papucsában, zsíros kötényében, alatta megnyúlt otthonkájában meglehetősen slamos benyomást tett volna a külső szemlélődőben, ha lett volna ilyen. Julit ugyanis, miközben csípőre tett kézzel, felemelt orral és hanggal közölte véleményét családjáról, csak az érintettek: sokat próbált és hallgató férje, valamint serdülőkorba keveredett fia szemlélte.

A fenti hangoskodás mindennapos jelenet volt Juli családjában. Az asszonyka férje vajmi kevés olyan tettel büszkélkedhetett, amiért ne kapott volna fejmosást. Juli jó ideje érezte már úgy, tehetetlen báb férje és apjára ütő fia van, akiket szép szóval aligha lehet irányítani. Úgy vélte, és ez az érzés egyre jobban elhatalmasodott rajta, neki kell vezetnie ezt az önálló életvitelre alkalmatlan társaságot.

A hetvenes évek közepén házasodtak össze, igazi szerelmi házasság volt az övék. Juli, a törekeny, közeptermetű, nagyon csinos ifjú lány és vőlegénye, a tehetséges, pompás hivatali karrier előtt álló ifjú.

Csodálatosan teltek az első hetek, hónapok. Az ifjú pár nagy szerelemben, szinte a föld felett lebegve élte mézesheteit. Juli megértő volt, kedves és mindenben segítőkész. Férje figyelmes, névnapot, születésnapot el nem felejtő hitves. Izgalommal várták gyereküket.

A szülés után valami megváltozott. A fiatalasszony nehezen hozta világra gyermekét, a fájdalmat alig tűrve, a szülőszoba kínjai közt férjét okolta mindenért. Nehezen fogadta el, minden szülés fájdalommal jár, talán ezért is oly szoros az anyák kötődése gyerekük iránt.

A kórházi napok után otthon is meghűlt a légkör. Az addig kedves, simulékony természetű kismama egyre többször zsörtölődött férjével, aki eleinte az új állapotnak, a kis jövevény okozta feszültségnek tudta be a stílust. A férj remélte, hogy mindez hamarosan megváltozik, az idő nagy úr, helyre áll majd a rend.

Nos, nem ez történt. Juli még zsémbesebb lett, örökké elégedetlen, megkeseredett emberré vált. Férje nemegyszer kísérelt meg beszélgetni vele, menteni a menthetlent, a kátyúba jutott házasságot.

Teltek-múltak az évek, Juli mind kevesebbet törődött férjével, s ha szólt hozzá, hát abban nem volt sok köszönet. Házsártos lett, keserű. Állandó rosszkedvében, amit maga sem értett és nem tudott magyarázni, sokat evett, és nem csak férjét, házasságukat, de önmagát is kezdte elhanyagolni. Korábban el-eljárt fodrászhoz, kozmetikushoz, vett vagy varrt magának néhány divatos ruhát. Mostanra ez is csak távoli, ködös emlékké vált.

Férje, az egykori tehetséges fiatalember megrekedt pályáján, egy lett a sok szürke hivatalnok közül. A kilencvenes évek elején őt is elérte sokszázezer társához hasonlóan a munkanélküliség. Kezdetben még naponta elindult munkát keresni, de az utóbbi hetekben már többnyire csak otthon üldögélt. A segélyen kívül mindössze Juli csekélyke fizetése jelentette számukra a megélhetést. Talán mondani sem kell, ez a tény csak tovább növelte a házaspár közötti feszültséget.

Juli észrevétlenül, de mind jelentősebben telepedett rá családjára. Erőszakosan, zsörtölődve és igazságtalanul uralta szeretteit, irányította és fegyelmezte őket. Hitte, vallotta, ezek a tehetetlen férfiak semmire sem mennének nélküle, talán még éhen is halnának. Neki, csak neki

adatott meg az a tehetség, a sors, hogy vezesse férjét, gyerekét, utat mutasson nekik. De az önként vállalt, átvett vezetésért nem tudott megbocsátani urának, kínoztta, ahogy csak tudta. Főzött, mosott rá, küldte bevásárolni, ügyes-bajos dolgokat intézni, de dicsérő szó soha el nem hagyta száját. Juliból, a szerető feleségből főnök, kis családja uralkodója lett. Férjét, fiát alattvalóknak tekintette, úgy is kezelte.

Julinak és a hozzá hasonló asszonyoknak nem sok választásuk marad. Vagy feladják zsémbességüket, veszekedősségüket, kierőszakolt, átvett irányító szerepüket, elfojtják uralkodási vágyukat, vagy életük végéig maradnak kibírhatatlan, elviselt személyek. Feleség vagy nagyhatalmú főnök? A kettő együtt csak ritkán megy.

Ha főnök az asszony

Az egyetemet végzett fiatalasszony, szép arcával, magas, vékony termetével, nőies idomaival, vállig omló hullámos, gesztenyebarna hajával, férfiszíveket dobogtatóan formás lábával jószerével forgalmi dugót idézett elő mindenütt, ahol csak megjelent. Pompás példánya volt nemének. Egy idő után rájött, küllemének bizony gyakorlati haszna is van. Ajtók nyílnak meg előtte, ügyek intéződnek el játszi könnyedséggel. Szívesen fogadták a férfi főnökök, ilyen-olyan szintű vezetők.

Asszonykának a nagyvárosban, egy országos intézmény helyi részlegében volt tisztos munkája. Járt a várost, a megyét és sok emberrel ismerkedett meg. Ismeretségi köre hódolattal szemlélte, és a férfiak kisebb-nagyobb bugyutaságait is elnézték a látványért cserébe. Az ifjú hölgy vérszemet kapott és elhatározta, az éppen kiírt pályázatra válaszolva, megcélozza a munkaköréhez közeli vezetői állást. A gondolat és tett, na meg a kedvező döntés, hamarosan vezetői munkakörbe emelte. Egy osztálynyi társaság főnökasszonya lett.

Munkáját határozottan kezdte. Első munkanapján - úgy vélte, keményen kell indítania - azonnal a kis társaság egyetlen nő munkatársának önértéke gázolt, letorkolta férfi kollégáit, évtizedek óta ott dolgozókat oktatott ki, elrendelte, csak akkor szólíthatják meg, ha erre ő engedélyt adott, majd a bemutatkozó értekezlet után szobájába vonult vissza.

A döbbenet első pillanatait után a vezetése alá került osztály tagjai sorában már csak az okozhatott vitát, hogy a szépséges, bár egy csapásra boszorkánynak tetsző főnöknő milyen úton és mennyi idő alatt bukjon meg. Az eszközök tárházát az osztály nagy odaadással tervezte, bővítette. De míg a beosztott dolgozók nap mint nap tervükön munkálkodtak, főnökasszonyuk sem télenkedett. Hamarosan sikerrel vészett össze a különböző osztályok, irodák vezetőivel, egészen a legfelsőbb főnökségig. Hibát hibára halmozott, támogatóból, jó barátból rövid úton ellenséget faragott.

- Tudod - mesélte barátnőjének egy este -, ezek azt hitték, hogy azért mert nő vagyok, velem majd könnyedén elbának. Szó sincs róla! Kemény kézzel fogom őket, azután majd úgy táncolnak, ahogy én akarom.

S miután az illető intézményben már a tiltakozó sztrájk sem volt távoli lehetőség, a cég vezetői úgy gondolták, visszavonják a hölgy vezetői megbízását. A bukott főnökasszony mindezt sértődötten kommentálta:

- Mindenütt csak ellenségek vannak. Hiába akartam én rendet rakni, csak azért mert nő vagyok, megakadályoztak ebben. Én mondom, soha nem lesz itt egyenjogúság!

Pontatlan kedvesek

- Nem tudom, te hogy vagy vele - kezdte ecsetelni sokat próbált barátom, G., a nők pontosságáról alkotott képét -, de én valamit nagyon nem értek. Ha munkahelyi megbízhatóságról, pontosságról van szó, valamennyien példák sokaságát tudjuk sorolni a tökéletes titkárnő, a legprecízebb munkatársnő személyére. Ők a megbízhatóság mintaképei. Én csak azt nem értem, hova tűnik megbízhatóságuk, pontosságuk akkor, amikor nem a főnökük, csak barátjuk, szerelmük, netán férjük vagyunk? Hogy megértsd, mire gondolok, elmesélek neked két történetet.

- Te már itt vagy? - nézett rám elbűvölő mosolyával Paula, amint belibegett találkozónk megbeszélt helyszínére.

- De hát Paula - hebegtem döbbenten a csinosan öltözött, üde, kíváncsú, ifjú hölgy gyermeken tiszta tekintetét fürkésztve -, háromnegyed hét van és mi hat órára beszéltük meg a randinkat. Már hogyan lennék itt? Csak nem felejtetted el az időpontot?

Paula nemes egyszerűséggel lépett túl kérdésemen, sőt az ügy kitárgyalását sem tartotta égetően fontosnak. - Itt vagyok, nem ez a lényeg? - kérdezte dühös arcomat fürkésztve, majd mintha mi sem történt volna, mesélni kezdte napjának egyik hallatlanul fontos eseményét.

Miközben Paula csacsogását hallgattam, keserűen gondoltam az utcasarkon eltöltött haszontalan időre, és bizony nehezen melegedtem fel egy ifjú szerelmemtől elvárható hőfokra.

Az ember, még ha húszéves is, bizonyos dolgokat hamar megtanul. Következő találkozásunkra már korántsem érkeztem oly korán, mint először, egyszerűen csak pontos voltam. Paula persze hozta a formáját, ezen a napon is sikeresen várakoztam vagy fél órát.

Teltek-múltak a randevúk, és én egyre rutinosabb lettem. Ha hatra beszéltük meg, fél hét előtt nem érkeztem, ha színházba, moziba mentünk, csak a darab, film közepére állítottam be magamat. Ennek ellenére sohasem sikerült felülkésnem Paulát. Elhatároztam, hogy megleckéztetnem Paulát. Legközelebb kések egy órát, s ha jól számolok, így Paulának kell majd várnia rám tíz-tizenöt percet.

Így is tettem. Egy szép vasárnap délután a megbeszélt időpont után vagy fél órával érkeztem randevünk helyszínére, pontosabban annak közelébe. Úgy okoskodtam, innen szemmel tart-hatom a helyszínt, megfigyelhetem Paulát, és ha el akar menni, azonnal feltűnök a láthatáron.

Talán tíz perce vártam már a szokottnál izgatottabban egy fa mögött, amikor Paula a maga szokott szemrevaló járásával, kissé élénk öltözkéivel, magabiztosan lépegetve megjelent a közeli viharos események színhelyén. Megállt, körülnézett, és mint aki nem akar hinni szemének újra és újra körbefordult. Láthatóan dühös volt. Várakozott vagy egy percre, majd energikusan elindult visszafelé.

Villámgyorsan megkerültem búvóhelyemet és mosolyogva köszöntem Paula felé. - Te már itt vagy? - kérdeztem ártatlanul. Persze valószínűleg mindezt nem teszem, ha előre látom a bekövetkező eseményeket.

Paula megállt, arcát üdvözlő csókom elől félrekapta, majd rám kiáltott:

- Nem szégyelled magad? Elkéssel és még csak elnézést sem kérsz?

- De Paula - próbáltam megállítani a meglóduló szöveget -, te még egyetlen alkalommal sem érkeztél pontosan. Én most először késtem el, és ebből ilyen nagy vihart kavarsz? Hol itt az igazság?

- Igazságot akarsz? Hát legyen. Tudd meg, nekem olyan férfi kell, aki esőben, hóban, ha kell tűző napsütésben is órákat vár rám. És nem próbálkozik azzal, hogy én várjak rá. Íme, ez az igazság. Most pedig szégyelld magad!

Ezzel Paula hatalmas léptekkel elindult az utcán. Ahogy távolodott, még nem tudtam, a csinos ifjú hölgy éppen ebben a pillanatban vonul ki az életemből. Sohasem bocsátotta meg ugyanis azt, amit nekem elnéznem mindennapos kötelességem volt.

G., néhány másodpercnyi csend után - talán azon elmélkedett, mi lett volna velük, ha nem így ér véget a kapcsolat - egyet-kettőt köhintve belekezdett második példabeszédébe:

- Ismered Katit, tudod, hogy éveken át éltünk együtt. Nos, Kati csodálatos asszony, pompás szakember, nagyszerű anya, és neked elárulhatom, ha kettesben maradtunk a hálósobában, hát nemigen unatkoztam mellette. Egyetlen baj van vele, képtelen beosztani idejét.

Nem akarom rabolni az idődet panaszáradatommal, elhiheted, hogy példák sokaságát tudnám felsorolni Kati különleges képességére. Képességet említettem és hidd el, annak is tartom egykori társam azon tulajdonságát, amivel mindenhol, a leghelyesebb helyszínekről is képes elkészni.

Szétválásunkat az utolsó időszakban számtalanszor gyorsította meg Kati lehetetlen időbeosztása. Órák óta felöltözve vártam valamely eseményre, baráti társaságba, színházba, moziba indulásunkat, de ő még egy utolsót mosogatott, egy legutolsót igazított a gyerek nadrágjának a hosszán, vagy éppen barátnőjével közölte huszadszor a telefonon, hogy most már le kell tennie, mert a végén még elkésünk.

Jól ismersz engem is, tudod, hogy számomra milyen csemege egy nagyobb sportesemény. Nos, évekkal ezelőtt városunk rendezte meg az év egyik legnagyobb vívóversenyét. Főszervező barátom meghívott bennünket, legyünk a vendégei, vegyünk részt a verseny követő állófogadáson is.

Lelkesen készültem, és ahogy szoktam, időben felöltözve vártam indulásunkat. Kati szokott módján tett-vett, és ha türelmetlenkedtem, rendre leintett, könnyű annak, aki csak magával törődik. Bezzeg neki mennyi dolga van! Végre nagy nehezen elindultunk. Siettettem, mondván, legalább a végére érjünk oda, ha már barátom számít ránk.

Nos, nem szaporítom tovább a szót, amikor megérkeztünk a város egyik legszebb termében berendezett vívóhelyszínre, a munkások már javában bontották a pástot. - Vége a versenynek? - kérdeztem - és döbrent tekintetüket látva éreztem, most csöppent az utolsó csepp a pohárba. Hidd el én egy életre megtanulhattam, hogy a pontatlanság megöli a szerelmet.

A megegetetett férj

- Mit eszünk drágám? - kérdezte aráját az ifjú férj, amikor hazatérve nászútjukról, először maradtak kettesben lakásukban.

- Ma együnk valami hideget - válaszolta az újdonsült fiatalasszony, és fáradtan dőlt hátra a fotelban. Férje szerelmes tekintettel nézte asszonykáját, majd felállt és kiment a konyhába vacsorát készíteni.

A vacsora elkészítése, miután a fiatalasszony gondos édesanyja távollétükben feltöltötte a hűtőszekrényt, mondván, ne éhezzenek szegény gyerekek, ha megjönnek a nagy útról, nem okozott gondot. Ahogy egymással szemben ültek az asztalnál, párjuk szájába csempészve a finomabbnál finomabb falatokat, csókkal ízesítve minden harapásnyi ételt, boldogok voltak. Mit számított az étel, mit a tálalás, amikor együtt lehetek, ők, a szerelmes házaspár.

Teltek, múltak a hetek, majd lassan a hónapok, az ifjú férj kezdte megelégedni a hideg vacsorákat. Hogy történetemből ki ne felejtsem a lényegét, az asszonyka az első este történeteket hagyományként kezelte, és bizony rendre urára hagyta a vacsora készítésének felelősségterhes munkáját. A férj, aki munkába menet, útközben egy büfében reggelizett, munkahelyén ebédelt, délután hazafelé bevásárolt, egyszer csak úgy érezte, este neki bizony meleg ételt kell vacsoráznia.

Hazatérve szóvá is tette gondolatát, kérve feleségét, főzzön valamit, ami gyorsan elkészül, mert igencsak megéhezett napközben. A fiatalasszony megpróbálta ezúttal is rábeszélni férjét a hideg vacsorára, majd amikor az hajthatatlan maradt, durcásan kivonult a konyhába, hogy összedobjon egy gyors vacsorát.

A férj boldogan állt neki a napi takarításnak, rendrakásnak - ez kérem egy modern házasság volt, a férfi is kivette részét a házimunkából - és már előre örült asszonya első főztjének. Munka közben észre sem vette az idő múlását, hamarosan hallotta felesége hívó szavát:

- Gyere vacsorázni, mert kihűl az étel!

Izgalmas pillanatok következtek. A férj elhelyezkedett az asztal mellett, az asszony pedig lázas edénycsörömpölés közepette tányérjára púpozta a vacsorát, majd aggódó kíváncsisággal leste urát.

A férj érdeklődve nézte, forgatta tányérját, majd szó nélkül fogta a villáját és a gyanúsan kinéző masszából néhány falatnyit szájába vett. Forgatta, ízlelgette, majd hirtelen mozdulattal lenyelte. Még egyszer-kétszer megtette ugyanezt, de mozdulatai lelassultak, és már csak ímmel-ámmal turkált az ételben. Végül nem bírva tovább a gasztronómiai szenvedést, letette villáját, nejeire nézett és visszafogott feszültséggel hangjában megkérdezte:

- Drágám, megmondanád, mi ez?

Az asszony már az első szónál elpityeredett és válasza zokogásba fulladt. Kiderült, legnagyobb jóakarátával krumplisztáztát akart készíteni emberének. A baj csak ott volt, hogy édesanyja sohasem követelte meg tőle a konyhai munkát, mondván, majd megtanulja akkor, ha rá lesz szorulva. Most pedig, amikor egészen hirtelen rákényszerült a főzésre, fogalma sem volt, mihez nyúljon, mit hogyan csináljon.

Az ifjú asszonyka másnap segítséget remélve, elmesélte kolléganőinek, hogyan járt férjével. A munkatársnők rendre kifaggatták, mit tett bele, hogyan készítette ezt az egyszerű eledelt. A beszámoló végén a kolléganők nevetve mondták, ez bizony inkább hasonlítható egy hízó napi betevőjére, mintsem egy éhes, kritikus ízlésű férj vacsorájára.

A történet - mondhatnánk - happy enddel végződött, mert a házaspár végül is nem az asszony főzési tudatlansága miatt vált el, pedig meglehet, az évekkel később mind gyakrabban ismétlődő viták, az egymás iránti érdeklődés csökkenése, az elhidegülés alapja mégiscsak az asszony főzési ismereteinek teljes hiánya volt. Mert bár az asszonyka szerető édesanyja megkímélte kislányát a gyerek- és ifjúkori konyhai tüsténkedésektől, a főzés tudományának megismerésétől, valószínűleg azt is elfeledte elmondani leányának: bennünket, férfiakat a szívünk mellett bizony sokszor a hasunkkal is meg lehet fogni.

Olykor egész életre.

Amikor a vad vadászik

Mónika már vagy tíz éve élt hol boldog, hol boldogtalan kapcsolatban élete nagy szerelmével, Jánossal. Szerelmük nem, de kapcsolatuk annál furcsább volt. Mónika ugyanis egy szerető, házias, becsületes férjet hagyott faképnél János kedvéért, aki viszont sohasem volt hajlandó ugyanerre Mónikáért, feleségével szemben. Így azután kialakult a maguk kis játéka, az évtizede tartó szerelmi háromszög.

Miért, miért nem, az íratlan játékszabályokkal bíró kapcsolat az utóbbi időben egyre többször rendült meg. Ez eleinte kisebb zsörtölődésekben, összezőrdülésekben, gyakrabban veszekedésekben, féltékenységi jelenetekben nyilvánult meg. János tíz év után is szerelmesen járt kedvese háza tájára, ahol bizony sűrűsödő gyakorisággal lett része megaláztatásban.

Mónika két éve érezte először úgy, félresiklott az élete. Túljutott a negyedik ikszen is, és esténként a legtöbbször egyedül hajtotta álmra fejét. Szerelme semmiképpen sem akart lehetőséget, okot adni feleségének a válásra és a tóparti nyaralót sem akarta elveszíteni egy vagyonmegosztási per során.

Az asszonyka egy reggelen arra ébredt, változtatnia kell eddigi életén. - Vagy elvesz - mondta félhangosan az előszoba tükörben a rá visszatekintő, elgondolkodó tekintetű nőnek -, vagy kiadom az útját.

Este azonnal Jánosnak szegezte a kérdést. János persze ötölt-hatolt, hirtelen érte a támadás. Egy jó vacsorára számított, egy kis összebújásra, mielőtt hazamegy a rideg hitvesi valóságba, de semmiképpen sem ilyen támadásra. Szó szót követett, és még csak tisztességesen védekezni sem volt ideje, máris az ajtón kívül találta magát.

Mónika végiggondolta, mit is tehetne. Vajon van-e ismeretségi körében facér férfi? Kutatását siker koronázta, rájött ugyanis, főnöke, a derűs, sportos, középkorú férfi ideális partnere, esetleg férje lehetne. Hogy felesége is van? Nos, ez a tény Mónikát egy cseppet sem zavarta.

Döntését azonnal tett követte. Már aznap addig ügyeskedett, míg főnöke közelébe fészkelhette magát ebéd közben, és a munkaidő vége felé célzásokat tett, de jó is lenne hazafelé együtt menni. A főnök, udvarias ember lévén, bár kínosan érezte magát munkatársai előtt, nem utasította vissza hősnőket.

Az ügy nem tartott sokáig. Miután Mónika - ahogy ő fogalmazta meg - nyitott a főnöke felé, hamarosan elveszítette autóval, sok nyugati kiküldetéssel járó állását. A főnök hamarosan átlátta a helyzet veszélyét, és gyors, határozott átszervezéssel leépítette Mónikát.

A munka nélkül maradt asszony bánatával megkereste egykori szerelmét, Jánost, aki persze megbocsátott neki. Igaz, fogalma sem volt Mónika férfiszerező próbálkozásáról.

Mónika új állásában is helyt állt, de kapcsolatuk Jánossal amolyan kutya-macska kapcsolattá vált. Marták egymást, ahol csak érték. Olyan se vele, se nélküle viszony alakult ki kettejük között. A vége természetesen újabb szakítás lett.

Mónika ismét magára maradt. Nem segített sem az apróhirdetés, sem a társkeresés más módszere, nem talált megfelelő társra. Keserű lett, egyre zavarodottabb. Hallani sem akart arról, hogy újra összejöjjen tíz éve hűséges, de részéről már megunt kedvesével. Nem, neki egy új, végleges megoldás kellett.

Ismét döntött egy reggelen, amint kedvenc tükre előtt igazította frizuráját. - Óh, hogy én milyen figyelmetlen vagyok - közölte most már hangosabban tükörképével -, hiszen ott van a főnököm és én észre sem vettem eddig milyen jóképű férfi. Pedig a múltkor is milyen kedves volt velem!

Nem untatom önöket tovább, jól tippeltek. Mónika ezúttal is „nyitott” főnöke felé, aki elődjéhez hasonlatosan szintén nem volt vevő az asszony erőszakos kínálkozására.

Mónika jelenleg állást keres, így hát van ideje gondolkodni sorsán és a férfiúi lélek kiismerhetetlenségén. Mert mindegyik férfiban ott dolgozik a vadászösztön, de kit érdekel olyan vad, amelyik odaáll a puskacső elé?

Édes bosszú

- Képzeljétek el - mesélte hölgykollégái gyűrűjében Laci, a negyven körüli, magas, jólfésült, nagyszájú, nagyhangú férfi -, tegnap éjjel jól összevesztem Zsókával, a menyasszonyommal. Én váltig állítottam, hogy tizenegy volt, de ő csak erősködött, nem volt az több kilencnél. Addig-addig vitatkoztunk, mígnem előntött a düh és jól odamondtam neki: Tudod mit! Ha nem tudsz számol, és ráadásul nekem sem hiszel, hát kezdjük elölről!

Laci kajánul somolygott vékonyka bajusza alatt a jól sikerült tréfa nyomán. Jópofaságával kínosan igyekezett elkápráztatni a cég munkatársnőit. A lányok - volt közöttük tizenkilencetől ötvennégy évesig - ugyanakkor vegyes érzésekkel fogadták a férfi humorát. Kezdték megszokni, hogy Laci majdnem minden nap valamilyen pikáns viccel, félreérthető, vagy mint jelen esetben, félre sem érthető mókával szórakoztatja őket, bár nem mindannyian vették ezt szívesen.

Közel sem viselték egyformán a férfi tréfáit. A fiatalabbak jókat vihogtak a vicceken, sőt bele-bele is mentek a játékba. Incselkedtek Lacival, flörtöltek, némelyikük adta is a lovat alá. Természetesen voltak, akik nehezen viselték a férfi mindennapi sikamlós meséit, önmaga férfiasságának állandó dicséretét.

Laci rendszeres hallgatója volt két barátnő is. Értették a tréfát, no meg már megérték egy-két évet és kapcsolatot is ahhoz, hogy élvezzék az olykor valóban szellemes szöveget. A férfi látta, a két nő veszi a lapot, hát rátett még egy lapáttal. Elkezdett udvarolni a barátnők egyikének, a nagyon csinos, felvágott nyelvű, elvált asszonynak. Tette mindezt annak ellenére, hogy otthon menyasszonya, a nőnek sokéves kapcsolata volt.

Természetesen a munkatársnők között mindennapi beszédtema volt Laci szóbeli férfiassága, gondolatvilága, amely csak a szex körül forgott. Viccelődtek rajta, csipkelődtek, de mind többször beszélgettek arról is, vajon milyen lehet a férfi az ágyban. Tényleg olyan nagylegény, mint ahogy magáról állítja, vagy csak egy szájhős, aki hiányzó adottságait hangerővel kívánja pótolni?

Nos, nem illik mások hálósobájában leselkedni, elég legyen hát történetünk szempontjából a tény, létrejött a légyott. Az asszonyka úgymond a kolléganők kedvéért tette, amit tett. Valakinek - szerinte - ugyanis végre ki kellett próbálni a férfit.

Laci elérte célját, magáévá tehette a szemrevaló asszonykát, a nő pedig megtudhatta, amit tudni akart. Az eset persze kitudódott, egyikük sem tett lakatot a szájára a történetek után. Igaz, legkésőbb a férfi menyasszonya és a nő barátja tudta meg, milyen csúfság is esett rajtuk.

Hatalmas botrány támadt. A nő elveszítette évek óta hőséges társát, és a menyasszony is a jegyesség felbontásával fenyegetőzött. Végül is lehiggadt, és gondolkodóba esett:

- Egészen biztosan van olyan eszköz, amivel meg tudom büntetni ezt a szélhámost - gondolta, majd munkához látott. Rövid nyomozás után megtalálta a megcsalt férfit, a kikapós menyecske barátját.

- Nézze - mondta a presszóban, találkozásuk színhelyén a férfinek -, meg kell büntetnünk ezeket a szégyentelenekeket. Én már ki is találtam, hogy hogyan. Kutyaharapást a szőrével. Ha ők „azt” tettek velünk, tegyük mi is ugyanazt velük.

Ezzel elindultak a nő lakása felé. Mert túl azon, hogy a bosszú olykor gyógyír lehet a sérült lélekre, a férfi egészen jóképű volt...

Anikó mackója

- Lányom, ne feledd - oktatta a busz előtt a nyári táborozásra utazó gyermekét a csinos, harmincas anyuka -, első a testi épséged, és csak utána következik minden más. Vigyázz az egészségedre, és ahogy mondtam, a testi épségedre!

Az intelmeket figyelemmel kísérte a gyereket - pontosabban a már legalább tizennégy tavaszt megért ifjú hölgyet - szintén elkísérő nagymama is. Egy darabig hallgatta lányának, a kislány anyukájának útmutatásait, majd nem bírva a hallgatást, megjegyezte:

- Kislányom, a szüzességed a legfontosabb! Nem értem édesanyádat, erről miért nem beszél. Egy nőnek az a legfőbb kincse, arra vigyázz!

Az anya látható rosszallással, türelmetlenül várta, míg a nagymama befejezi tanácsait és meglehetősen ingerülten fordult anyja felé:

- Ugyan már anyukám! Mégiscsak a testi épsége a legfontosabb nem? Különben is mit gondolsz te erről a gyerekről, hiszen még kislány. Minden este a szőrös állataival, kedvenc mackójával alszik el. Nem kell ennek még fiú!

A nagymama nem vitatkozott tovább, nem akarta rontani a búcsú perceinek hangulatát, de hazafelé a kocsiban elmesélte lányának azt a történetet, amit szintén nagymama barátnőjéről hallott:

- A mackóról jutott eszembe - kezdte történetét. - Talán te is ismered Anikót, hallhattál róla. Nos, Anikó, elkényeztetett kislány volt. Édesanyja, az ő édesanyjával kettesben nevelte, az apa új házasságában, új családjában élte életét, keveset törődve elsőszülött leánykájával. A gyerek imádta a babákat és különös vonzalmat érzett a kis plüss mackók, kutyák, macskák és mindenféle játékbolti szörnyszülöttek iránt. Minden este telerakta ágyát az agyondédelgetett jószágokkal, amelyek némelyike alig volt fiatalabb nála. Reggelente azután nagymamájának majd' félórájába került a rendrakás, az állatfarm polcon sorakoztatása.

A kislány szépen fejlődött, növekedett, cseperedett és lassan szemrevaló ifjú hölgy lett. Büszke is volt rá anyja, nagyanyja. Egy esti beszélgetés alkalmával az anya fel is vetette, ideje lenne beszélni a kislánnyal a fiúkról, a férfi-nő kapcsolatról, a baba születéséről, a szexről. Szóval, fel kellene világosítani.

A kislány nagyanyja, a barátnőm, erősen ellenezte a dolgot. - Tudod lányom - mondta -, bennünket sem világosított fel senki sem. Nem kell idő előtt felhívni a gyerek figyelmét milderre. Majd amikor elérkezik az ideje, úgyis tudni fogja, mit kell tennie. Különben is még alig múlt tizenöt, és te is tudod, minden este a mackójával alszik el.

Az anya meglepően gyorsan nyugodott bele a felvilágosítás elhalasztásába. - Tényleg - gondolta - igaza lehet anyámnak, hiszen olyan gyerek még a kislányom.

Az anya és nagyanyja vitája után hónapokkal, egy gyászos nap estéjén a kislány rettenetesen rosszul lett. Elsápadt, szédült, hasát fájlalta, majd öklendezve rohant ki a fürdőszobába. A két nő idegesen nézett össze, és sokéves tapasztalatával igyekezett enyhíteni a család szemefénye panaszain. - Szegény kislány - aggódtak -, biztosan elcsapta valamivel a hasát.

A rosszullétek mind gyakoribbá váltak, nem használt a házi patika és a női gyógyító tudás, nem volt mit tenni, orvoshoz kellett fordulni. A kivizsgálás után a háziorvos behívatta a nevelőket.

- Hölgyeim - kérdezte -, sohasem vették észre, hogy a kislányból nagylány lett? Nem gondoltak arra, hogy meg kellett volna tanítani a fogamzásgátlásra, a védekezésre? Elmondták-e valaha is neki, hogy milyen veszélyekkel járhat a művi terhesség-megszakítás, az abortusz?

- De doktor úr - hebegte a döbbenetéből elsőként magához térő nagymama -, miket beszél itt össze? A mi Anikónk még olyan gyerek, miért kellett volna minderről beszélnünk neki? A mi kicsikénk esténként kedvenc állatát öleli magához, úgy alszik el. Most is csak egy krónikus hasfájásról lehet szó.

- Legyen erős asszonyom - válaszolta ingerülten orvos. - A maguk Anikója állapotos, gyereket vár. Furcsállom, hogy önök erről mit sem tudtak.

Nos - fejezte be történetét barátnőjéről, annak unokájáról a nagymama - a tapasztalt felnőtteket is becsaphatja olykor a látvány. Mert Anikó esténként még magához öleli kedvenc maciját, de meglehet, iskola után időnként már más játékszert talál magának. Tudod mit, jó lesz nekünk is jobban vigyázni!

Üdülésre cserélt barát

- Vedd tudomásul - emelte fel hangját Eszter -, nem vagyok hajlandó feláldozni minden nyaramat. Én még utazni szeretnék, világot látni.

Zsolt leszegett fejjel bámult maga elé. Lassan nem múlhatott el nap, hogy ne robbant volna ki vita kettőjük között a nyaralás miatt. A férfi szerette a nőt, még akkor is, ha az, mint jelen esetben is, villámló szemekkel vizslatta őt.

Eszter a negyvenes évei elején járó, csinos, gyermektelen, tisztos polgári jólétben élő, elvált asszony már vagy öt éve élt meghitt baráti kapcsolatban középkorú társával, a kislányát maga nevelő Zsolttal. Mindketten kialakult egzisztenciával, életvitellel rendelkeztek, amikor sok évvel korábban összesodorta őket a véletlen. Az asszony magánpraxist folytató orvos, a férfi egy kft. mérnöke.

Zsolt, válása óta, sok éve, egy vidéki városban él középiskolás korú lányával. Eszter tőlük nem messze egy másik városban. Hetente találkoznak és töltenek el egy-egy hétvégét, lopott hétköznapiakat.

Mindketten elégedettek voltak sorsukkal. - Miért kellene házassággal elrontani azt, ami jó? - kérdezték nemegyszer egymástól. És igazából egyikük sem vágyott a házastársi kötöttségre, a házaselet igájára.

Zsolt sokéves vágya teljesült, amikor megtakarított kis pénzével betársult egy többlakásos társasház építésébe. - Tudod - mondta gyakran kedvesének -, olyan jó lenne, ha kislányom és én egyszer a saját kis lakásunkban hajthatnánk álomra esténként fejünket, és nem szorulnánk bérleményekbe.

Ez a vágy azután minden tétét meghatározta Zsoltnak. Takarékos lett, sokat dolgozott, és akkor is túlmunkát vállalt, amikor Eszterrel tölthette volna idejét. Mindez érthető is volt, egy építkezés, egy új lakás nem olcsó mulatság.

Eszter, okos, jó eszű nő lévén persze értette a takarékoskodást, a túlmunkát, de mint afféle asszony, teljes figyelmet igényelt maga iránt. Nehezen tűrte, hogy Zsolt megosztja erejét, idejét, no meg pénzét lánya, az építkezés és kedvese között.

Együttlétük első éveiben megszokta, hogy télen-nyáron egy-két hetet együtt töltöttek, járták a világot. S bár esze tudta, hogy barátja nagy fába vágta fejszáját, olyan vállalkozásba kezdett, amelyet manapság nem támogat állam, vállalat, ahol csak magára számíthat az ember, szíve tiltakozott az elfecsérelt nyarak, a kihasználatlanul múló idő ellen.

- Kedvesem - állt egy napon barátja elé -, tudod, hogy mindig hűséges voltam hozzád, sohasem csaltalak meg, megbízhatasz bennem. Mit szólnál ahhoz, ha befizetnék egy tengerparti üdülésre?

Zsolt az első pillanatban viccnek vette a dolgot, de barátnője arcát fürkészve rájött, Eszter komolyan is gondolja azt, amit mondott. Dühös volt, csalódott és nem is rejtette véka alá véleményét. És ez lett az a pillanat, amikor Eszter bevezetőnkben leírt mondatot vágta dühösen barátja felé.

- Mi lesz, ha megteszi - rágódott napok múltával is esténként magányában a férfi -, vajon hogyan reagáljak rá, és folytathatjuk-e ott, ahol abbahagytuk az utazása előtt? Lehet, hogy csak fenyegetődzik, hiszen szeret, és aki szeret, az vállalhat áldozatot...

Nem így történt. Eszter valóra váltotta fenyegetését, s miután barátja nem volt hajlandó befizetni vele együtt az útra - nem tehetette, volt már elég adóssága -, egy szép nyári napon felszállt a repülőgépre.

Zsolt két napig alig evett és csak lányára való tekintettel nem rúgott be úgy istenigazából. Harmadnap azután előkereste évekkal ezelőtti félrehajított noteszát és lapozgatni kezdte. Két-három sikertelen telefonálás után hamarosan rátalált egy egykor elhagyott barátnőjére, s hamarosan együtt is vacsoráztak. Kóstolgatták a régi ízeket, szó szót követett és kiderült, két csalódott ember lelt újra egymásra.

Eszter napbarnítottan érkezett haza. Már Ferihegyen gyanút fogott, Zsolt ugyanis nem állt a várakozók között. Hazaérve ledobta csomagját, átizzadt ruháját és telefonja mellé ült. Tárcsázott, a készülék hallhatóan kicsengett a vonal másik végén, majd halk kattanás után egy női hang jelentkezett be.

- Bocsánat - hebegte zavartan -, téves - és rossz előérzettől vezérelve tette le a telefont. Újabb tárcsázás után ismét a már ismert női hang jelentkezett. S hogy tévedés se lehessen, közölte a lakás hívószámát, és a tulajdonos nevét.

Eszter percekig tehetetlenül bámult maga elé. Napbarnított bőréen sápadtság tűnt át, szemében lassan a harag könnyei gyűltek. Végül, csak úgy maga elé motyogva, kitört:

- Hogy én milyen hülye vagyok! Egész idő alatt lelki-furdalásom volt. Micsoda kalandokat hagytam ki!

Zokogva borult fotelja karfájára. Talán maga sem tudta: nyaralásra elcserélt, elveszített barátját, a kihagyott lehetőségeket, vagy tovatűnő fiatalságát siratja.

Az elivott férj

Julus - csak így nevezték szomszédjai, egykori barátnői - tántorogva vánszorgott végig a régi bérház emeletének körfolyosóján. Szédült, forgott vele a világ, és csak egy gondolat dolgozott benne, mihamarabb ágyba kell kerülni.

Julus, bár jelentősen túl volt első, második, sőt harmadik virágzásán is, szóval javában benne járt már a korban, nem volt beteg. Szédelgése nem a korosodó emberek egyensúlyi bizonytalansága, esetleg valamilyen kór következménye volt. Nem, Julus részeg volt ma is, mint ahogy az volt már vagy huszonöt éve egyfolytában.

Persze, nem volt ez mindig így. Jó negyedszázada egy szép mosolygós délutánon fogadott hűséget a csinos, takaros, ifjú lány, alig túl huszonkettedik évén vőlegényének, a városszéli gépállomás motorszerelőjének. Szerelmi házasság volt az övék. Érdekházasságról szó sem lehetett esetükben, mert bizony mindketten a nép dolgos gyermekei voltak, ennek megfelelő vagyoni helyzettel.

Kezdetben minden olyan szépen alakult, ahogyan azt a mesékből, vagy az ifjú házások anyósainak elbeszéléseiből ismerjük. A bajok akkor kezdődtek, amikor a már tapasztalt férj - néhány hónapi házasság után valamennyi férj igencsak tapasztaltnak érzi magát, a házasság mindentudójának - kezdett eljárogatni kollégákkal, főnökökkel, no meg a haverokkal munkamegbeszélésekre. Igen ám, de ezek az összejövetelek munkaidő után a sarki presszónak titulált becsületsüllyesztőben kerültek sorra, néhány korsó sör, egy-két fél vagy egész deci szilva, netán pár fél liter bor mellett.

Julus férje eleinte óvatosan iszogatott, csúfolták is érte a munkatársak. - Csak nem félsz az asszonytól? - faggatták. - Ne félj, a legtöbbben örülnek, ha spicces az uruk, úgy jobb is velük az ágyban.

Lehet, hogy a derék, jóakaró barátok, lehet, hogy az ital íze tette, tény, hogy Julus férje egyre gyakrabban ment haza ezekről az „értekezletekről” kapatosan, részegen. Az asszony pörölt vele, sírt, kiabált, fenyegetőzött, ideig-óráig eredménnyel. Volt, hogy otthagya urát egy-egy nagyobb mámor után, elment haza a szüleihez. Az apja ugyan nem vette valami jónéven ezeket a látogatásokat, úgy gondolta, nőnek, asszonynak ura mellett a helye. Mondta is nem-egyszer: - Lányom, nincs ez így rendjén. Tened kell ellene. Vagy válj el, vagy találd ki valami okosat.

Julus sokat gondolkodott a szülői házban, és mire férje bűnbánattal telve elment érte, haza-könyörögni, készen is volt a terve. Úgy gondolta, megvédheti a férfit az esténként rá váró kísértéstől, ha vele tart majd a munka utáni összejövetelekre. Így is tett.

Munka után elment férje elé, és amikor a haverok szokásos turnéjukra invitálták urát, közölte, elmehet, de csak vele együtt. A presszóban, vagy inkább nevezzük nevén a vendégfogadót: a csehóban eleinte tiltakozott a kínálás ellen, visszautasítva férje megvendéglését is, majd engedve a szíves invitálásnak, megkóstolt egy-egy pohár italt. Ura az asszony jelenlétében - úgy tűnt, bevált Julus terve - visszafogottabban ivott.

Egyik este egy kicsit emelkedettebb volt a hangulat a megszokottnál, Julus is többet engedett meg urának, na meg magának. Hazafelé igencsak rászorult társa támogatására. A férfi otthon levetkőztette a bárgyún motyogó asszonyt, még derült is a részeg nő látványán.

Julus másnap iszonyú fejfájással és szégyenkezve ébredt. - Mit tettem? - kérdezte magától. - Soha többet nem iszom, és a férjemet sem engedem - határozta el.

Másnap este a társaság útja ismét a műintézetbe vezetett. Julius szent elhatározásában keményen tiltakozott az ital ellen és csak egy kis üdítőt fogadott el. Férje nem volt ennyire visszafogott, és miközben ízesen mesélte a munkatársaknak Julius részegségét, bátran kortyolgatta kedvenc italát. Az asszony érezte, hogy baj lesz, és lopva mind gyakrabban belekortyolt a férfi italába, csak hogy kevesebb maradjon annak. A végén, mit széptsük, megint berúgott.

Lassan Julius kezdett rákapni az alkohol okozta mámorra. Mind gyakrabban kellett részegen hazavinni, és egyre többször az is megesett, hogy férje nélkül tért be egy-egy erre a célra rendszeresített intézménybe. Ura, aki rendre hiányolta a vacsorát, reggelente a tiszta fehérneműt, vasalt nadrágot, persze veszekedett, kiabált vele és olykor már elcsattant pofon is.

A férfinak elege lett a kicsapongó életből, nem kis akaraterőről tanúbizonyságot téve kimaradt az esti értekezletek törzskarából. Egy napon azután, megundorodva a részeg nő látványától, összehakolt és elhagyta a rosszhangulatú otthont, világgá ment. Julius legközelebb a valóperi tárgyaláson látta férjét.

Az asszonyon ez a sokk sem segített. Egyre mélyebbre tévedt az alkoholizmus útvesztőjében, mígnem végleg elveszítve a kivezető utat, kettesben maradt az itallal, a mindennapi csábító mámorral.

Azóta kisebb-nagyobb szívességeket tesz a ház népének, az egykori barátnőknek, ebből tartja fenn magát, no meg zsebpénznek is kevés nyugdíjából. Sokszor panaszkodik a földszinten lakó ismerőseinek, a kevéske pénzből alig futja néhány pohár lélekerősítőre. Néha, egynémely ritkán adódó tiszta pillanatában végiggondolja életét, azt, hogy hol is rontotta el.

- Bizony - motyogja ilyenkor maga elé - sokat kell túrnie annak az asszonynak, aki meg akarja menteni urát az ital kísértésétől.

Fájó vereség

- Azt hittem, hogy engem a nőkkel kapcsolatban már semmiféle meglepetés sem érhet. Tudod rólam, hiszen ismersz, több mint két évtizede vagyok az egyik legnagyobb hazai klub edzője, és pályafutásom alatt mindvégig lányokkal, olykor asszonyokkal dolgoztam. Volt tanítványaim között nyolcéves tündéri kislány és kétgyermekes családjára is.

Azt kérdezed, hogy miért vagyok ennyire felindulva? Jó, jó, igazad van, valóban azt állítottam, mert hittem, hogy a nők viselkedésükkel már semmi újat sem tudnak nekem mondani, nincs praktikájuk, amit ne ismernék, mindenre fel vagyok készülve. Nos, öregem, elismerem, tévedtem.

Szóval, az egész úgy kezdődött, hogy egy szép tavaszi napon több régi tanítványom megkeresett a kérdéssel, mit szólnék hozzá, ha újra lejárnának az edzéseimre, ha ismét elkezdenének edzeni? Bevallom, örültem neki, mert valamennyien nagyszerű sportolók voltak korábban és egy kicsit visszahozták a fiatalságomat is.

Számomra is érdekes volt ez az egész. Amikor ezért vagy azért, de abbahagyták a sportolást, valamennyien nagyon fiatalok voltak. Akadt közülük, aki egyetemre került, másikat férjhez ment, és volt, aki csak úgy, egyszerűen megunta a szigorú edzéseket, a kemény munkát. Most, többdiplomás mérnöknőként, kétgyermekes családjaként, nászútról éppen hazatért ifjú asszonykaként, vagy éppen második férjét emésztő, tapasztalt nőként tértek vissza. Egy-egyesekben hasonlatosak voltak, hatalmas élvezettel vetették bele magukat sportáguk már-már elfelejtett élvezetébe.

Ennyi talán bevezetőnek elég is. Most már nagyjából el tudod képzelni a lányokat - nekem mindörökké azok maradnak - és ha hozzáteszem, hogy valamennyien csinosak, szépek, akkor valószínűleg irigykedni is fogsz egy kicsit.

Igazad van, elkalandoztam emlékeimben. Térjünk vissza hát a történethez! A lányok egy alkalommal azzal leptek meg, hamarosan sor kerül a sportág bajnokságára, mi lenne, ha csak úgy, a hecc kedvéért elindulnának? Örültem az ötletnek, jó volt velük, az egykori tehetséges, számomra sok örömet szerző csapattal újra együtt lenni, közös célért dolgozni.

A lányok kezdeményezésének elterjedt a híre, és hamarosan megalakult egy ellencsapat is. Az egész ügy érdekessége az, hogy ők is az én tanítványaim voltak korábban, ők is tehetségesek, szépek, és számomra természetesen éppolyan kedvesek, mint a már említett társaság. A két csapat között mindössze annyi volt a különbség, míg az előző gárda, ha nem is sokat, de edzett, készült a versenyre, a másik bizony jószerevével a verseny napján jött össze.

Azt talán mondanom sem kell, a két társaság között, ahogy fiatalkorukban, ezúttal is nagy volt a rivalizálás. Nem is tulajdonítottam mindennek nagyobb jelentőséget, mert úgy gondoltam, felnőtt emberek, tudják, mit miért csinálnak, minek mekkora az értéke. A felkészülést egy sajnálatos közjáték tette nehezzé. A másodiknak összeállt társaság a bajnokság előtt két nappal betegség miatt elveszítette vezéregyéniségét. Le is mondhattam volna versenyzésüket, de sajnáltam őket és kitaláltam, megmenthetem a helyzetet, ha a sportág egy nagy klasszisa, a tavalyi bajnok, aki éppen abbahagyta a versenyzést, elvállalja, hogy beszáll a csapatba.

A verseny napján, ha nem vagyok annyira elfoglalt, talán észre is veszem a két csapat közötti feszültséget, de beismerem, nem vettem észre. S ha észleltem is valamit, akkor sem tartom az egészet komolynak.

A verseny azután nem várt eredménnyel zárult. A két csapatom közül a szinte semmit sem edző társaság megverte a lázasan készülődő gárdát és sok év után, bronzéremmel a nyakukban, ismét dobogóra állhattak.

Ahogy ilyenkor egy edzőnek dolga, én is igyekeztem a verseny okozta sokkot oldani, néhány közvetlen szóval dicsérni a jobbat, vigasztalni a legyőzöttet. Persze, ha tudom a következményeit, nem teszem. A vesztes csapat egyik tagja ugyanis zokogva fordult felém és úgy zúdította rám szidalmait:

- Ha tudom, hogy ilyen tisztességtelen vagy - bömbölte felém egy csodaszép kislány és tündéri kisfiú anyukája -, ha tudom, hogy csak arra kellünk majd neked, hogy megalázhass, sohasem jöttem volna vissza hozzád! Te tudtad, hogy meg fognak verni minket, mert beállítottad a tavalyi bajnokot. Nem fáj, hogy megverték a nyíregyháziak, a budapestiek, nem az, hogy kikaptam a többiektől, de sohasem fogom megbocsátani neked, hogy azzal a csapattal a Mari is legyőzött. Vedd tudomásul soha többet nem látsz engem a sporttelepen!

- Látom, furcsán nézel rám, hogy mi ebben a történetben az érdekesség. Nos, tudnod kell, a Mari nevezetű ifjú asszony a kétgyerekes családjának legjobb barátnője volt, amíg ifjú lánykorukban együtt sportoltak. Sok év után kellett megtanulnom, hogy egy nő mindenkinek mindent megbocsáthat, de legjobb barátnőjének képtelen elnézni, ha az valamiben jobb nála.

Szerelmi történet, apróban

Arról persze szó sem volt, hogy úgy vágott volna beléjük a szerelem, ahogy a villám csap a kiszáradt fába, és azt sem mesélhetik majd unokáiknak, mint a rafináltan kitalált lányregények szerelmespárjai, csak meglátták és azonnal megszerették egymást. Nem, ez a történet sokkal banálisabban kezdődött.

A nő közel, a férfi túl volt már a negyvenen, amikor összetalálkoztak. Az asszony, válás, sok jó, kevésbé jó, rövid, vagy még rövidebb kaland után, apróhirdetéshez folyamodott. Megírta mindazt, amit megírni jónak látott, és várt. A siker nem maradt el. Harmincnál is több ajánlkozó levelet kapott, amelynek egy részét azonnal, az első elolvasás után „irattározta”, szemétkébe dobta, míg a többit különféle szempontok szerint szétszortírozta.

Módszeresen látott a kínálkozó férfiak megtekintéséhez. Az urak többsége a találkozás legelső pillanatában már vesztes volt, de voltak sikeresebb férfiak is, sőt akadt nem egy, aki rövid ideig tartó intímabb viszonyba is kerülhetett a szépasszonnyal.

A férfi - történetünk másik hőse - sok évvel korábban vált el, és mesénk kezdetének időpontjában éppen egy évekig tartó élettársi kapcsolat felbomlása után kereste társát a világban. Olvasta az asszony hirdetését, megtetszett a kínálat és válaszolt.

Hónapok teltek el válasza óta és a férfi már el is feledte levelét, hiszen nem csak erre az egy apróhirdetésre írt, mások ajánlkozására is válaszolt, idejét így közel sem múlatta tétlenül, amikor egy vidéki útvjáról hazatérve üzenet várta.

Hát így történt. A nő holmija között keresve találta meg a férfi levelét, amit, ki tudja miért tett el, hiszen az első, második és sokadik átolvasás után sem nyerte el igazán tetszését mindaz, amit abban olvashatott. Az ínségesebb idő beálltával, amikor elfogytak a kipróbálható urak, telefonált a már-már sárguló levélben talált számra. Nos, ez volt az üzenet, amit a férfi hazatértekor megtalált.

A találkozás az ilyen esetekben megszokott sutasággal, bizalmatlansággal, kíváncsisággal fűszerezve telt el, és nem kevés sikerrel. Mindketten várták ugyanis a másnapot, az újabb együttlétet.

Önmaguknak is hihetetlenül, évekig nagy egyetértésben, sőt szeretetben éltek. Minden szabadidejüket együtt töltötték, és úgy tűnt, sohasem unják meg egymást. Bár az asszony - meglehet, védekezésükkel, a csalódások elkerülése okán - gyakran hangoztatta, hogy minden kapcsolat véget ér egyszer, a válásra fel kell készülni, őket is meglepte, ahogyan az évek észrevétlenül múltak felettük, de környezetüket is meghatotta ez az állhatatosság. Már-már mindenki elkönyvelte, semmi és senki sem választhatja el a párt.

Murphy óta tudjuk, ami elromolhat, az biztosan el is romlik, és aligha van romlandóbb, mint egy férfi és nő kapcsolata. Így volt párunk esetében is. Hogy mikor, hogyan kezdődött, talán maguk sem értették, de tény, egyre többet vitatkoztak veszekedtek. A viták persze többségükben a nagyvilág gondjaihoz, bajaihoz képest nevetséges ügyek voltak, de feszültté váltak tőle és mind gyakrabban érezték, elérkezett a válás, a váltás ideje.

Az évek felettük sem múltak el nyomtalanul. A férfi közel volt már az ötvenhez és mind gyakrabban álmodozott nyugodtabb életről, családról, meghitt otthonról, s az asszony sem szívesen emlegette korát. Igaz, vágyai eltértek társa elképzeléseitől, hiszen könnyű életről, szórakozásról, utazásról álmodozott.

Mindketten önmagukban újra és újra végiggondolták a válás lehetőségét, az előlről kezdődő, egyre reménytelenebbnek tűnő párkeresést. Ott tartottak, ahol a legtöbb házaspár, se vele, se nélküle. Úgy tűnt, hogy már csak az ágy, az éjszaka örömei tartják össze őket.

A zsörtölődésekkel, vitákkal, sértődésekkel teli napok után elő-elővettek kedvenc újságjukat és sokszor megálltak a társskereső hirdetéseknel. A férfi a kínálatot böngészve rádöbrent, ha válásra kerül sor, valószínűleg csak súlyos, önmagával kialkudott kompromisszumok után lelhet újabb társat, ötvenhez közel már nem könnyű asszonyt találni.

Élettársa is elmerengett lehetséges jövőjén. Azután egy szép napon, megelőzve az esetleges szakítást, a még mindig nagyon dekoratív nő elballagott a hirdetőbe és feladta szövegét: Negyvenes, jólsituált, csinos, egyedülálló...

S miközben a beérkezett válaszokat olvasgatta, rettegett a gondolattól, hogy sok éve hűséges társa kínálkozó levelét is megtalálja az új kapcsolatot vágyó férfiak levélhalmaza között.

Lopott éjszakák

- Megvársz?

A férfi reménykedve tekintett asszonykájára. Alig fél éve voltak még csak házasok, de éjszakáik gyakran másképpen végződtek, mint ahogy azt az ifjú férj elképzelte.

- Mikor jössz haza? - kérdezte a fiatalasszony, bár nagyjából sejtette a választ. - Ahogy szoktam. Éjfél előtt itthon leszek. Ugye, megvársz?

A megismételt kérésre, majdnem könyörgésre, valami hümmögésképpen volt a válasz. Mindketten érezték, elvarratlan maradt beszélgetésük fonala.

Szinte fejest ugrottak a házasságba. A lány - vagy inkább asszony, hiszen megismerkedésükkor már túl volt egy párnapos házasságon, egy villanásnyi tévedésen - lépéssel húszon túl, a fiú, évvel idősebben, egy közös nyaraláson ismerkedtek meg. Az ország két, egymástól meglehetősen távoli nagyvárosában éltek, levelekkel tartották egymással a kapcsolatot, írva szerettek igazán egymásba. S bár az ifiasszony belekóstolt már a házasság ízeibe, mindketten tapasztalatlanok voltak e téren.

A szülők harcosan küzdöttek a viharos gyorsasággal megkötött frigy ellen. - Nem is ismeritek egymást - érveltek a fiú szülei -, várjatok még egy kicsit. - Mi nem ilyen férjet szántunk neked - kapacitálták lányukat a másik oldalon. - Ne menj hozzá, várj, míg egy jobb partit találsz!

A fiatalok a tanácsok hallatán sértve érezték magukat, és döntöttek. Kitűzték házasságkötésük napját és minden ellenállást leküzdve, összeházasodtak.

Már a nászúton kiderült, jobb lett volna behatóbban megismerni egymást. A férfi tapasztalatlanul és vehemensen közeledett újdonsült asszonykája felé, az ifjú ara pedig minden tapasztalatát, fantáziáját latba vetve igyekezett kivédeni ura szerelmes közeledését.

A nászút után hazatérve mákszemnyi albérletükbe, otthonukba, mit sem javult a helyzet. Pénzüik nem lévén - mindketten egy szocialista nagyvállalat havi fixét élvezték - a fiatal férj mindenféle alkalmi munkát vállalt, csak hogy egyről a kettőre juthassanak. Asszonya ezt az áldozatvállalást természetesnek véve, igyekezett is a maga módján a pénzügyeket intézni. Szívesen és meggondolatlanul költötte férje nehezen megkeresett fillérjeit, forintjait.

A szép nőbe még mindig szerelmes férj ezt is elnézte volna, ha esténként, mindinkább éjszakánként, amikor hazaérkezett napi tizenöt, tizenhat órányi, az állami, majd a magánszektorban elvégzett munkája után, a fiatalasszony ébren, tárt karokkal, szerelmes szívvel várja őt. Az asszonyka viszont - pacsirta típus vagyok, tudod, nem bírok ilyen sokáig fennmaradni - rendre az igazak álmát aludta, amikor férje fáradtan megtért napi robotjából.

Teltek, múltak a napok, olykor bizony a hetek is, és a két szerető szív, még inkább a férj legnagyobb bánatára a két test alig-alig találkozott egymással. A házasság ilyen alakulása a nem túl forróvérű nőnek nagyon is megfelelt, de közel sem elégítette ki a testiségben sokkal igényesebb férfit.

A fiatalember éjszakánként a megszokott parkolóban hagyta gyarapodásuk első jelét, a rozzant Trabantot, hogy utána rövid sétával hazatérjen alvó nejéhez. Nem sietett, nem volt miért. Egy este szokott módján érkezett a parkolóba, amikor egy csinos, kutyáját sétáltató ifjú nőre lett figyelmes. - De jól néz ki - állapította meg elismerően, majd mintha valami megvilágosodott volna agyában, folytatta a gondolatsort: - Ezt a nőt én egy ideje minden este látom. De vak voltam, hogy nem vettem észre.

Az ismerkedésre nem kellett sokat várni. Kilépve a kocsiból, azonnal köszönt az asszonynak, aki láthatóan örömmel fogadta közeledését. Ettől kezdve minden éjjel találkoztak, beszélgettek. Egyre közelebb kerültek egymáshoz. Kiderült, a nőnek férje van, aki - lám csak milyen rossz szervező az élet - testiség dolgában inkább hősünk feleségéhez való lett volna.

Együttlétük szerelem volt, a szó klasszikus értelmében. A férfi neje azt sem vette észre, hogy ura már nem éjfélkor, de sokszor reggelente, az óra csörgése előtt bújik ágyukba, és barátnője éjjel dolgozó férje sem sejtette az éjszakai légyottokat. A lopott éjszakákat vágyakozó nappalok követték.

A nőnek lett előbb elege a bujkálásból az éjszakai kiruccanásokból, a hazugságokból. - Válj el - biztatta mind gyakrabban a férfit, és hangja egyre követelődzőbb lett. Végül megfenyegette, ha nem meri feleségének bevallani kapcsolatukat, majd ő megteszi.

A férfi ekkor döntött a szakítás mellett. Új, a nő által nem ismert utat választott hazafelé, és telefonon jelentette be a kapcsolat végét. Sajgott a szíve, mert szerette szeretőjét, de nejét sem akarta elveszíteni.

Sok hónappal később irodájának asztalán csengett a telefon. Azonnal megismerte elhagyott kedvesének a hangját, aki köszönés helyett, csak annyit kérdezett: - Nem akarsz megnézni a gyereket?

A férfi, még évekig élt hideg szívű feleségével. Éjszakánként ágyában egyedül fekve sokszor gondolt tüzes barátnőjére. Ilyenkor sóváran vágyakozva gondolt az elszalasztott lehetőségre, egy sohasem volt boldog családra. S bár nem tudta, hogy az emlegetett gyerek csalétek volt-e vagy valóság, sokszor elmélkedett azon, egyszer majd megkeresi anyát és gyermekét, s ha megkésve is, csak ennyit mond:

- Itt vagyok, a tiétek vagyok!

Vágyak hullámhosszán

- Lásd be, ennek így nincs értelme. Megkérlek, de légy szíves ne haragudj meg ezért rám, ne gyere ide többet! Azt hiszem, mi nem vagyunk azonos hullámhosszon,

A férfi szájában megakadt a falat. Pedig ez a reggel is úgy kezdődött, mint az a néhány másik, amit megismerkedésük óta együtt eltöltöttek. Az asszony, csinos, rövid hajú, magas, erőteljes teremtés, alig túl a harmincötödik évén és egy váláson, ezen a reggelen is odakészítette a harapnivalót, a kávé az asztalra és egy darabig csendesen nézte, ahogy a férfi falatozik. Meglehet, talán még önmaga számára is meglepő módon, hirtelenül hagyta el ajkát a fenti mondat.

A férfi alig volt idősebb az asszonynál, de már ő is maga mögött tudhatott egy elrontott házasságot, pár pillanatig még mozdulatlanul ült, majd lassan, alig megrágva, lenyelve a leharapott falatot, felállt, komótosan összeszedte kevéske holmiját, és az ajtó felé indult. Mielőtt végérvényesen becsukta volna maga mögött a szépen berendezett lakótelepi lakás ajtaját, zavart félmosollyal a szája szögletében visszafordult és megkérdezte:

- Tényleg vége? Ennyi?

Az asszony kócosan, fényes, selyem pongyolájában, összefont karral támaszkodott a szoba ajtajának keretéhez és lesütötte a szemét. Egy szót sem szólt, várt.

A férfi is várt még valamire. Egy mosolyra, huncut nevetésre, hívó szóra, futó ölelésre, valamire, ami semmissé tenné az elhangzott szakító szavakat. Állt a félig nyitott ajtóban, keze a kilincsen volt és ő is várt.

A kínossá váló csönd végül is megértette a férfivel, valóban vége. Halkan becsukta maga mögött az ajtót és elindul a lépcsőn lefelé.

Mindketten sérültek voltak, csalódottak, magányosak. A barátok hozták össze őket, mondván, hasonló a sorsuk, mind a ketten jobbat érdemeltek volna, hát próbálják meg együtt.

Nem voltak már gyerekek, tudták, mit várnak tőlük a véletlen találkozás látszatára ügyelő jó barátok és ők maguk is reménykedtek, hátha az elhibázott évek után most az igazival hozza össze őket az élet. Az első kínos pillanatok, a bemutatkozás, a kezdeti vidámkodás zavart percei után, ha nem is lettek szerelmesek egymásba, de mindenképpen szimpatikusnak, érdekesnek találták a másikat. Hazafelé már együtt mentek, és mint első randevús kisdíjakok, oly izgalommal beszéltek meg következő találkozójukat.

Hétközi telefonváltások után a férfi tóparti vikendházában találkoztak újra. A házigazda előre ment, hogy mindent elkészítsen, és izgatottan várta vendégét. A sokat látott nyaraló levegője örömteli feszültséggel telt meg.

A Ladáján utazó fiatalasszony borral, sokféle finomsággal érkezett. A vacsora, amelyet együtt készítettek, a tálalás oldotta a hangulatot, és néhány pohár bor után már igazi jó barátoknak, régi ismerősöknek érezték magukat. A gyertyafényes asztal mellett megismerték a másik sorsát, rosszul sikerült házasságát. Hittek egymásnak, fel sem merült gondolatukban, hogy mindaz, amit hallanak, csak az egyik fél véleménye. Minden igaznak, tisztának tűnt és önmaguk is vétlennek hitték, hitették magukat.

Későre járt, az asszony indulni készült. - Nem engedhetlek el így - mondta a férfi - maradj itt, aludj nálam.

Az asszony kicsit kérette magát, az illem is ezt kívánta, majd feltétellel elfogadta az ajánlatot.

- Rendben, de behozom a kocsimból a gumimatracomat, és azon alszom.

Természetesen erre már nem került sor. Csókolózni kezdtek, és az éjszaka, ahogy mindketten várták, remélték, a szerelem jegyében telt el.

Ébredéskor egyikük sem érzett csalódást. Nem voltak már tapasztalatlanok, tudták, az első szerelmes éjszaka ritkán telik el tökéletes összhangban, kiérlelt élvezettel, együttes örömmel. Ez is olyan foglalatosság, amiben, akárcsak a sportban a napi edzések, a gyakorlat hozza meg az igazi sikert, a tudatos örömszerzést, a vágyak közös kielégítését.

A gyakorlásban részükről sem volt hiba. De hiába igyekeztek, valami nem stimmelt kettőjük között. Várták a csodát és nem értették, hogy a kezdet, a biztató első éjszaka viszonylag kellemes tapasztalatai után miért nem találják meg a másikon azokat a testi örömöket, amelyre oly régen vágytak.

Hogy melyikük volt a türelmetlenebb, az asszony, reggelente a számára kudarcnak tekinthető, kielégítetlenül eltöltött éjszaka után, vagy a férfi, a csupán önmagát odaadó, az ágyban tettek nélkül csodát váró nő láttán, nem tudható. Tény viszont, hogy lassan mind átjárhatatlanabb fal épült közéjük, ami nappal, a közös programok során még láthatatlan volt, de éjszakánként az egyre reménytelenebb kísérletek során már elválasztotta őket. Azután egy reggel az asszony kimondta: ne gyere ide többet!

Még hetekig, hónapokig hordták magukban az elkeserítő balsiker fájdalmát, mert a válás után mindketten érezték, ez a kapcsolat több volt, mint egyszerű találkozás. De kevés az olyan szerelem, ami a fiaskóval eltelt éjszakák, a zsigerekben bujkáló, elfojtottan megmaradó, kielégítetlen vágy után ne mondatná ki az ezt megélő pár tagjainak valamelyikével: nincs tovább!

Téves szexeszt

- Gondolom, te is voltál már úgy, hogy valamiben nagyon hittél, és a végén kiderült, életed legnagyobb tévedése volt. Régóta vagyunk barátnők, ismersz, sok mindent elmeséltem magamról, még többet kitalálhattál mindazokból, amiket elmondtam neked. Szóval barátnők vagyunk, de ezt a történetet, amit kicsit szégyellek is, hiszen az ember nem szívesen beszél arról, ami zárt ajtók mögött az ágyban történik, még neked sem mondtam el.

Zavarban vagyok, nem is tudom, hol kezdjem. Nos, az egész egy nyáron kezdődött. Akkoriban még nem volt nagy ügy egy kis protekcióval beutalót szerezni valamelyik SZOT üdülőbe. Némi utánjárással nekem is sikerült hozzájutnom egy balatoni két héthez.

Biztosan te is jártál ilyen üdülőben, tudod, hogy mentek a dolgok. Oda ültél, ahova osztottak, azzal kerültél egy szobába, akivel nem akartál. Azután ott volt az ismerkedési est, a kultúrossal az élén.

Talán a második este került sor erre az eseményre. Nem nagyon vártam tőle valami egetverő élményt, már az első napon felmértem a kínálatot a fiúk körében. Persze, csak úgy szőrmén-tén, nem vagyok én egy nagyvilági nő, magam még sohasem kezdtem ki senkivel sem.

Szobatársaim, kicsit horkolós, de nagyon vidám vidéki asszonykák, kiszabadulva az otthoni sütés, főzés, takarítás, gyereknevelés, mosás soha véget nem érő körforgásából, nem hagytak magamra, levittek az ebédlőbe mondván, ma este mulatunk egy jót. Mit volt mit tenni, kicsíptem magam, hadd lássa mindenki, van nekem szép ruhám is, csináltam egy jó sminket és elindultam szórakozni alkalmi barátnőimmal.

Mondhatom, minden az előírt rendben folyt. A kultúros erőlködött, vidámkodott, a helyi zenekar kicsit hamisan játszott, mi meg ültünk az asztalnál, ittuk a borunkat és tettük a megjegyzéseket a többiekre.

Már-már úgy nézett ki, ez az este sem lesz jobb, mint a többi, amikor egyszer csak előttem termelt egy fiatalember. Magas volt, barna hajú, csillogó barna szemű, jóképű srác. - Szabad - kérdezte és egy kicsit ügyetlenül meg is hajolt hozzá.

Nem akarom szaporítani a szót, egész este vele táncoltam. Még javában tartott a bál, amikor ajánlotta, menjünk, sétáljunk egyet. - Na - gondoltam - most azután elkezdi fogdosni a kezem, meg akar majd csókolni, még talán a néptelen partra is kicsal, hátha a természet lágy, romantikus ölén hajlandó leszek szeretkezni vele. Azt ugyan várhatja!

Kellemesen csalódtam. Nem erőszakoskodott, nem akart megcsókolni, még a kezemet sem érintette meg. Nagyszerű társalgó volt, pompás történetekkel szórakoztatott. Egy vidám, remek srácot ismertem meg benne.

Mondanom sem kell, én lettem szobatársaim céltáblája, kedvenc beszédtemája. Most már nem a körülöttünk lévőkön köszörülték a nyelvüket, hanem rajtam. Igaz, igyekeztek kioktatni, gondoskodni is rólam. Ne azt vegyem fel, ne így fészüljem a hajam, vigyázzak a fiúval, mert hamarosan kimutatja majd a foga fehérjét, ne engedjem ki a karmaim közül, jaj de jó lesz ez a srác férjnek, és a többi, és a többi. Volt is miről beszélniük, mert a hátralévő napok minden percét, amikor csak ébren voltam, vele töltöttem.

Azt kérdezed, hogy mi fogott meg benne? Bevallom, a visszafogottsága. Meséltem már neked, igaz, hogy alig múltam huszonhárom akkoriban, de már túl voltam egy házasságon. A férjem egy vadállat volt. Erőszakos, brutális az ágyban. Csak a maga örömét kereste, és én

egy egyszerű eszköz voltam, akit az aktus végén csak arrébb kellett tolni. Igaz, a szex nem is az én világom, teljesítem, amit kell, de jobb, ha a férfiak csak a lelkemmel foglalkoznak.

Igen, most, ahogy erről beszélünk, tudatosodik bennem, hogy a visszafogottsága, a szexmen- tessége, lelki gazdagsága tetszett benne. Ahogy teltek-múltak a hetek, hónapok, és mi levél- ben, hétvégi, kéthetenkénti találkozásokkal tartottuk a kapcsolatot, szerelem alakult ki közöt- tünk. Egyre gyakrabban terveztük közös jövőnket, közelgő házasságunkat.

Már a következő év telében jártunk, amikor egy hétvégére meghívtam magunkhoz. Nem árultam el, hogy szüleim elutaztak, egyedül leszünk, kíváncsi voltam, hogy a „zord” szülőkkel történő találkozás lehetősége elrettenti-e?

Nem így történt. Megérkezett és csalódott volt, hogy nem ismerhette meg anyámat, apámat. Persze azért nem nagyon bántódott. Megettettem, édesanyám még megfőzött, mielőtt elment és kegyes hazugságként azt mondtam, én főztem az ebédet, este pedig külön ágyaztam neki.

Fél éjszakát átbeszélgettük. A végén, hogyan, hogyan nem, az ágyamban találtam és már én is kívántam, bárcsak lenne valami közöttünk. Kíváncsi is voltam, tesztelni akartam a srácot. Nem ment könnyen a dolog. Én sem voltam valami rutinos a szexben, de amit ez a fiatal- ember a maga huszonnégy évével produkált, az még az én várakozásaimat is alulmúlta. Mit szépítem a dolgot, azon az éjszakán kudarcot vallott. Igaz, másnap kiderült, élete első szerel- mes éjszakája volt, és a nagy igyekezet gátolta a jó teljesítményben.

Hamarosan házasok lettünk. Hozzámentem, mert szerettem, és azt hittem, a testiség sohasem lesz meghatározó a mi életünkben. Hogy én mekkorát tévedtem! Férjem későn érő típus volt, naponta többször is pótolni igyekezett elvesztegetett éveit. Házasságunk vége felé már azt hittem, egy szexőrülthez mentem férjhez.

Közel tíz évig éltünk együtt jóban, rosszban. Többnyire rosszban. A testiség mindent elrontott közöttünk. Válásunk után évekre eltűnt a szemem elől. Amikor egy női társaságban újra hallottam róla, kiderült - bár szerintem engem sohasem csalt meg - rohammal akarta bevenni a világot, vagyis inkább a női nemet, nagykanállal fogyasztotta a lányokat, asszonyokat.

Látod, ebben állt az én nagy tévedésem. Gazdag lelki kapcsolatot kerestem a férjemben és pechemre egy szexmániákust találtam. Hát nem borzasztó?

Férfiről, férfire

Gerle - családja a becsületes Galamb nevet viseli, innen a becenév - sok mindennel vádolható volt, csak férfigyűlölettel nem. Történetünk idején húszas éveinek elejét taposta, de már sokat tapasztalt nagyvilági asszonyok is megirigyelhették volna barátainak, kapcsolatainak, szerelmeinek, szeretőinek népes táborát.

Gerle, az egyik tanárképző főiskola utolsó éves diákjaként igyekezett elsajátítani a tanítás csínját-bínját, és élte az utolsó éves diákok szabad életét. Remek sportoló volt, főiskolája első osztályú csapatának erőssége, játékos, akire mindig, minden körülmények között számíthatott edzője. Vitát, veszekedést játéka, edzésmunkája sohasem váltott ki. Sőt, jobb napjain mérkőzéseket volt képes eldönteni, bajnokságra segítette csapatát.

Mint már említettem, Gerle nagy szívvel és akarással küzdött kedvenc sportágában, s ha ellentétre került sor edzője és közte, hát annak biztosan valamelyik kalandja volt okozója. Mert ha Gerle szerelmes lett - s ez meglehetősen sokszor megesett vele - pusztult körülötte a világ.

Gerle már huszonkét éves is elmúlt, amikor utolsó iskolai szünidejében, a Balatonon, ahol a nyárvégi napokat töltötte, a véletlen egy házibulira vetette. A társaság ismerős volt számára, hiszen évfolyamtársai jöttek össze egy kis mulatozásra.

Javában szólt már a zene, táncoltak az alkalmi és összeszokott párok, fogyott a sör, bor és egyéb „üdítőital”. Gerle a sötét szobában egy kitartó udvarlójával, évfolyamtársával üldögélt a sarokban. A fiatalember a huszonévesek vehemenciájával próbálkozott kihasználni a helyzetet. Ismerte a lányról keringő szóbeszédet, remélte, ezen az estén végre ő is részese lehet egy kis könnyű kalandnak.

Gerle határozottan unta alkalmi udvarlóját és néhány, egyáltalán nem rejtett ásitással igyekezett mindezt tudtára is adni. A fiatalember - egy leendő tanár legyen kitartó - ebből mit sem vett, vagy akart észrevenni. Gerle döntött: elege van, ez az este már semmi érdekeset sem tartogat számára, elmegy aludni.

- Lányok - kapcsolta fel a villanyt és kiabálta túl a magnó zenéjét házigazdájuk -, bemutatom az unokabátyámat. Ne hagyjátok ücsörögni, táncoljatok vele!

A kérés megtette hatását, a férfit, Zoltánt, egymás után hárman is táncba vitték. Örült mindenkinek, hogy a társaságot felfrissítve egy idegen is közéjük került. Pedig Zoltán már nem volt annyira fiatal, közel a negyvenhez kirítt a bulizó fiatalok közül.

Gerle egy darabig nézegette a magas, leburnult, szikár-izmos testű, jóképű férfit, majd komótosan odasétált a táncoló párhoz és lekérte az újonnan érkezett vendéget.

- Gerle vagyok - üvöltötte túl, a férfi füléhez bújva, a rikoltó zenét, majd hozzátette: - mondja, nem lenne kedve megszökni velem innen? Sétálhatnánk egyet a tóparton.

Talán félórája koptathatták még csak a sétány köves útját, amikor a férfi, megérezve a kínálkozó lehetőséget, megérintette, majd kezébe fogta Gerle kezét. Újabb percek elteltével a romantikus környezet hangulatától támogatva már meg is csókolta a lányt. Útjuk ezután természetesen a férfi nyaralójába vezetett. A kis helyiségben, az ágyon ülve hosszasan csókolóztak, végül Gerle megkérdezte, maradhatna-e éjszakára.

A férfi - csinos, sportos, szép arcú, gusztusos küllemű volt a lány - nemigen kérette magát, azonnal felkínálta ágyát. Előre örült a kellemes nyárestének. Az éjszaka azután vágyai, elképzelései szerint is alakult. Kellemes élményben lehetett része, hiszen megértő, sőt szakértő partnerre talált.

Zoltán a gyors reggeli búcsúzás után le is zárta magában a kalandot. Tapasztalhatta, a lány nem azon az éjszakán ismerkedett meg a testi szerelemmel, gyorsan megkapta, gondolta, nem baj hát, hogy ugyanilyen sebességgel véget is ér a kérészéletű kapcsolat. Napközben élte a nyaralók mindennapi életét, feküdt kint a strandon, s talán csak a vizslató szemű érdeklődő vehette volna észre, a férfi ezen a napon bágyadtabban pihent nyugágyában, mint korábban.

Úgy gondolta, este korán lefekszik, kipiheni az előző éjszaka fáradalmait. Már éppen lefekvéshez készülődött, amikor kopogást hallott. - Itt vagyok, nem baj? - feszítette neki a kérdést az ajtóban mosolygó Gerle, majd választ sem várva belépett, átölelte a férfit és hosszan megcsókolta.

A nyaralás hamar véget ért, dolguk mindkettőjüket máshova szólította. Zoltán, bár hízelgett hiúságának a fiatal lány ragaszkodása, már szívesen véget vetett volna a kalandnak, de Gerle naponta bombázta szerelmes leveleivel, bűgőhangú telefonjaival.

Így telt el az ősz első hónapja. Zoltán, lassan változtatva véleményét, már maga is értékesebbnek, tartósabbnak vélte e véletlen alakult nyári flörtöt, mint korábban. Mind türelmetlenebbül várta a másik városból érkező kedvesét, egyre többször szövögetett tervet kettőjük jövőjéről.

Október első napjaiban is a korábban megszokott örömmel, vágyakkal, izgalommal várta Gerle látogatását legénylakásában. A lány meg is érkezett, bár hangulata borúsabb volt, mint ahogy ezt a férfi megszokta. Estéjük menetrendje a megszokott volt, csókolózás, vacsora, szerelmes éjszaka. Talán csak ez utóbbi volt más, mint korábban, a lány idegesen, majdhogynem hidegen viselkedett. Zoltán, Gerle fáradtságával magyarázta mindezt és gyanútlanul aludt el a lány mellett.

A reggel maga volt a meglepetés. A párák-ködös őszi hajnalon Zoltán arra ébredt, fázik. Kereste a lányt, majd tudata tisztultával hirtelen felült az ágyban. Szólongatni kezdte, de Gerle nem volt a lakásban. Zoltán felkelt, téblábolt a hideg szobában, mignem tekintete egy hevenyészve letépett, teleírt papírdarabra esett. - Kérlek, ne várj, és ne is keress többet - írta ideges betűkkel a lány. - Ez volt a búcsúesténk, szerelmes lettem egy srácba, imádom, egy percig sem tudnék nélküle élni, a felesége leszek. Ne haragudj rám!

Zoltán, hónapokkal később futott össze újra Gerlével. - Mesélj - mondta kicsit kínosan mosolyogva -, milyen a házasság?

- Jaj te buta - nevette el magát Gerle -, hát tényleg azt hitted, hogy én férjhez megyek? Beleestem, mint valami gödörbe, de rájöttem ő sem az igazi. De most már szaladnom kell, mert vár a vőlegényem...

- Szédült nőszemély - nézett a lány után a férfi, és zsigereiben kellemes bizsergéssel emlékezett a már-már elfeledett első szerelmes éjszakájukra.

Sasica

- Ica vagyok, innen a Sas-hegyről - nyújtotta kezét határozottan a fiatal lány, amikor a házibuli vendéglátói bemutatták neki Bercit. - Ica a Sas-hegyről? - nevetett a fiú - szóval te vagy a Sasica.

Ettől kezdve Icát mindenki csak Sasicának hívta. Olyannyira kötődött hozzá ez a név, hogy lassan-lassan már ő is ezt használta bemutatkozáskor.

Ez a kis epizód bizony jó régen történt. Sasica és Berci ettől az estétől együvé tartoztak. Barátaik már pár hónap után végképp egy párként kezelték őket. Igazuk volt, hiszen a középiskola elvégzése után hamarosan egybe is keltek.

A történet innen egészen mindennapos módon folytatódott. Házasságkötés, küzdelem lakásért, bútorért, pénzért. Berci éjt nappallá téve dolgozott, Sasica otthon nevelte első, majd második gyermeküket.

Ahogy a két fiú cseperedni kezdett, Sasica sem bírta tovább otthon, ismét munkába állt, egy külkereskedelmi vállalat ügyintézője lett. Berci lakatosként dolgozott. Minden jel arra mutatott, élnek majd boldogan a család, munkahely kettős színterén.

Egyszerre minden megváltozott. Sasica főnöke egy szép napon behívatta irodájába a fiatal-asszonyt és ajánlatot tett neki. Félreértés ne essék, az ajánlat nemcsak hogy tisztességes, de izgalmas is volt. Javasolta, Sasica végezze el a szakmájába vágó tanfolyamot. - Maga fiatal és tehetséges - biztatta a jószívű főnök -, még akár főiskolára is mehet.

Bercit kicsit bántotta az asszony kitörési vágya, de nem akart neje érvényesülésének útjába állni, hát belement a dologba. Igaz, ettől kezdve rá is több jutott, a munkahelyi munka és a másodállása között bizony legtöbbször neki kellett még a gyerekekért is óvodába, később iskolába menni, otthon takarítani, mind gyakrabban főzni. Olykor-olykor morgolódott, zúgolódott, de tette a dolgát, segítette asszonyát a tanulásban.

A diplomaosztás napja is elérkezett. Sasica addigra már két idegen nyelven beszélt, és munkahelyén is egyre fontosabb személyiség lett. Kinevezték csoportvezetőnek, majd osztályvezető, főosztályvezető lett. Egyre gyakrabban járt külföldre tárgyalni, bejárta az egész világot. Megváltozott társaságuk is, az asszonynak az eddigi barátok, a korábbi szintjükön megrekedt egykori osztálytársak már kevesek lettek. Partikra, fogadásokra jártak, és „potenciális” vendégeket fogadtak.

Sasica megváltozott. Kevés ideje maradt családjára, a házimunkát teljesen átengedte férjének, akivel kialakult kapcsolata is mássá vált. Sasica ugyanis kezdte szégyelleni lakatos férjét. Már legtöbbször egyedül ment el a meghívásokra, és különféle okokat talált ki ura kimentésére. Közben Berci dolgozott, otthon nevelte a két fiút, főzött, mosott mindannyiukra, vezette a háztartást. Egy idő után bele is jött, már élvezte a piacra járást, az alkudozást a kofákkal. Szeretett főzni, és a fiúkat is arra nevelte, mindent végezzenek el a ház körül, ne várjanak a női kezekre.

Sasica az egyik, sokadik, New-York-i útjáról feszülten érkezett haza. Nem érdeklődött a gyerekek iránt, nem kérdezte férjét, vajon minden rendben van-e. Berci érezte, valami nincs rendben, de várt. Finom vacsorát készített és ünnepi módon terítettek meg a fiúk is.

Rosszízú lett ez a vacsora. Sasica nem bírt várni közlendőjével, ahogy leültek az asztalhoz, előállt a hírrel:

- Berci, fiúk - kezdte kicsit bizonytalan hangon -, sokat voltam távol tőletek, volt időm gondolkodni. Elköltözöm itthonról. Meg kell értenetek, engem megfojt ez a levegő, még többre vágyom, céljaim vannak.

Döbönt csend ülte meg az ünnepi asztalt. Berci lassan megmozdult és mintegy feszültségét levezetendő, elkezdte leszedni az érintetlen terítékeket. Kiment a konyhába, magányra vágyott.

- Tudom, gyerekek - próbált szót érteni az asszony a két kamasszal -, hogy ti már nagy fiúk vagytok, megértitek, amit mondok. Szerelmes lettem egy férfibe. Biztos vagyok benne, ti is megszeretitek majd őt. Már mindent megbeszéltünk. Mindketten odaköltözhetnek hozzánk. Barátomnak nagy háza, autói, sok pénze van. Nem lesz hiányotok semmiben sem.

Először a nagyfiú állt fel. Mit állt, robbant el az asztal mellől. - Engem nem viszel sehova sem, kiáltotta és kirohant a konyhába. Egy perc sem telt belé, s öccse is odabújt apjukhoz: sohasem hagyunk el téged, mondta pityeregve.

Nem váltak el, de egy évig jószerével semmit sem tudtak egymásról. Sasica élte a gazdagok irigyelt életét, Berci és a két gyerek folytatta mindazt, amit eddig csinált. Anyjukat sohasem emlegették.

Egy esős őszi estén csengettek. A kisebbik gyerek nyitott ajtót. - Szervusz drágaságom - állt félszeg mosollyal az ajtóban anyja, és félve kérdezte - bejöhettek?

A gyerek szó nélkül félreállt. De nem szólt Berci sem, csak nézett hűtlen feleségére. Nem dobta ki, nem kiabált vele, nem küldte vissza, csupán hetekig alig szólt hozzá.

A két gyerek felnőtt, kirepült a házból. Berci és Sasica megbékélve egymással és a sors furcsaságaival békésen éldegél egymás mellett. A férfi, ha csak teheti, kedvenc telkén bogarászgat, az asszony tolmácsolni, idegenvezetni jár. Semmi sem köti össze őket, de élnek egymás mellett. Távol a másiktól és mégis összetartozóan, mint egy sínpár két szála.

Az utolsó taps

Dübörgött a taps, a nézők felállva ünnepelték. Hajlongott a vasfüggöny előtt, boldog volt. A színpad felé futó kislány virágcsokrot dobott feléje. El akarta kapni, de megbotlott és zuhant, zuhant, csak egyre zuhant a zenekari árok mélyére.

Csuromvizesen ébredt. Már jó ideje így volt ez. Alig akadt éjjele, reggele, ami ne így végződött, kezdődött volna. Egy szép álom, ami borzongatóan fájó ébredéssel végződik. Az egész olyan volt, mint az élete.

Összetörten próbált újra elaludni, de érezte, hiába a görcsös akarás, egyre éberebb lesz. Nem akaródzott felkelnie, még nem, hiszen semmi fontos teendője sem várta. Bebújt a takaró melegébe, és megpróbált valami kellemesre gondolni. Nem sikerült. Hiába nézett körül szobájában, a falakon élettelen fekete-fehér képek, egy idegenül fiatal nő, mosolyogva, sírva, virágcsokorral, ünneplők gyűrűjében. Szerepek, szerepek, szerepek. Az egész élete csak szerep volt.

Ma valahogy még elesettebbnek érezte magát. Lakása a késő őszi hideg hajnalon kellemetlenül rideg volt, és a gondolat sem vigasztalhatta, dolgoznia kell, várnak rá. Jó ideje már, hogy nem hívták színházba, filmhez, tévébe. Néha, nagyritkán egy-egy szinkron, de semmi más.

Pedig milyen jól indult minden. Gyerekfejjel ismerkedett meg falujában a színházzal. Vándorszínészek járták a vidéket és ő csak nézte, elbűvölten, tátott szájjal nézte a nagyvárosi művészeket, ahogy komédiáztak s tudta, ez az ő világa, ez lesz az élete.

Nagyon akart színész lenni. Ahogy kora engedte, elhagyta özvegy édesanyja falusi házát és beköltözött a közeli városba. Elvállalt minden munkát, hogy meg tudjon élni. Bejárónő volt, gyerekekre vigyázott és minden este ott ült a színházban, lesve a csodát.

Egy napon azután rászánta magát a nagy lépésre. Bekopogott a rettegett színi direktorhoz, mondván, színésznő akar lenni. Meglehet, az igazgató első látásra megtalálta benne a tehetséget, lehet, hogy csak jó napja volt, jót akart cselekedni, nem tudható, de tény ettől kezdve már a művészbemutató mehetett be az épületbe akkor, amikor csak akart.

Eleinte kisebb epizódszerepeket kapott, egy pohár vizet vitt be, egy ajtót nyitott ki. Szolgálólány volt, vagy ruhatáros a színpadon, mígnem egy alkalommal a színház nagy művésznője beteget jelentett. Volt nagy szaladgálás, riadalom, most azután mi lesz este, ki fog törni a botrány, ha elmarad az előadás.

- Kérem - mondta, mit mondta: suttogta a direktor felé -, én tökéletesen tudom a szerepet. Hadd ugorjak be!

Rossz tréfának tűnt először a javaslata, de a tehetség mindig megtalálja a maga útját. Hogy, hogy nem, estére megkapta a szerepet. A botrányra éhes közönség miután híre ment a városban, hogy egy kis jöttment veszi át a nagy Művésznő szerepét, már fente a fogát, hatalmas bukás, jó kis hecc lesz estére.

Csalódnuk kellett. A botrány elmaradt, lett viszont városra szóló siker. A kis beugró színészpálánta egy csapásra meghódította a kritikus nézőket. A színház igazgatója ettől kezdve egyre jobb, mind nagyobb szerepeket osztott rá.

Egy évvel később már a fővárosi nagyszínház is felfigyelt a kis vidéki lánykára. Meghívták egy idényre és lett belőle sok évtizedes maradás. Már nem néztek értetlenül a nézők, ha meghallották a nevét, színházakat töltött meg, ezren és ezren csak őt akarták látni, miatta öltöttek este szép ruhát, mentek el a darabot megnézni.

Mind sikeresebb lett, de magányos maradt. - Az én családom a színház - mondogatta, ha ismerősei kérdezték, miért él egyedül. - Tudjátok - mosolygott ilyenkor, nekem nem egy férfi, de rengeteg van az életemben. Miattam jönnek, és nézésükből, a felém áradó szeretet-hullámokból érzem, imádnak, kívánnak. Most mondjátok, meg tudná adni ezt egyetlen férfi?

Voltak kalandjai, kapcsolatai, de ezek rendre hamar véget értek. Kiszámíthatatlan, sőt elviselhetetlen volt egy-egy premier előtt, de akkor is nehéz volt vele lenni, ha este már sokadszor játszott darabban lépett föl. Izgatott volt, feszült, olykor a fellegekben járt, máskor teljes letargiájával mérgezte környezete hangulatát.

Az évek kíméletlenül szaladtak. Évadot újabb évad követett, a rádió, televízió jó ideig minden szabadidejére igényt tartott. Élvezte ezt az életformát. Nem vezetett háztartást, nem volt kinek. - Na hiszen - nevetett sokszor, ha faggatták, mit szeret legszívesebben főzni -, még csak az kellene, hogy próba és az előadás között odaálljak a konyhában a tűzhely elé és kotyvasszak valamit! Azután meg vegyem fel a koronámat és játsszam el a királynőt?

Elszegényedett a világ, társulatok szűntek meg, bomlottak fel, egyre több kollégája lett szabadúszó. Több lett a főka, mint a hal, több a tehetséges fiatal és kevésbé ifjú színész, mint a szerep. A tévé, film már nem hívta - senkit sem hívtak, nem volt pénz - s ha nagy néha egy-egy tévéjátékra összekoldultak némi tőkét, hát már mások kapták a szerepeket. Sokszor gondolkodott azon, vajon miért is nem írnak idős nőket a darabokba a szerzők, miközben a világ tele van idős asszonnyal. - Lám csak - elmélkedett ilyenkor - a színház mégsem maga az élet.

Feküdt ágyában a riadt ébredés savanyú ízével szájában és nézte a megfakult képeket szobája falán. Egyedül volt, hiszen férj, gyerek, unoka beszéde, kiabálása, nevetése sohasem szakította fel a fojtogató, dermesztő csendet. Elszálltak az évek és tudta: taps neki már csak álmában szólhat.

A fogadásból szerzett férj

- Azonnal nyitok!

A férfi kissé ingerülten nyitotta ki az ajtót a többszöri türelmetlen kopogtatás után.

- Tessék, kit keres?

A lány mosolyogva állt a félig tárt ajtóban és csendben várakozott.

- Miben segíthetek, kit keres?

A negyvenes évei elején járó férfi ismételt kérdése után a lány nem állta meg nevetés nélkül.

- Tanár úr, nem ismer meg? Hiszen évekig nap mint nap találkoztunk.

Így kezdődött. Anna egy szép napon beállított egykori testnevelő tanárának lakásába, hogy végleg ott is maradjon. Cseppet sem zavarta, hogy a férfi túl volt már a negyedik ikszen és ő alig múlt huszonhárom éves. Régóta várta ezt a percet, ki akarta élvezni minden pillanatát.

Kettejük története évekkel korábbra nyúlt vissza. A tanár, pályafutása első évtizedében, mint afféle jóképű agglegény, a gimnázium lányai körében nagy népszerűségnek örvendett. Alig akadt olyan tanítványa, aki ideig-óráig ne lett volna szerelmes belé. Szívesen vette a lányok rajongását, nem zavarta, a népszerűsége hízelgett hiúságának. Még azt sem bánta, hogy nőügyei - barátnői sohasem tanítványai közül kerültek ki - a lányok kedvenc beszédtemái voltak.

Anna szép, csillogó szemű, rövid hajú, formás testű kislánként került a gimnáziumba. Sportos mozgása, az órákon, sportfoglalkozásokon nyújtott teljesítménye, cserfessége hamar feltűnt tanárának, és jó hangulatú tanár-diák kapcsolat alakult ki kettejük között. Nem kivételezett vele, igaz, Anna nem is tartott rá igényt, de a lányok is tudták, ő az egyik kedvenc.

A gimnázium bakfisai sokszor pletykálokdtak a jóképű tanár viselt vagy képzelt dolgairól. Egy ilyen alkalommal Anna félig tréfásan, félig komolyan vetette oda a lányoknak: - Meglátjátok, egyszer megszerzem magamnak!

Az érettségi után volt, ki egyetemre ment, akadt, aki dolgozni kezdett, és néhányan hamarosan férjhez is mentek. Pár évvel a boldogult diákévek után már csak nagy néha gondoltak a gimnáziumi napokra, az önfeledt viháncolásra, a hatalmas csavargásokra, tervezgetésekre, ártatlan flörtökre, szerelmekre.

Az egykori osztálytársak, barátnők, ha összefutottak véletlenül az utcán, pillanatok alatt visszacsöppentek a régi kerékvágásba, és néhány percig ismét felhőtlenül csacsogtak, csevegtek, mígnem egyikük az órájára nézett, majd villámgyorsan elbúcsúztak egymástól, mindketten szaladtak dolguk után.

Hősnőnk szép arcának, jó alakjának köszönhetően sohasem panaszkodhatott társtalanságra. Amíg sok egykori osztálytársnője már túl volt az első, második szülésen, váláson, újabb házasságkötésen, Anna még mindig az igazit, a nagy „öt” kereste.

Egy szilveszteri bulin Anna összefutott két korábbi osztálytársával, barátnőjével. El is határozták rögvést, hogy az összejöveleket rendszeressé teszik a jövőben, természetesen bevonva a többi lányt is. Ilyen előzmények után találkoztak újra a régi, igaz barátnők, mindenki elmesélte, mi történt vele, hogyan alakult a sorsa. Amikor Annára került a sor, az egyik ifjú asszony nevetve emlékeztette az egybegyűlteket Anna valamikori fogadalmára: - Na, mesélj - biztatta barátnőjét - a sok skalp közé megszerezted a tanár úrét is?

Szó szót követett, mindenki szívesen csipkelődött Anna kárára. Anna megunva a játékos szurkálódást, fogadást ajánlott: - Figyeljétek meg, őszre a barátnője leszek a tanár úrnak. Ha nem sikerül, vendégeim vagytok egy jó vacsorára.

Anna az ominózus este után nem vesztegette idejét. Kinyomozta, hol lakik kedvenc tanára, megtudta, van-e felesége, barátnője, és amikor már mindennel tisztába került, bekopogott a meglepett férfi ajtaján.

A történet tulajdonképpen itt be is fejeződhetne, de még nincs vége. A tanár úr, a férfikor közepén nem várt ajándékot kapott az élettől, ugyanis hamarosan szerelmes lett a sok évvel fiatalabb nőbe. Anna, aki próbatételnek, viccnek vette a fogadást, hamarosan rádöbbsent, ez már több mint játék. Eleinte átmenetinek tartott kapcsolatát egy idő után már értékesnek, fontosnak érezte, féltetni kezdte. Megszerette a férfit, aki már nem tanára, de társa és férje lett.

A fogadást természetesen Anna nyerte, de már mit sem számított mindez. Az esküvőn eszmélt rá, ahol természetesen az irigykedő barátnők is ott voltak, hogy az élet milyen nagy tréfamester. Néha, még akár fogadásból is lehet nyerni egy igaz társat.

Kalandorok kíméljenek!

A harmincon alig két-három évvel túl lévő, aranyos-bájos kisiskolás leánykáját egyedül nevelő, csinos, értelmes anyuka az egyik fehérvári lakótelep dzsungelében, csillogó tisztaságú lakásában esténként egyedül hajtotta álomra fejét.

Álmaiban nem volt egyedül, egykori barátok, messze tűnt társa, férje és nemegyszer idegen, sohasem látott jóképű férfiak bukkantak fel mellette, hogy azután annál kellemetlenebb legyen az ébredés. Mert kevés borzalmasabb dolog adódhat egy egészséges, fiatal, az élet örömei, boldog percei után vágyó ember mindennapjaiban, mint a magány.

A csinos anyuka sem volt mindig magányos, ahogy említettük, családja, gyermeke és férje volt, akikkel egy életre tervezte jövőjét. Nem így a férj, az apa, aki talán szürkének, talán túl egyhangúnak találta a házasság csendes mindennapjait és egy napon angolosan távozott a házból, a házasságból. Az ifjú, bár elhagyott feleségnek maradt vigaszul a kislánya és a remény, egyszer majdcsak megtalálja ő is az igazit.

A kedves, csinos anyuka, az egykori feleség lassan ébredve a válás okozta sokkból, letargiából, körülnézett a világban. Vajon van-e szabad, facér férfi a környéken, van-e remény egy új társra, vagy legalább egy kis ártatlan kalandra?

A válása óta egyre jobban öltöző, magára nagyobb figyelmet fordító fiatalasszony - bárha tette volna mindezt házassága alatt, talán a szürke hétköznapiak nem is lettek volna oly szürkék - keserűen állapította meg, a jóképű, jólszituált férfiak bizony mind foglaltak, és akik éppúgy, ahogyan ő, társra vágyva kerengnek a nagyvilágban, cseppet sem jelentenek számára kelendő portékát. Az egyik férfi több gyerek után fizet tartásdíjat, a másik a válás okozta fájdalmában szorosabb barátságot kötött az alkohollal, a harmadik „kutyaharapást szőrével” elv alapján kúrálja ifjú, vagy kevésbé ifjú hölgyek sorával fájdalmát.

Hősnőnk keserűen állapíthatta meg, bizony a felhozatal egyedülálló férfiaktól igencsak szegényes. Meglehet - villant egy nap fejében a gondolat -, túl kis körben mozgok, túlontúl kevés emberrel érintkezem. Valóban több embert kellene megismernem, de vajon hogyan?

A fiatal anyuka barátnője egy napon feltette magányos, elhagyott példánaknak a nagy kérdést: - Mondd, ha ennyire nem találsz megfelelő férfit magad körül, miért nem hirdetsz az újságban?

A kezdeti ódzkodást, a hirdetéstől való idegenkedést, félelmet, szégyenérzetet legyőzve, napszemüvegben, kendővel fején, a társutató hölgy besétált az egyik lap hirdetési irodájába, és megfogalmazta a maga semmihez sem hasonló hirdetését. Valahogy így lehettek aznap a többiek is, hiszen csupa csinosnak mondott, utazást, irodalmat kedvelő, házias, csendes és szerény nő hirdetése jelent meg, többnyire „kalandorok kíméljenek” jelígre.

A sablonos szöveg ellenére a fiatalasszony szép számmal kapta a férfiak ajánlkozó leveleit, és eleinte mindegyikre válaszolva, mindenkivel randevúzva kezdte megérezni a féktelen ismerkedés örömét. Persze a férfiak sem angyalok, sokan tudják, mily egyszerű és kellemes néhány sort írni egy társra vágyó hölgynek, és milyen könnyű préda is az ilyen, többnyire lelkieken sérült nő. Az ifjú, és mint említettem: csinos hősnőnk megismerhette az élet rejtelseit. Találkozott idegbeteggel, bicebózával, házasemberrel, csinos és kellemes úriemberrel - róla csak később derült ki egyéb fogyatékosága - minden rendű, rangú külsejű és gondolkodású férfival. Csak éppen az igazira, a társra nem sikerült találnia.

Ahogy teltek-múltak a hetek, hónapok, a kedves anyuka a kudarcok nyomán egyre csalódottabb lett, mígnem egy csúf napon a sokadik hirdetése után elhatározta, soha többet senkivel

sem találkozik apróhirdetés útján. A munkától, a lelki terhektől és a döntés súlyától fáradtan lépett be jól megépített szocreál stílusú lakótelepi otthona ajtaján, amikor csengett a telefon. - Ne vedd fel kislányom - mondta az utóbbi időben sokat tanult gyermekének -, nem akarok egyetlen férfivel sem beszélni! Vagy tudod mit - adott magának még egy esélyt -, legyen ez az utolsó eset, hogy hirdetésre jelentkező férfiembert meghallgatok.

Ezzel felvette a telefont, majd hosszasan és elmélyülten beszélgetni kezdett. No, nem akarom szaporítani a szót tovább, az egyszeri telefonbeszélgetésből kapcsolat, a kapcsolatból együttélés lett. Történetemet akár úgy is befejezhetném, éltek boldogan, amíg meg nem haltak.

Persze az élet mindig összetettebb, mint a mesevilág történései. Mert párunk valóban boldogan élt, de óvatosan ügyelt a másokra. Sok-sok ismerkedés, kudarc, kaland és próba után ugyanis mindketten megtanulták, hogy mily könnyű feladni apróhirdetést egy újabb kapcsolat reményében...

Ezerráncú Terézia

Bombaöklű Dzsó, az evezős klub mindenható telepgondnoka feldúltan, több sebből vérezve, csuromvizesen érkezett haza a vízparti becsületsüllyesztőből, ahol napi rendszerességgel munkás életének szabadidejét töltötte. - Kiraboltak - közölte motyogva kitartó asszonyával, az ezerráncú Teréziával -, kiraboltak, de ne félj, nem hagyom én ezt annyiban!

Ezzel, mint aki elmondta, amit akart, néhány növekvő méretű kilengés után halk cuppanással kísért tompa puffanással hanyatt vágódott a sportklub szolgálati lakásának altalaján.

Ezerráncú Terézia a szokott tevékenység rutinos mozdulataival rángatta le hűségben megöregedett, italos párja meglehetősen viseltes ruhadarabjait, majd felnyalábolva a szebb napokat látott testet, ágyba fektette magatehetetlen urát.

Merengve nézte a rongycsomóként fekvő embert és szemei előtt újra peregtek a régmúlt képei: urának fiatalkori rettenetes ütései, a kocsmai verekedések, a klub, ahol bunyós lett, ahol összeismerkedtek. Dzsó, vagy ahogy akkoriban még hívták: Jancsi, nem volt valami nagy menő, de azért szerették a társai. Kevésszámú győzelmeinek egyike után nevezték el a haverok Bombaöklű Dzsónak. Rajta maradt most is, hogy már jó ideje kint élnek a Duna mellékága mellett és őrzik, gondozzák a kis klub telepét, hajóit. Csak hát az ital, az ne lenne! Mert Dzsó - lám, már neki is csak erre áll rá a szája - nagyszerű ember lenne, ha nem inna. Igaz, józanságának már idejét sem tudja.

Hirtelen kapta magát és elindult az iszoda felé. Vajon ki az a megátalkodott, aki pont az ő urától akar elvenni valamit? Ebben a pillanatban villant eszébe: Dzsó délután biciklivel ment el, most meg csak úgy gyalogosan tántorgott haza. Hát bizony ő elmegy a kerékpárért, nem volt valami olcsó, vagy húsz liter bort fizetett érte a férje.

- Mit iszol fiatalasszony? - nézett rá kérdően Józsi, a csapos.

- Inkább azt mondd meg, ki bántotta azt a szegény embert? - szakította félbe a jól megtermett férfit Terézia. - Hát már nálatok sincs becsülete a törzsvendégnek?

- Ugyan már, szépséges fiatalasszony, csak nem képzeled, hogy valaki is hozzányúlt a te drágálatos Dzsódhoz? Tiszteljük mi az öklét, de leginkább a korát. Idejött, megitta a magáét, ahogy szokta, azután felült a kerékpárjára és elindult hazafelé. Mondtuk mi itt többen is neki: Dzsó, hagyd itt a járművedet, mert még menni sem tudsz, nemhogy biciklizni, de ő csak erősködött: Nem látjátok, hogy milyen sima, szépen csillogó az országút?

- Miket fecsegsz itt nekem összevissza - förmedt rá ezerráncú Terézia, megelégtelve a bőbeszédű csapos beszámolóját -, elittad a vendégeid elől a bort, részeg vagy? Miféle országútról hablatyolsz?

- Hát éppen ez az - tiltakozott sértetten az italmérő szakember -, mi is ezt mondtuk Dzsónak, de ő a fejébe vette, hogy indul. Felsegítettük szegényt a kétkerekűre, aztán fogta magát és belehajtott a vízbe. A szerencsétlen bolond a vizet nézte útnak. Fejre állt, de kihúztuk. Jól összetörte magát. A gépe még mindig ott van valahol a víz alatt a part közelében.

Bombaöklű Dzsó lassan ébredt, másnapossága savanyú, bár megszokott ízt adott szájának. Összecihelődött és bizonytalan járásával elindult a kocsmá felé. Eleinte csak inni akart valamit, hogy enyhüljön a tegnapi ivászat utáni gyötrelme, de séta közben tudatába lassan visszatértek az előző napi események. Amint meglátta a sekély vízből kikandikáló biciklikormányt, azonnal tudta, mi történt vele este. Beóvataskodott a vízbe, kihúzta a meggyötört járművet és tisztogatni kezdte a ráragadt hínártól, iszaptól.

Meglehet, tudata még közel sem volt olyan, mintha már néhány pohárral felhőrpintett volna, mert bizony időbe telt, míg észrevette, hiányzik a gép első kereke. Nosza, berontott a sötétbe és fennhangon követelni kezdte tulajdonát.

- Nem szégyellitek magatokat? Elloptátok a kerekemet!

Választ sem várva dühödten vágta be maga mögött az ajtót és elindult hazafelé a csonka kerékpárral. S miközben morogva, kínlódva vonszolta a megrokkant alkalmatosságot, keserűen állapította meg:

- A haverok már nem haverok, az utak meg nem utak. Hát mi lett ebből a világból?

A vénlány

A lányok már gyerekkorukban elhatározták, amit csak lehet, azt egyformán fognak csinálni. Egypetűjű ikreként látták meg a napvilágot, úgy tűnt, ez előre meghatározta sorsukat.

Kettőjük közül az idősebbik, Annuska volt a hangadó. Igaz, hogy csak pár perccel előzte meg húgát, Amálkát, de eszmélésüktől rátelepedett a kisebbre. - Te mindig hallgass csak rám - figyelmeztette már nagyobbacska korukban Annuska Amálkát -, meglátod nem bánod meg!

Szemre alig lehetett közöttük különbséget tenni. Mindketten szépek, szőkék, magasak és nagyhangúak voltak. Csak úgy zengett tőlük a lakás, ha jókedvükben, vagy nem túl ritka vitáik egyikében kieresztették a hangjukat. A környékbeli fiúk sohasem mehettek biztosra. Ha randevút kértek Amáltól, lehet, hogy Annussal találkoztak. A lányok mindenből viccet csináltak és nem kímélték az ifjú férfiakat sem.

Amálka ment először férjhez. A hetedhét országra szóló lagzi alatt Annuskát mindenki csak arról faggatta, miért nem ülnek ikerlakodalmat, miért nem ment ő is húgával egy időben férjhez. Annuska sejtelmesen mosolygott, mert csak testvére és ő tudta az igazi okot.

Sokak meglepetésére, hármasan mentek nászútra. Nem kell rosszra gondolni, csak az történt, hogy egyszerre kapták meg a lehetőséget, kimehettek Jugoszláviába, a tengerpartra. Innen már csak Amálka és férje tért haza, kísérijük, Annuska ügyes szervezéssel előbb Olaszországba utazott, majd Kanadában kötött ki. Velencébe beszéltek meg találkozájukat későbbi férjével, szívyszerelmével, akivel együtt határozták el disszidálásukat.

A lányok jó előre kigondoltak mindent: az esküvőt, a nászutat, a véletlen együttutazást, és a kinti találkozást. Ez volt az első eset, amikor nem tudtak megegyezni egymással. Amálka, főleg ifjú férje hatására, mindenképpen haza akart jönni, Annuska ugyanilyen határozottsággal hajtogatta: el innen!

Sokáig sírtak a búcsúnál, és örök esküvel fogadták, hogy testvéri szövetségüket mindörökké megőrzik. Már talán ők sem tudták, melyiküknek jutott eszébe, de kitalálták, ha egyiküknek fia, másikuknak lánya lesz, unokatestvérként házasodjanak össze a gyerekek, így húzva végképpen szorosra a testvéri köteléket. Arról már nem is beszélve, hogy a család vagyona, amit, remélték, még tovább növelnek majd, nem kerül idegen kezekbe.

Kissanyi, Amálka fia született meg először. Hatalmas volt az öröm a családban, az ikrek szinte naponta váltottak levelet. Drukkoltak, hogy Annuska - aki hamarosan teherbe esett - kislányt szüljön. Lett is öröm, amikor Irmuska is világra jött, Kanadában.

A két anya boldog volt, szötte, szövögette gyerekük leendő frigyét. Mindketten arra nevelték csemetéjüket, hogy Irmuska huszonegyedik születésnapján majd összeházasodnak. - Tudod - mondta lányának Annuska, amikor a cseperedő fiatalember képét nézegették esténként a kanadai telet feledtető tűzropogásban a kandalló mellett -, Kissanyi nagyszerű fiú és deli legény. Pompás férjed lesz.

A nevelés megtette hatását. A naponta ismétlődő levelek, később telefonok mind közelebb hozták az életükben még egymást sohasem látott gyerekeket. Kissanyi - tizenöt éves korában kikérte magának a kicsinyítő jelzőt - érdekesnek tartotta ezt az egészet, hiszen még rangot is adott mindez számára kamaszkorú barátai előtt, de Irmuska másképpen élte meg a történeteket. Szépen lassan fülig szerelmes lett unokatestvérebe.

A személyes találkozás sem váratott magára tovább. Annuska, elválva férjétől, „hazatelepült”, áttette lakhelyét a szomszédos Ausztriába. Innen azután az adandó első alkalommal hazajött leányával. A találkozás minden képzeletet felülmúlt. A két fiatal szép párt alkotott, és láthatóan szerelmesek is voltak egymásba.

Azután egy napon minden megváltozott. Sanyi összeismerkedett egy nála közel tíz évvel idősebb elvált asszonnyal, akibe azonnal beleszeretett. Úgy érezte, nélküle nincs értelme az életének. Elmúlt már tizennyolc, így hát anyja sírása, könnyörgése, fenyegetőzése, kérlelése ellenére is elhagyta otthonát, összeköltözött az asszonnyal.

Irmuska zokogva mondta, nincs tovább. Az ő élete elveszítette értelmét. Zaklatott lett, önmagába zárkózott és utálta a világot, abban minden férfit és nőt. De nem csak az idegenekkel került szembe, édesanyja is más lett a szemében. Egyre gyakrabban ostromozta hibájáért, azért, mert kizárta életéből a fiúkat, csak Sanyinak nevelte. - Tönkretetted a fiatalágomat - kiabálta gyakori veszekedéseik alkalmával -, hazudtál nekem. Azt ígérted, Sanyi elvesz, és most itt maradtam egyedül!

Sanyi ma is - javában középkorúként - együtt él a lassan nyugdíj közelébe kerülő egykori szép-asszonnyal, bár sohasem házasodtak össze. Irmuska vénlányként, hol összeveszve, különlakva, hol kibékülve, egy, akár tartósnak is tekinthető, bár jövővel aligha kecsegtető kapcsolatban múlatja életét.

S a két anya, az egykor elválaszthatatlan ikrek? Nos, ők csak egymást és a körülményeket okolják. Mert még ma is elválaszthatatlanok, de ha együtt vannak, csak kínozzák egymást. - Mindent elrontottál - hányszor szemérembe a széthulló, utód nélkül maradt családot Annuska Amálkának -, mert nem voltál képes a fiadat kordában tartani. - Neked csak ne járjon, a szád - rípsztozik ilyenkor Amálka -, vénlányt csináltál a lányodból!

És miközben kettőjük vitája úgy tűnik, vég nélküli, esténként egy magyarországi nagyvárosban fáradtan hajtja álomra fejét idősödő párja mellett egy mindenbe beletörődött férfi, s legtöbbször egyedül az ausztriai kisvárosban, a megkeseredett vénlány.

Hobbikurtizánok

Madame Francoise reggel hitvesi csókkal búcsúztatta munkába siető férjét, majd a szobalánnyal rendet rakatott a házban. Délelőtt ellenőrizte a szakácsnő munkáját a konyhában, ebéd után pedig a házvezetőnő könyvelését nézte át a házi kiadásokról. A délután csendesen telt, néhány telefon az előző partiról, és jóízű csevegés barátnőjével a közeli kávéházban.

Madame Francoise-t igazán nem vádolhatjuk különleges életvitellel, a felszínes szemlélődő csak a jómódú feleségek mindennapjait tanulmányozhatja, ha a csinos, középkorú párizsi hölgy időtöltését vizsgálja. Madame Francoise férje jól menő orvos, saját rendelővel, kiterjedt pacientúrával. Reggeltől estig dolgozik, és néha hétvégéje is foglalt. Felesége megértő hitves, aki tudja, férjét úgy segítheti munkájában - jólétük megteremtésében -, ha mindenben kedvére tesz, biztosítja a meleg otthont, a nyugalmat jelentő hátszágot.

A csinos madame egy ideje férje távollétében gyakran távozik otthonról, és ilyenkor sohasem hagyja meg szobalányának hollétét. Ezt persze jól teszi, mert kirándulásait bizony meglehetősen furcsának, mi több: botrányosnak tartaná előkelő társasága. Madame Francoise szabad délutánjain férfiakkal ismerkedik meg és pénzért kínálja kegyeit.

A hírek szerint rohamosan terjedő divatról van szó, mind több francia, olasz, német és ki tudja, milyen náció asszonya tölti így férjétől szabad szabadidejét. Pedig ezek az úriasszonyok egyáltalán nincsenek rászorulva a szerelemmel szerzett frankokra, lírákra, vagy márkákra. Nem, ők egyszerűen a szabad szerelmet, a kalandot, egy másfajta életet kívánnak. Reggel, este hűséges hitvesek, napközben jólfizetett, kapós, kézről kézre adott kurtizánok.

S azt, hogy a korszerű dolgok milyen gyorsan jutnak el hozzánk is, mi sem példázza jobban, mint a tény, manapság már ezen a területen is elértük a művelt Nyugatot. Persze, talán mondanom sem kell, nem a napi nyolc-kilenc órát munkahelyükön töltő, a munka után az útközben bevásárolt tejjel, kenyérrel, tömött cekkerrel gyermekükért bölcsődébe, óvodába, vagy iskolába rohanó, férjüknek, családjuknak vacsorát főző, mosó, vasaló, takarító háziasszonyok űzik ezt a szabadidős programot. Egyre több gazdag szépasszony mulatja idejét így módon az egysíkú jólét unalmának csökkentésére.

Így élte - túl már egy kevéssel a harmadik ikszen - mindennapjait J., a jómódú, sőt kifejezetten gazdag fiatalasszony honfitársnőnk is, miután üzleti vállalkozásba kezdett, régiségboltot nyitott férjeura nem kevés pénzén. Tündéri szöke kisfiát nap mint nap a fizetett pótmamára hagyta és nekivágott a nagyvilágnak árut beszerezni. Beszerző körútjai során férfiakkal ismerkedett meg, akikkel egy idő után, természetesen csak az üzletmenet jobbítása érdekében, intímabb kapcsolatot is kialakított. A hölgy igazi internacionalista lévén, válogatás nélkül ismerkedett magyarral és külhonnival. Számára csak az volt a fontos, hogy - munka - idejét kellemesen töltse el.

Egy napon azután beütött a balszerencse. Egyik partnere ugyanis - ilyen vakok vagyunk mi férfiak - szerelmes lett belé és zsarolva követelte, váljon el férjétől, legyen az ő felesége. Ellenkező esetben, állította a feldúlt szerelmes, felkutatja a mit sem sejtő férjet és elmond neki mindent. Vállalkozó kedvű asszonyunkat szerencséjének, na meg kellő előrelátásának köszönhetően - rendre álnevet használt és sohasem ment titkos randevúira pompás, ámbár felettébb feltűnő sportkocsiján - követelődző szerelmese egy idő után végül is kénytelen volt eltűntnek nyilvánítani.

- Tudod - mesélte kínos kalandját hasonlóan kettős életet élő barátnőjének - nem engedhettem meg, hogy férjem bármiről is tudomást szerezzen, mert biztosan elvált volna tőlem. Pedig te is tudod - tette még hozzá tántoríthatatlan ragaszkodásától meghatódott hangon -, én világéletemben hűséges asszonya voltam...

Miféle anya az ilyen?

A kisfiú szülei - főiskolát végzett, vezető beosztású értelmiségiek - a gyerek tízhónapos korában váltak el nyolcévi házasság után. A fiúcskát a bíróság az anyánál helyezte el, bár a gyermeket születésétől fogva jószerével csak az apa nevelte. Ő tette tisztába, etette, miután az anya mindenféle praktikával apasztotta tejét, csak hogy mihamarabb szabaduljon a szoptatás számára terhes műveletétől, sétáltatta, mosott, vasalt rá, orvoshoz vitte. A válásra a mind tarthatatlanabb otthoni légkör miatt került sor, az apai reményekkel: a gyereket a bíróság majd neki ítéli.

Nem így történt. Kezdődött hát a sokak által ismert, megélt áldatlan harc a láthatásért. Mennyi időt ítelt a bíróság, mennyit engedélyez az anya? Az apa megjárta a bírósági hierarchia valamennyi fokát igaza keresésében, miközben tisztességgel fizette a megítélt gyerektartást.

Évek múltával - az anya még mindig csinosan és meglehetősen fiatalon - újra férjhez ment. Egy napon, az iskolaév kellős közepén csengett a helyzet elől más városba menekült, költözött apa telefonja. - Azonnal gyere - szólt a megfellebbezhetetlen ukáz -, el kell vinned a fiadat innen, mert nem tud kijönni a férjemmel! - Majd kis szünet után még hozzátette az asszony:

- Nem akarom tönkretenni a gyereked miatt ezt a házasságomat is!

Az apa, aki nem nősült meg újra, nem sokat gondolkodott, kapta magát, elutazott ekkor már negyedikes fiáért és hamarosan átíratva városa egyik iskolájába a gyereket. Az újrakezdés nem ment könnyen, hiszen a fiú tízhónapos korában éltek utoljára együtt. Össze kellett szokniuk.

Lassan megnyugodtak a kedélyek, kialakult mindennapi programjuk, s úgy tűnt, végre egymásra találtak, élhetik a mindkettőjük számára kedves életet. Valóban így is volt mindaddig, amíg egy nyárvégi napon bírósági idézést nem hozott a postás. Tárgya a gyerek újra elhelyezése.

Az apa lázasan szaladt fűhöz-fához, baráthoz, ügyvédhez, gyámhatósághoz. S miközben fiáért harcolt ismét, nem értette, miért kell a gyerekért újra és újra bíróság elé mennie.

A választ a véletlen, pontosabban a gyerek adta meg. Jóval később, miután az anya az általa kierőltetett újra elhelyezési perben diadalmaskodott, az egyik láthatáson boldogan mesélte apjának a hírt: - Apa - mondta - anyáék megint építkeznek és anya új férje mondta, milyen jó, hogy itt vagyok, mert pénzt kapnak utánam. Mondd, te tudod, miért?

Az apa természetesen tudta. Az építkezéshez „szocpol” kedvezmény járt a gyerek, gyerekek után és ezt a szerető anya férjével egyetemben nem akarta elveszíteni.

A kisfiú, akit természetesen nem kérdeztek meg arról, hogy az ide-oda helyezést miként éli meg, hol, kivel akar élni, tízéves fejével a maga módján válaszolt a felnőttek oktalan viselkedésére. Ötödikesként csavarogni kezdett, húzta, halasztotta az iskolából hazamenetelt, feleselt, rosszul, sőt sehogyan sem tanult, bosszantotta anyját, annak férjét, ahogy és amivel csak tudta.

Az apát az iskolaév vége felé beszélgetésre hívták a gyerek iskolájába, ahol megtudta, gyereke nehezen kezelhető lett és csak akkor nyílik meg pedagógusainak, ha a korábbi hónapok eseményeiről, a vele töltött napokról beszélhet. A tanárok összedugták fejüket és döntöttek: egyengetni kell a gyerek útját vissza az apjához.

A történet innen már gyorsan pergett tovább. Az anya játszi könnyedséggel mondott le végleg fiáról, megelégedve a kéthetenkénti láthatással. A fiú évekké később kamasz fejjel is védte anyját mindenkivel szemben, mindenkori sérelmeit rejtegetve bizonygatta, neki is van szerető édesanyja. Egy napon, a sokadik megaláztatása után kitört:

- Mondd, apa - kérdezte hosszas vívódás után férfitől -, miféle anya az ilyen?

Diploma nélküli szerelem

Pécsett végeztek mindketten. Már az egyetemi évek alatt eldöntötték, ha ledoktoráltak, akkor is együtt maradnak. Mint férj és feleség.

Diákszerelem volt az övék, nem ritkaság, sok hasonló akad az egyetemeken. Igaz, legtöbbször hosszabb-rövidebb idő után cserélik partnereiket, hiszen oly sok csinos lány, jóképű fiú szaladgál az öreg alma mater falai között. Keresni kell az igazit.

Szilvi és Attila más volt, komolyabbak a többiekénél. Céljuk volt az étellel, egymással, jövőjükkel, leendő szakmájukkal, hivatásukkal.

Cselédkönyves orvosként állást, lakást kaptak a dunántúli város kórházában. Remek rajt volt mindez a fiatal pár életében. Egyetlen feltétele volt csak a közös lakásnak, a házassági anyakönyvi kivonat. Aligha lephetett meg valakit is ismerőseik közül, hogy az egyetem utolsó évében már, mint házások jelentek meg a vizsgákon.

Az új lakhely, az ismeretlen kollégák, a szakma, a sokasodó feladatok nap, mint nap fejtörést, tanulást kívánó kihívásai és egymás szeretete igencsak érdekessé tették a fiatal házaspár életét. Esténként - ha valamelyikük éppen nem ügyelt a kórházban - összebújtak és boldogan mesélték egymásnak élményeiket. Mert számukra a gyógyítás igazi élményt, örömet jelentett.

Ahogy az évek egymást mind gyorsabban lökdösve rohantak, és a mindennapos, unostalanig ismétlődő feladatok monotonná tették a vágató iramban váltakozó napokat, egyre inkább megváltoztak. Megszerezték szakvizsgájukat - nem ugyanazt a szakot választották - és munkájuk már máshova vezérelte őket. Szilvi a gyerekekhez vonzódott, Attila belgyógyász lett.

Megváltoztak a körülményeik is. Új lakásba költöztek, gyarapodni kezdtek. Már nem volt újdonság számukra az autó, a külföldi nyaralás a sok barát. Megengedhették maguknak mindezt, mindketten jól kerestek.

Különösen Attilát ragadta magával a pénz öröme, a pénzkeresés élvezete. Elvállalt mindent, amit csak lehetett és magánpraxisa is mind szélesebb körű lett. Minden idejét a munkának szentelte, és ha valamennyi szabadideje mégis akadt, a legritkább esetben ment csak haza. Teniszezett, barátokkal jött össze és a rossz nyelvek szerint elfoglaltságához már szaporodó nőügyei is hozzájárultak.

Szilvi sokszor nem is bánta, hogy hazatértekor nem találta otthon párját. Már nemigen tudtak újat mondani egymásnak. Csak az bántotta Szilvit, hogy frigyük gyermektelen maradt. Két sokat tudó orvos, akik ebben a kérdésben ugyanúgy viselkedtek, mint a laikus házastársak. Az elmaradt gyermekáldás miatt mindketten a másikra gyanakodtak.

Negyvenfelé jártak, amikor Szilvi úgy döntött, ennek a kapcsolatnak véget kell vetni. Nem gondolkodott azon, vajon szereti-e még Attilát, csak azt tudta, akkor sem lesz többet egyedül, ha elválik.

Attilát meglepte felesége döntése, de csak a látszat kedvéért ódzkodott a szakítás ellen. - Tényleg - mondta - gyereked, gyerekünk már úgysem lehet, jó volt eddig, de igazad van, elég volt.

A válasz csendben zajlott le. A barátok, ismerősök, mindazok, akik tudták, ismerték életüket, egy cseppet sem csodálkoztak a történeten. Legfeljebb csak az asszonyt sajnálták, mondván, eljárt felette az idő, gyereke sincs, s talán társra sem talál.

Pedig Szilvi nem volt csúnya. Sőt, ha odafigyelt magára, kimondottan csinos, szemrevaló teremtség volt. Csak hát az utóbbi évek gondjai, a csalódás a gyerek miatt, rányomta bélyegét viselkedésére, külsejére. Megbízható, pontos, nagy tudású orvos lett, olyan ember, akire a kollégák is felnéztek, elismerően szóltak róla és elfogadták olyannak, amilyennek látták.

Talán az említett munkatársak csodálkoztak a legjobban, amikor egy idő után arra lettek figyelmesek, Szilvi kivirult, második virágzását éli.

- Mondd csak, Szilvikém - fogta karon egy nap nyugdíj előtt álló főnöke a mosolygó doktornőt -, mi történt veled? Csak nem lettél szerelmes?

- De bizony így van - vágta rá Szilvi és boldogan mesélte el az érdeklődő szavak nyomán történetét.

A válást követően a magába roskadt asszonyka számot vetett életével. - Mit várhatok még - gondolta és elkecseregelt a felismerésre, hogy gyereket már aligha. A férfiakkal meg úgy volt, sok hibájukat ismerte és férje nyomán a legtöbbet önzőnek is tartotta.

Egy napon kislányát kísérte be rendelőjébe egy középkorú, jól öltözött férfi. Szilvi doktornő természetesen apukának szólította a férfit, de az tiltakozott, csak nagybátyja a kis betegnek. - Tudja - világosította fel a doktornőt -, szakmunkás vagyok és a minap megszűnt a munkahelyem. Szívesen segítek a családomnak, ha már így ráérek. Nekem sajnos amúgy sincs gyereke.

A nagybácsi - Lajos - még megfordult néhányszor a rendelőben, de a gyerek gyógyultával természetesen nem ment többet. Egy nap az utcán futottak újra össze.

- Nem lenne kedve beülni valahova egy kávéra? - kérdezte az orvosnőt, amikor az a gyerek egészségéről faggatta a férfit.

A nem is remélt igenlő válasz a kezdetet jelentette. Mind többen találkoztak, és a társadalom két, egymástól messze eső osztályának tagja egymásba szeretett. A munkánélküli szakmunkás a legnagyobb csendben elvette feleségül a közismert, befutott doktornőt.

Ennyi volt hát a történet, amelyet Szilvi boldogan mesélt el főorvosának. A csattanó azonban még hátra volt:

- Tudod - mondta csillogó szemekkel -, nem csak olyan társam van, aki szeret és boldog velem, de terhes is lettem tőle. Én, akinek az első férjem szerint sohasem lehetett volna gyereke. A családomban többen is megkérdezték, nem félek-e a társadalmi különbségektől? Micsoda marhaság! Amikor a férjem átölel, és szerelmesen hozzám bújik, vagy a hasamon hallgatódzik, lesve a kis jövevény mocorgását, sohasem gondolok rá, vajon mi a végzettsége. A szeretetchez nem kell egyetemi diploma.

Végzetes ugrás

- Neeee...!

A hang évekig visszhangzott a fülében. Az apja sikolyszerű kiáltása a kórházi ágyon is visszavisszatérő álma volt. A kétségbeesett apai hang, aztán az a borzasztó reccsenés és a csend.

Mári három nappal később ünnepelte volna tizennegyedik születésnapját. Boglárón nyaraltak, a család titkon nagyon készült a jeles napra, hiszen ekkor lesz a gyereklányból nagylány. Ősszel megy gimnáziumba, az élet komoly dolgai várnak rá.

Nagyon vidáman teltek a napok a balatoni faluban. Édesapja barátjának nyaralója minden igényüket kielégítette. Igaz, nagy igényeik nem voltak, ők csak jól akarták magukat érezni. Reggel sokáig aludtak, majd a gondos anya nagyszerű reggelije után irány a strand, az úszás, a játék. Mári rengeteg barátot szedett össze a három hét alatt. Sokat viháncoltak a vízben, ugráltak, fröcsköltek, lökdösődtek, szóval állandóan ment a móka.

Tibi már a születésnap előtt is nagylányként kezelte Márit. Igaz, ő már is nagyfiú volt, tizenöt is elmúlt. Tetszett neki a lány, és ha csak tehetette, vele játszott, neki produkálta magát. - Mári - harsogta a lánynak - nézd, mit tudok - és hatalmas csobbanással vetette magát a vízbe.

Mári jó tanítvány volt. Imádta a mozgást, szerette a testnevelési órákat is az iskolában. Lenézte, megvetette azokat a nyafka lányokat, akik ha csak tehették, felmentést kértek az órai munka alól. Ő bezzeg sohasem tett ilyent. Még betegen is levetkőzött és csak a figyelmes tanár szigorú utasítására hagyta ott a tornatermet, ment orvoshoz. A mozgás volt a mindene.

Boglárban is a vizet imádta. Szeretett csatangolni a nyaralók övezte utcákon, jókat nevetni, viccelődni, de az igazi a víz volt. Hamar meg is tanulta Tibitől a különféle ugrásokat. Büszke volt magára, lány létére ugyanazt meg tudja csinálni, mint ez a nagyfiú.

Azon a napon is minden olyan jó volt. A reggeli ébredés, a finom ételek, a selymesen simogató víz. Délutánra egy jó kis pingpong-meccset beszélt meg Tibivel. Az élet szép.

A játék Tibi sikerével végződött. - Na, ebből elég volt, gyerünk a vízbe - feledte gyorsan vereségét Mári és még hozzátette: - Hadd lássam, melyikünk lesz a gyorsabb?

Ezzel futásnak eredt és már előre érezte az izzadt testét simogatóan hűsítő víz mámorító érzését. Ahogy elfutott a parton fekvő édesapja mellett még odaszólt: - Apa gyere te is.

A mozdulat csodálatos volt az elugrás remekül sikerült, szinte úszott a levegőben. Akkor nem hallotta, vagy csak nem fogta fel apja figyelmeztető kiáltását. - Vigyázz kicsi a víz, ne ugorj fejest! Neeee...!

Amikor kihúzták a vízből nem érzett fájdalmat. Az a borzasztó reccsenés, de semmi más. A tömeg pillanatok alatt összeverődött körülötte, szülei riadt tekintettel, tehetetlenül nézték. Mindenki mondta a magáét, segíteni akart.

A mentők gyorsan megérkeztek és szírénezve vitték a legközelebbi kórházba. Az egész olyan volt, mint egy álom. A vijjogva rohanó kocsik ablakából az égbolt mesészerű volt, az elsuhanó fák furcsa árnyat vetettek az autók belsejébe. - Mit keresek én itt, mi történt velem? Miért nem vagyok a strandon, hiszen ott vannak a barátaim...

A gondolatok lázálomszerűen kergették egymást. Mári kezdett összezavarodni. Már semmit sem értett. Nem tudta, hogy miért vörös az édesanyja szeme a sok sírástól, hiszen neki semmije sem fáj. És az apja, az ő nagy szerelme, az apja, aki mindig nevet és ugratja őt, miért rágja könnyeivel küzdve a szája szélét?

Heteken át mindent megpróbáltak az orvosok, de csak nem javult az állapota. A születésnap köszöntők is olyan furcsák, olyan szánakozóak voltak. Szeretett volna felkelni, futni, játszani, viháncolni a barátnőjével, megbeszélni a nyári kalandokat, de ő még az iskola kezdetén is az ágyban feküdt.

Lassan, nagyon lassan jutott el a tudatáig, hogy már sohasem szaladgálhat a társaival. A kezét is csak alig tudta emelni, és mint egy kisbabát, napjában többször is tisztába kellett tenni. Enni sem tudott szülei segítsége nélkül.

A hazatérés szép volt. Kint álltak a ház lakói a kapuban, ki sírva, ki mosolyogva simogatta karját, fejét. Segítettek a tolókocsit szüleinek felvinni az emeletre, elhalmozták őket figyelmességükkel.

Amikor végre egyedül maradt imádott szobájában, az ő kis fellegvárában, mindenkor menedékében, hosszasan nézte a régen nem látott kedves tárgyakat. Kisgyerekkori babáit, kedvenc könyveit, a színes ceruzákat. Minden úgy volt, ahogy azt hónapokkal korábban a nagyon várt nyaralás előtt hagyta. És ekkor a hónapok felgyülemlett fájdalmai, félelmei, rettegései kirobbantak belőle. Mint az átszakadó gát lezúduló vize, úgy törtek ki könnyei, úgy robbant ki belőle a sírás. Siratta az elvesztett jövőjét, a megtört szüleit, a sohasem lesz szerelmeit, férjét, gyerekeit. Siratta, mert ő már csak egy gerincét tört béna, egy nyomorék, aki másokra szorul.

Évekig foglalkoztatta a halál, az öngyilkosság gondolata. A tolókocsis élete tele volt küzdelemmel, kudarccal, sikertelenséggel. Utálta az emberek sajnálkozását, a sokszor lenéző tekinteteket. Sohasem hagyták az épek, a jövő-menő emberek, hogy elfelejtse: ő csak mások életét megnehezítő, másokon élőködő, mozgássérült, egy szánni való nyomorék.

Édesanyja egyetlen pillanatra sem hagyta magára. Nem kis erőlködések árán minden nap levitte a szabad levegőre. Tolta kerekesszékét, fesztelenül beszélgetett vele, mesélt, pletykált, nevetgélt. Szóval: tartotta az életet lányában.

Egy alkalommal édesanyja szó nélkül más irányt vett az napi útjuknak. Mári hiába faggatta, nem árulta el, hova mennek. Meglepetésére egy klubban kötöttek ki, ahol szép számmal voltak már bottal, mankóval, kerekesszékekkel érkezett emberek. Nem értette, mit keresnek itt, mit e sok nyomorék között.

Azután lassan megbarátkozott az emberekkel. Barátokra talált, megismerte gondjaikat, örömeiket. Rájött, mások még rosszabb helyzetben vannak, hiszen ő, ha nagy nehezen is, de megtanult írni, kisebb munkákat elvégezni alig mozduló kezeivel. Megértette, hogy sorstársai érzelmekkel, álmokkal, vágyakkal teli emberek, akik - ahogyan ő is - ugyanolyan értékesek, mint ép mozgású társaik. Egyre több munkát vállalt. Először kisebb könyveléseket, programok szervezését végezte, de hamarosan már jogaiért vívta csatáit.

Egy napon ő lett a klub vezetője, ahogy évekkel később az érdekeikért harcoló szervezet egyik legfőbb vezéregyénisége. Egész nap telefonált, nyüzsgött, szervezkedett, pénz kunyerált és szerzett. Segített mindenkinek, aki erre rászorult.

Az élete az öregedő, egyre kevesebbet bíró, vállaló szülei mellett is tevékeny lett. Napjai zsúfoltak voltak, nehezen lehetett vele időt találni megbeszélésre, vagy egy kis beszélgetésre. Nappal boldog volt.

Este legtöbbször nehezen aludt el. Lehunyta szemmel, mozdulatlanul feküdt ágyában. Gondolatai ilyenkor el-elkalandoztak. Barátokon - Tibin, akit soha többet nem látott, s aki még a kórházban sem látogatta meg -, férfiakon, sohasem ismert élményeken, elvetélt vágyain járt az esze. Igyekezett elhessegetni a lehangoló valóságot, a meg nem ízelet világ csábító képeit, de néha, elalvás előtt, ki-kicsordultak könnyei.

Dorottya napja

Dorottya élvezettel csemcegett az ízletes és bőséges vasárnapi reggeli után. Ráérősen ment vissza a szobába, pompásan érezte magát.

Valóban ráért, hiszen erre a napra semmi komolyabb teendője sem akadt. Reggel korán, még reggeli előtt - ezt, ha csak tehette mindig megtette - lement házuk kertjébe. Szerette ezeket a harmatos, jó illatú reggeleket. Izgalommal szagolgatta a szél sodorta, csiklandozóan finom virágillatot. El-elnézegette a gyümölcsfákat, tekintete körbejárta kedvenc birodalmát, majd leült és lustán figyelte a felkelő napot.

A kerítésen túl az éjszakai vadászatot pihenő cirmos nyalogatta visszafogott nyelvcsapásokkal fénylő bundáját. Ez felkeltette Dorottya figyelmét. Elmélyülten gondolkodott a macskaélet viszontagságain. Így távolból még tetszett is mindaz, amit látott, de barátainak többször jelezte, ki nem állhatja ezeket a csélesap állatokat.

A délelőtt nyugodalmasan, pihenőkkel telt el. A család körülötte tette mindennapi dolgát, de ezekből ő már inkább kimaradt. Szerette a nyugalmat. Az ebédre várva elszundikált, és csak a jó illatok hozták vissza a valóságba.

Az étkezés örömeit ismét kisebb alvással tetézte. A szobába besütött a nap, kellemes, nyugalmas, békebeli hangulatot teremtve. Az egész olyan nosztalgikus volt. Délután úgy döntött, jó lenne egy nagyot sétálni a környéken. De egyedül ez nem lett volna túl vonzó. Szerencsére a családban mindig akadt erre vállalkozó, volt, hogy többen is kivonultak. A környékbeliak ilyenkor megnézték őket, olykor össze is súgtak a hátuk mögött, de Dorottya nem nagyon törődött ezzel. - Furcsák ezek a népek - gondolta, de rájuk hagyta, nem foglalkozott velük. Csináljon mindenki azt, amit akar, csak őt hagyják békén.

Annyira imádta a kertet, hogy a sétát tetéztve még este is lement egy kicsit levegőzni. A család ilyenkor viccesen megjegyezte, na, a mi Dorottyánk megy a dolgát végezni.

Hamar elálmosodott. Ágyát, ahogy ő mondta: a vackát mindig maga rendezte el, erre különösen finnyás volt. Alighogy letette fejét, már aludt is.

Éjjelente sokszor álmodott. Hangos csaholással hajszolta a macskákat és boldog volt, amikor a család tagjai odabújtak hozzá és csitítóan megsimogatták. Ilyenkor apró vakkantások közepette, kéjesen nyújtózott el kosarában Dorottya, a négyéves szálkásszőrű tascó.

Régi ízek

- Miért sírsz kislányom? - ölelte át a konyhaasztal mellett álldogáló fiatalasszony vállát a középkorú asszony. - Ki bántott?

A fiatal nő zokogása csak lassan csendesedett, még meg-megrándult válla, hangja könnyekbe fúlóan halk és szaggatott volt.

- Semmi sem sikerül - panaszkolta szemét törölgetve -, pedig anyuka tudja a legjobban, hogy mennyire igyekszem.

Az ifjú asszony és anyósa cinkos egyetértésben ült le a már sokat szolgált asztal mellé a lassan sötétedő helyiségben. Egyiküknek sem akaródzott fényt gyújtani.

Furcsa viszony volt az övék. Ismerőseik, barátaik, amikor kiderült, nincs más megoldás, mint a fiú özvegy édesanyjához költözni, nem sok időt adtak a házasságnak. Mindenki tudta, milyen sok buktatója van egy ilyen együttlakásnak. De a fiús mama és menyé, rációfólva mindenféle jóslásra, igaz szeretetben éltek.

A fiatalasszony, házas természetű lévén, korán megtanult főzni, a lakásban rendet, tisztaságot tartani. Nem tiltakozott a napi konyhai munka ellen, szerette férjét, úgy gondolta, mindent érte csinál és ez boldoggá tette. Egyetlen fájdalma volt csak: a férje sohasem dicsérte meg főztjét. - Nem rossz - mondogatta -, de valahogy anyám másképpen csinálja.

A férjnek, bármennyire szerette is az anyai étek ízeit, ritkán lehetett része a gyerekkori finomságok élvezetében. A házasságkötésük után anyja kikötötte: - Felneveltek, apád halála után jószerevével egyedül, ideköltözhettek, de vedd tudomásul, nem leszek cselédek. Rám nem kell főznötök, a magamét elkészítem, kitakarítom a szobámat, meg ami rám esik, de éljétek a magatok életét és életem én is az enyémet.

Sohasem avatkozott a fiatalok dolgában. Persze nem arról volt szó, hogy ha kérték, nem segített, de nem bírta menyét és nem is adott tanácsokat. Távolról nézte, figyelte őket és titkon nagyon elégedett volt fia választásával. Dolgos, kedves, szeretetreméltó menyé volt, aki talán egyszer egy tündéri kis unokával is megajándékozta majd.

Egymás mellett ültek a mind sötétebb konyhában. Az anya átölelte menyé - ahogy ő mondta - kislánya - vállát és vigasztalni kezdte:

- Kedvesem - simogatta meg a könnyeit szárítgató asszonyka fejét -, most elmondok neked egy történetet, ami az én nagyszüleimmel esett meg. Nekem édesanyám egy majdnem ugyanilyen napon mondta el példaként.

Nagymamám remek szakácsnő hírében állt. Kis túlzással azt is mondhatnánk, messze földön híres volt főzőtudományáról. Nagypapám gyakran kérte, készítse el neki kedvenc ételét, a székelypáposztát. Kérése természetesen rendre teljesült - tudod, akkoriban az asszony még otthon volt, nem járt el dolgozni, volt ideje mindenre -, de bármilyen finomra is sikeredett az étel, nagypapa csak mondogatta: - Jó, jó, igazán mondom, finom, de nem olyan, ahogy édesanyám főzte. Azok az ízek voltak az igaziak.

Nagymama sorra járta a szomszédokat, kikérte mindenki tanácsát, de csak nem sikerült eltalálnia nagypapa ízlését. Egy napon ájtott hozzá a szomszédasszony, akivel szívesen tereferéltek üres perceikben és miközben éppen a soros székelypáposzta rotyogott a fedő alatt, jóízűen pletykálgattak.

Annyira belemerültek a szomszédok, ismerősök kibeszélésébe, hogy észre sem vették, hogy az étel már készen van, le kellene venni a tűzhelyről. A szomszéd beleszagolt a konyha levegőjébe, majd riadtan kérdezte:

- Mondd, nem égett oda a káposzta?

Nagymama villámgyorsan kapta le a sparheltről a lábost, de már nem lehetett meg nem történné tekinteni a dolgot. Amikor férje hazaérkezett, gondolta, gyorsan elmondja a balesetet, de azután úgy döntött, ráér kitalálni az étel odakozmálásának meséjét akkor, ha ura szóvá teszi.

Nagypapa farkaséhesen tért haza, ahogy máskor is és hatalmas lendülettel látott a kicsit odaégett étel fogyasztásához. Pár falat után lelassult a rágása, óvatosan forgatta a káposztát, húst a szájában - hajjaj, gondolta nagymama, itt a vész -, majd letéve az evőeszközt, széles mosollyal az arcán megszólalt:

- Mindig tudtam, nagyszerű asszony vagy, biztos voltam benne, hogy egyszer eltalálsz az ízlésem. Igen, ez az! Pontosan ilyen volt édesanyám székelykáposztája!

- Látod, kislányom - fejezte be meséjét az asszony, a sötétben mellette már mosolyogva ülő menyének -, a férfiak ízlése kiismerhetetlen. Égesd hát oda egyszer te is azt az ételt!

Gárdonyi éj

Mari mama - nagyvárosi unokái hívják így - komótos, megfontolt mozdulatokkal csomagolta össze a szükséges holmikat. Még bőven volt ideje, hiszen a vonat csak este tíz körül indult.

Öreg társa, Dodó - nem csak a szomszédok, barátok, de a család ifjú és kevésbé ifjú tagjai is csak ezen a néven nevezik - újsággal a kezében a tévé előtt bóbiskolt. Reggel korán kelt, ahogy minden nap azóta is, hogy sok évvel ezelőtt nyugdíjba ment. Munkásemberként a vérében volt a korai kelés.

Mari mama elnézte az öreget, ahogy kicsit hörögve-fújtatva veszi, fújja ki a levegőt. Szeretettel, óvó tekintettel figyelte a megfáradt embert. Az elemózsia, a felszerelés már mind a táskában, a szatyrokban volt. Leült a televízió elé, egy kicsit kinyújtóztatni sokszor fájó, elnehezült tagjait.

- Mi van, mama - riadt fel az öreg -, idő van?

- Ráérsz még - szólt az asszony és jólesően dőlt hátra a kanapén.

Időben indultak, hogy a restiben még legyen idő Dodónak egy kis frissítőre. A vonatban mindketten a menetiránnyal szemben ültek le, valahogy így szokták meg az évek alatt.

Dodónak a peca volt a mindene. Jó ember volt világéletében, nem ivott - olykor legfeljebb egy felest, vagy egy kis bort, mint ma este is -, csak a halak érdekelték. Sütve, főzve nem nagyon volt értük, de a víznél eltöltött órákat, az éjszakai horgászásokat imádta.

Mari mama bizony eleinte - hej de rég' is volt már - féltékeny volt párjára. - Horgászni megy a barátokkal - jó kis mese, gondolta - vagy ki tudja hova eszi a mehetnéke minden szombaton. Féltékeny volt, és ezt bár titkolta, férje is észrevette.

- Ugyan már, asszony - mondogatta Marinak -, hát ha nem hiszed, hogy Gárdonyba megyek, gyere velem.

Egyszer ügyis rajtakaplak - morogta ilyenkor Mari -, de a gyerekek, majd az unokák minden idejét lefoglalták. - Még hogy Gárdonyba menjek - kereste a kibúvót -, az kéne csak, a lakás meg úgy nézne ki mint a tatárdúlás.

A férfi meg csak ment, hívta a tó, hívta a szabadság. Imádta a Velencei-tavat. Agárdot, Velencét, de leginkább Gárdonyt. Sokszor tért haza fogás nélkül, ilyenkor hallgatta is Mari lamentálását. - Jobb lenne, ha itthon maradnál - vágta embere fejéhez -, van mit tenni a ház körül is. Meg azután segíthetnél néha nekem is, nem esne le az aranygyűrű a kezetről!

Sok év telt el azóta. A gyerekek felnőttek, kirepültek a házból és egy szombat reggelen Mari egyedül maradt a lakásban. Téblábolt, tett-vett, de valahogy nem találta a helyét. - Na, most megfoglak - gondolt egy nagyot és villámgyorsan összekapva magát elindult a vasútállomásra.

- Nem vagyok normális - állt meg a gárdonyi peronon az asszony -, most merre induljak? Igaz, oly sokat mesélt ez az öregember nekem a horgászásról, hogy merre szokott lemenni, milyen a part, hol van sok nádas, csendes hely. Majd' csak megtalálom.

Mari mama elindult megkeresni az urát. Az állomástól nem messze már a tóparton járt. Furcsán érezte magát a sok fürdőruhás, barnára sült, vidám ember között öreges szoknyájában, tiszta, de színét veszített blúzában. Lassan poroszkálva haladt, szeme csak úgy itta a sok látnivalót.

- Nicsak Mari - ámult el Dodó, ahogy észrevette közeledő asszonyát -, te csakugyan ellenőrizni jöttél engem?

Valahogy így kezdődött kettőjük gárdonyi élete. Egy idő után már csak kettesben akartak lejárni, hát kitalálták, ők éjszaka horgásznak majd. Mari eleinte sokat ügyetlenkedett a csalival, a horgászbottal, de Dodó tanítgatása mellett idővel már nem csak üldögélt és a csillagokat nézte, a lágyan ringó, halkan csobbanó vizet figyelte, maga is horgászni kezdett. Igazában nem is a hal érdekelte, a botot inkább unaloműzőnek vette kézbe.

Ezen az estén is Gárdony volt az útirány, ahogy mindig, amikor útra keltek. Sokszor álmodoztak róla, milyen jó lenne egy kis vityilló valahol a tóparti kisvárosban, Agárdon, Dinnyésen, vagy Gárdonyban, a tótól nem messze. Az unokák is eljöhetnének a nyárra, a gyerekek is gyakrabban látogatnák meg őket a nagy rohanás közben. Többször végig is járták a településeket, tetszett nekik a sok szép épület, a tiszta utak és parkok, a csodálatos látvány, a Velencei-tó. De azután minden maradt a régiben. Kevés megtakarított pénzüket nem merték felhasználni, ki tudja, mit hoz az öregség.

Kényelmesen elhelyezkedtek a parton, a nádas övezte kis tisztásnál, szokott helyükön. Nyugodt, összeszokott mozdulatokkal kicsomagolták felszerelésüket, Dodó még kortyolt egy kis rummal feljavított kávé, majd felnézett a csillagokkal telehintett égre és huncutul megjegyezte:

- Tudod Mari, ez itt majdnem olyan szép, mint a veled töltött életem - s mert látta asszonyán a meghatódottságot, még hozzátette: - Na, elég legyen a sok beszédből, nézzük miből élünk - azzal meglendítette horgászbotját. Az úszó, a horog, a nehezék sziszegve süvített át a tóparti éjszakán és hangos csobbanással tűnt el az olajos-feketén csillogó vízben.

Velencei mese

Alig akart hinni a szemének. Jól látja, nem téved, íme, elérkezett az ő nagy napja. Igen. Ez nem lehet véletlen, ez a gondviselés maga.

Sok éve él egyedül tóparti otthonában. Ismerősei, barátnői noszogatják, mire vársz, miért nem keresel valakit, mikor mész már férjhez? Kihez menjen, gondolja ilyenkor, nincs egy szabad férfi sem az egész környéken. Mert, hogy ő innen elköltözzön, olyan isten nincs!

Imádja a Velencei-tavat, Velencét. Sok évvel ezelőtt költözött le - akkoriban még így mondta: „le” - férjével az egykori nyaralóba. Házasságuk gyorsan zátonyra futott, a férj eltűnt, ahogy a fiatalsága is a távoli idők ködében, ő meg itt maradt a házban, a csendes kis utcában.

Egy ideje minden reggel, amikor a postás meghozza az újságot, első dolga átfutni a társskereső rovatot. Nem is tudja, hogy miért, ez egyfajta rítussá vált. Hozzá tartozott a reggelihez, mint a kávé vagy a zsemle. Nem akart, vagy csak maga előtt nem merte bevallani, hogy akar, férjet, társat találni. Ennek ellenére mindig végigment a sorokon, el-elgondolkodva egyik-másik ajánlkozón.

Ezen a reggelen minden olyan volt, mintha angyal érintette volna meg a kedvét. Mosolygott, vidám volt, tele vággyal, tenni akarással. Ahogy kinyitotta az újságot, egyből szemébe ötlött a hirdetés: „40-45 év közötti özvegy, vagy elvált asszony ismeretségét keresem. Velenceiek előnyben”

Ki a csuda lehet az illető, vívódott, lázasan kutatott emlékezetében, ismerőseit listázva. Amikor újra átolvasta az apróhirdetést, észrevette, hogy az illető külföldön élő férfi. Húha, gondolta, ennek már fele sem tréfa. Azonnal tollat ragadott és megírta válaszát.

Hetek teltek el, és egy szép napon megtörtént a csoda. Éppen hazafelé tartott a boltból, amikor látta, hogy kapuja előtt egy szép, csillogó autó áll. Nocsak, elmélkedett, vajon mit akar tőlem? Azzal meggyorsította lépkeit.

A férfi elegáns volt, jóképű, alig túl az ötvenen. Mosolyogva nézte őt, majd halkan bemutatkozott. A nő csak azt hallotta, hogy az illető idegen hangzású nevet mond, nem értette, nem baj, majd megtudja, nem annyira fontos a név.

Hosszasan elbeszélgettek, a férfi már indulni készült, mikor az asszony engedve kíváncsiságának, megkérdezte: mondja, miért pont velencei társat keresett a hirdetésében? A férfi egy régi szerelmi történetet mesélt el, amiből kiderült, volt egyszer egy velencei házaspár, az asszony borzasztóan tetszett neki, de az hűséges lévén férjéhez, neki semmi esélyt sem adott. Így hát elhagyta az országot, és új életet kezdett.

A nő ereiben meghűlt a vér. De hiszen, jutott eszébe, ez akár az én történetem is lehetne. Volt itt egy fiatalember, aki mindig körülöttem legyeskedett. Egyszer tréfásan azt találtam mondanivaló, majd jelentkezzen, ha gazdag lesz. De hiszen, de hiszen ez ő...!

A férfi látta, hogy az asszony végre felismeri. Mosolyogva nyújtotta hát felé a kezét. Kedves - mondta - már gazdag vagyok, hát eljöttem magáért. Most már elfogad?

Elégtétel

A szépen ápoltság, otthonosan berendezett lakás ezen az estén mindennek mondható volt, csak éppen nyugodt, békés otthonnak nem. Az anya, fején vizes borogatással üldögélt magába roskadva a fotel mélyén, az apa, leszegett vörös fejjel rőtt a métereket hosszú percek óta. Időnként kitört, fel-felmordult, érthetetlen mondatfoszlányokat dünnyögött, majd fejéhez kapott és folytatta ideges útját faltól, falig. A családi vihar kiváltója, a família szemefénye, a húszas évei elején járó csinos, ifjú hölgy dacos arccal, félig háttal az eseményeknek a szoba sarkában üldögélt.

- De hát áruld már el végre - szólalt meg a mindeddig hallgató anya - mi történt veled? Olyan szépen elrendeztünk mindent. Gyerekkorod óta arra neveltünk, hogy Józsi felesége legyél, a két család is mindent elrendezett. Szép lakás, autó, biztos jövő várt rád, és akkor most közlöd, napokkal az esküvő előtt, hogy mást szeretsz. Ráadásul egy nyikhaj senkit, egy munkást! Hát ránc, a szüleidre nem gondolsz? Apád bele fog betegedni ebbe az egészbe.

Az ifjú hölgy szórakozottan hallgatta édesanyja kifakadását, de gondolatai már máshol jártak. Eszébe jutott, hogy anyja hányszor sírt, amikor azt hitte nem látják, hányszor mondta, mennyire szeretné, ha lánya élete jobb lenne mint az övé. Mert bár a szomszédok, a felületes ismerősök úgy gondolták, boldogan élnek férjével, tudta, ez az általa mindenkivel jobban szeretett középkorú asszony nagyon boldogtalan.

Sok évvel ezelőtt ez a történet más szereplőkkel már lejátszódott. A fiatal lány súlyos döntés előtt állt. Válassza szülei jelöltjét, a tisztas egzisztencia, karrier előtt álló, jól felsült, jól öltözött fiút, vagy azt a kedves srácot, akinek bizonytalan a jövője, és aki meg sem kérte a kezét, de csodálatos minden vele töltött perc. Nos, a döntés, bár nem volt könnyű, a jó házból származó és a szülők kegyét is bíró ifjúra esett.

Ahogy az évek teltek, mind gyakrabban jött rá, rosszul döntött. Férje rendes volt, szerette gyerekeit, hazaadta keresetét, és igyekezett mindenben neje kedvére tenni. De az asszonynak ez kevés volt. Többet, mást akart. Bármit tett, cselekedett a férje, mindig összehasonlította az elcserélt kedvessel. És rendre a férj vesztett. Ezerszer megbánta választását, de eleinte szülei, később közös gyerekük miatt nem vált el, nem csalta meg a urát, csak szenvedett.

Mindezt, meglehet, csak sejtette a lánya, de azt tudta, ő másképpen dönt majd, ha döntenie kell. És ezen a viharos napon végre elhatározásra jutott. Soha nem akarja kimondani a száján a megbánás mondatait: bárcsak a másikat választottam volna!

A lány lassan, szinte révületben állt fel a fotelból. Arcán a döntés boldog, megkönnyebbült mosolyával indult a kifelé lakásból. Az ajtóban visszafordult és - mint kislány korában az iskolába menet - csókot dobott a meglepett szülők felé. Az anya könnyfátyolán át nézte a lányát és hirtelen valami furcsát, elégtételfélét érzett.

Igen - gondolta - ő legalább megtette. S miközben hangtalanul ült továbbra is korábbi helyén, belül ujjongva, harsogva, szívdobogását túlkiabálva mondogatta: megtette! Megtette! Megtette! Az én kicsi, okos bátor lányom, legalább ő megtette!

Ducus

Jól megizzadt, mire végzett a takarítással. Nehezen mozgott, a hajolások, guggolások bizony erősen próbára tették szívét. Hasa, fenéke ilyenkor külön terhet jelentett számára.

Kövér és ezen semmit sem lehet szépíteni. Pedig mennyit küzdött a hízás ellen. Még volt idő, amikor tornára, meg - ez ma már előtte is vicces, ha csak rágondol, nevetnie kell - kocogni járt sötétedés után.

Koraszülöttként jött a világra, akkoriban sok kisbaba halt meg emiatt. Szerencsére ő túlélte ezt az időt. Édesanyja éveken át még a szélől is óvta. Gyenge kis lányka volt, alig evett, nehezen fejlődött.

Anyja mindent elkövetett, hogy gyereke megerősödjön. Orvosokhoz hordta, mindenféle étvágygerjesztőt íratott fel, még a környék füvesasszonyához is elvitte. Ő maga finomabbnál finomabb ételeket főzött a kislánynak.

Az iskolában, talán amikor felkerült a felső tagozatosok közé, ki tudja már, egyik napról a másikra megjött az étvágya. Kigömbölyödött, csodaszép nőies formája lett. Büszke is volt rá a mama, mutogatta szomszédnak, barátnőnek. - Látjátok - mondogatta ilyenkor -, mit el nem ér az anyai szeretet.

Először csak a pocakja nőtt meg. Éppen hogy egy csöppet. De ez is elég volt ahhoz, hogy a lányok a tornaórán rendre vele foglalkozzanak. Igaz, imádott már enni, ráért az evés ízére. Ha csak tehetett - és gyakran tehetett, mert a jószívű mama adott rá pénzt - az iskolában csokit evett, s hazafelé, ebéd előtt, még betért a cukrászdába.

Az iskolaorvos tette először szóvá megnövekedett súlyát. - Mondd - kérdezte -, nem eszel te egy kicsit sokat? És mozogsz eleget?

Nem mozgott. Amikor hazament, vagy tanult, vagy a tévé előtt ült és sütit, csokit majsolt. Egyre kövérebb lett. A fiúk messze elkerülték, pedig igencsak benne volt már a párválasztás korában.

Édesanyja egy napon rossz előérzettel ébredt. - Valami nincs rendben - kérte lánya segítségét - azután nyögött egyet, a melléhez kapott, és már nem volt az élők sorában. A szíve vitte el. Az a szív, amelyik mindig csak a lányáért dobogott.

A kövér lány magára maradt. Eljárt dolgozni, de sem barátnője, sem barátja nem akadt. Evett, amikor anyját gyászolta, evett bánatában, egykori osztálytársai boldogulását látva, evett ritka örömeiben. Mindig, mindenhol csak evett, evett, evett.

A szomszédok, a környékeliek a nevét sem tudták, őt mindenki csak Ducusnak hívta. Az anyukák Ducussal riogatták sokat evő leánygyerekeiket, a férfiek az első kis hájacska láttán feleségüket. Ducus lett az utca elrettentő példája.

Sokszor gondolt arra, milyen jó lenne lefogyni. Eltűnne pár hétre az emberek szeme elől és amikor újra előkerülne, már egy vékony, karcsú, középkorúan is szép nőt látna mindenki. El-eljátszott a gondolattal, vajon mit szólna a szemben lakó fiatalember, vagy az a jóképű, magas a hatodikról. Tátaná a szájukat.

Újra és újra megpróbálkozott a fogyással. Bírta is egy vagy két óráig a böjtölést, de azután kitalált magának valami okot, ami miatt aznapra fel lehetett függeszteni az önkínzó koplalást.

Osztálytalálkozóra volt hivatalos. Amikor belépett a régi osztálytermükbe, hirtelen csönd lett. Legtöbben fel sem ismerték. Találgatták, ki ez az elpuhult arcú, hatalmas fejű, tomporú

asszonyosság. Meg sem próbált egykori padjába beülni. Köznevetség tárgya lenne, ha összedőlné a pad. Rosszul, számkivetetten érezte magát az asszonyokká, anyákká lett lányok között.

Hazatérve megállt a tükör előtt és évek után először sírta el magát. Bántotta a látvány és az, ahogy a régi iskolatársak beszéltek róla. Szemét törölgetve, dühödten látott neki a nagytakarításnak. Mire végzett, dühé is alábbhagyott. - Fenébe velük - mondta ki hangosan gondolatát -, csak nem fogok itt bánkódni miattuk.

Azzal elindult a konyhába, hogy összeüssön valami ízletes, finom vacsorát. Mert enni azért csak kell.

A papír

- Húsz évemet raboltad el - kiáltotta kétségbeesetten az asszony, s miközben zokogva rohant ki a lakásból, könnyein át látta a férfi dühös arcát. - Húsz évemet áldoztam egy értelmetlenre!

Mindössze két hónap telt el az esküvőjük óta, de leszámítva néhány napot, ez az idő maga volt a pokol. Semmiségeken veszttek össze, visszaszívhatatlan vádakát vagdostak egymás fejéhez, megsértettek és megsértődtek. Lassan minden percük kinná vált. Pedig milyen szép volt még nem is olyan régen minden...

Vakítóan csillogott a hó, a februári hideg ellenére is jóleső meleg járta át testüket a napsütésben. Körülöttük százával siklottak a síelők, ki gyorsabban, ki megfontoltan. A látvány a magukfajta síkvidéki embereknek megszokhatatlan volt.

Már három napja voltak az észak-olaszországi síparadicsomban. Egész évben erre készültek, hiszen minden télen, ha csak tehették, elmentek síelni. Ez volt számokra a szabadság, az igazi kikapcsolódás, a közös öröm és hobbi.

Az előző télen fedezték fel a kis városkát az Alpokban. Azonnal megtetszett a hangulata, megszerették mosolygós lakóit, imádták a hegyek égbenyúló, szemet gyönyörködtető karéját. Amikor megérkeztek, kicsomagoltak és első sétájukat tették a hegyi városkában, hirtelen fel-szabadultnak, várakozással telten boldognak érezték magukat.

Nem voltak már gyerekek akkor sem, amikor húsz évvel korábban Szlovákiában összeházasodtak. Mondhatni, szerelmük hegyi szerelem volt, a síelésnek köszönhetően. Baráti társaságban sokszor mesélték nevetve azt, ahogy a férfi túlzott lendületében egyensúlyát veszítve az asszony lába elé zuhant egy meredek lejtő alján, ahogy leütötte lábáról későbbi kedvesét s összegabalyodásukat, fetrengésüket, amint felállásuk közben nagy igyekezetükben egymást rántották újra meg újra vissza a hóba.

Sokszor emlegették csendes estéiken az első éjszakát, a semmihez sem hasonlíthatóan tiszta, csillagos égbolt alatt tett sétájukat. Örökre beléjük ivódott a téli éj, a havas hegy illata, hallgatása, tiszteletet parancsoló nagysága. A séta alatt kiderült, sok bennük a közös. Mindketten megismerték már a csalódás keserű ízeit, a megalázottság, elhagyottság hidegségét, az egyedül ébredés lehangoló, kiábrándító valóságát.

Azóta két évtized telt el szeretetben, a mindennapok békéjének örömeiben. Ahogy ott álltak kipirult arccal a hegyen, boldogok voltak. Nézték a messze tűnő tájakat, a valószerűtlenül apró falvakat, az alattuk elszálló repülőgépet.

Ők sem tudták később megmondani melyikük ötlete volt, de kitalálták: ünnepeljék meg együttlétük huszadik évfordulóját, hazatérésük után esküdjenek meg. Sokan meglepődtek a hírré, mert talán csak a legközelebbi rokonok, barátok tudták, ők ketten még nem házasok. A külvilág réges-régen összeadta őket.

Nem volt világraszóló a nász, feleslegesnek tartották a nagy felhajtást, ez az ünnep csak az övék volt.

A bajok szinte észrevétlenül kezdődtek. Egy rosszkor feltett „mikor jössz haza” kérdéssel, egy elejtett megjegyzéssel. A férfi volt türelmetlenebb, érezhetően megváltozott. Már nem volt annyira figyelmes, mint korábban, elengedte magát. Nem ügyelt úgy feleségére, ahogy tette azt húsz éven át barátként, kedvesként. Sokszor válaszolt ingerülten és fáradtságról panaszkodott akkor is, amikor asszonyának tetterejére volt igénye.

Az első vitát hamarosan második, harmadik, sokadik követte. A visszafojtottan feszült szóváltások veszekedéssé fajultak, viszonyuk elmérgeződött, tűrhetetlenné vált. A férfi reggelente idegenül nézte az asszonyt, a nő rossz érzéssel várta az estét. Egy napon azután nem volt tovább. A férfi dühödten vágta az asszonyhoz, váljanak el. A nő ekkor rohant ki a lakásból.

Válásuk nagyobb feltűnést keltett, mint házasságkötésük. De ők maguk sem értették, hogy néhány tollvonás az anyakönyvvezetőnél, a házasság tényét igazoló kis lapocska, hogyan foszthatta meg őket a szeretettől a sok éve megszokott békés boldogságtól. Úgy érezték, a menekülés lehetőségét, a „mehetek, ha akarok” szabadságát, a függetlenség látszatát, az önként vállalt kötöttség élményét veszítették el egy darabka papírral, egy semmire sem jó, semmit sem érő fecnival.